

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
เงินอุดหนุนงบประมาณแผ่นดิน

รายงานผลการวิจัย

เรื่อง

การพัฒนาวัฒนธรรมวิจัยของอาจารย์ : กรณีศึกษา
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Developing A Research Culture in A University Faculty:
A Case Study of Faculty of Education, Chulalongkorn University

โดย

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุกัญญา โมวิไลกุล
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุวัฒนา สุวรรณเขตนิกม
อาจารย์ ดร.อภิภา ปรัชญพฤทธิ

ธันวาคม 2550

รายงานผลการวิจัย

เรื่อง

การพัฒนาวัฒนธรรมวิจัยของอาจารย์ : กรณีศึกษา
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Developing A Research Culture in A University Faculty:
A Case Study of Faculty of Education, Chulalongkorn University

โดย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุกัญญา โมวิไลกุล
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุวัฒนา สุวรรณเขตนิกม
อาจารย์ ดร.อภิภา ปรัชญพฤทธิ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เงินอุดหนุนงบประมาณแผ่นดิน ปี 2545

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ธันวาคม 2550

คำนำ

งานวิจัยเรื่อง การพัฒนาวัฒนธรรมวิจัยของอาจารย์ : กรณีศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เป็นงานวิจัยที่ได้รับเงินอุดหนุนทุนงบประมาณแผ่นดิน ด้วยวิสัยทัศน์อันกว้างไกลและความมุ่งมั่นในการพัฒนาอาจารย์ด้านการวิจัยของผู้บริหารคณะครุศาสตร์ คณะผู้วิจัยขอขอบคุณและหวังเป็นอย่างยิ่งว่า ผลงานวิจัยนี้จะเป็นประโยชน์ต่อความมุ่งหมาย

คณะผู้วิจัยขอขอบคุณคณาจารย์คณะครุศาสตร์ทุกท่าน ทั้งที่ปฏิบัติงานประจำที่คณะและที่โรงเรียนสาธิตจุฬา ฝ่ายประถมและฝ่ายมัธยม ที่กรุณาตอบแบบสอบถาม ท่านคณบดีและรองคณบดีฝ่ายวิจัยในทุกวาระการบริหารงานนับตั้งแต่คณะครุศาสตร์เริ่มมีรองคณบดีฝ่ายวิจัย ที่ให้เวลาและความคิดเห็นในการสัมภาษณ์ ท่านผู้ทรงคุณวุฒิในการประชุมสนทนากลุ่ม เมื่อวันที่พฤหัสบดีที่ 29 สิงหาคม 2545 ทุกข้อคิดและความคิดเห็นของท่านมีส่วนสำคัญในการสร้างสรรค์ การพัฒนา งานวิจัยของอาจารย์คณะครุศาสตร์ เป็นอย่างยิ่ง คณะผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณศาสตราจารย์ ดร.นงลักษณ์ วิรัชชัย ที่นอกจากให้คำแนะนำที่มีคุณค่าต่องานวิจัยในการสนทนากลุ่มยังกรุณาตรวจสอบผลการวิจัยหลังจากการประชุมสนทนากลุ่ม ทำให้คณะผู้วิจัย มั่นใจในคุณภาพของงานมากขึ้น

ขอขอบคุณผู้ช่วยวิจัย ดร.นิตยา พรหมวนิช ดร.พงษ์พัชรินทร์ พุทธิวัฒน์ และ ดร.จุฑาทิพย์ ภากรพบ ซึ่งปฏิบัติงานวิจัยนี้อย่างเข้มแข็ง ในขณะที่กำลังศึกษาในหลักสูตรดุริยางคศาสตร์ สาขาวิชาอุดมศึกษา โดยเฉพาะ ดร.นิตยา ที่กระตือรือร้นในการร่วมทำงานวิจัย ดำเนินการเก็บข้อมูลทุกรูปแบบและจัดพิมพ์ต้นฉบับด้วยความประณีต

สถาบันนวัตกรรมการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

คณะผู้วิจัย

28 ธันวาคม 2550

เลขหมู่
เลขทะเบียน 013900
วัน เดือน ปี 28 พ.ย. 51

การพัฒนาวัฒนธรรมวิจัยของอาจารย์ : กรณีศึกษาคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาสภาพการวิจัยของคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ด้านนโยบายการวิจัย การบริหาร การจัดสรรทรัพยากรเพื่อการวิจัย รูปแบบการวิจัยและผลงานวิจัยของอาจารย์ วิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการเสริมสร้างวัฒนธรรมวิจัยของอาจารย์ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และนำเสนอแนวทางในการพัฒนาวัฒนธรรมวิจัยของอาจารย์ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ระเบียบวิธีการวิจัยเป็นการวิจัยเชิงพรรณนา เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการสำรวจเอกสารและผลงานวิจัยของอาจารย์ จากแบบสอบถามความเห็นคณาจารย์ คณะครุศาสตร์ จากการสัมภาษณ์ผู้บริหาร อดีตผู้บริหารของคณะครุศาสตร์ และผู้ทรงคุณวุฒิที่มีประสบการณ์ทำงานวิจัยอย่างต่อเนื่อง และจากการจัดประชุมสนทนากลุ่มคณาจารย์ คณะครุศาสตร์ จากภาควิชาต่างๆ โรงเรียนสาธิตประถมศึกษา และโรงเรียนสาธิตมัธยมศึกษา

ผลการวิจัย สรุปได้ดังนี้

1. ด้านสภาพการวิจัย พบว่า แม้ว่าคณะครุศาสตร์มีนโยบายส่งเสริมให้เกิดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการทำวิจัย มีการสนับสนุนให้บุคลากรของคณะครุศาสตร์ ได้นำวิธีการวิจัยเข้ามาสู่กระบวนการเรียนรู้ทุกระดับ แต่ภาพรวมของปริมาณงานวิจัยและผู้วิจัยในการบริหารแต่ละสมัยมีไม่เกินร้อยละ 50 ของจำนวนงานวิจัย และผู้วิจัยทั้งหมดในรอบ 20 ปี งานวิจัยส่วนใหญ่เป็นงานวิจัยปฏิบัติการ เป็นงานเดี่ยว สำหรับจุดอ่อนของการดำเนินงานด้านการวิจัย พบว่า การบริหารจัดการและระเบียบปฏิบัติด้านการเงินมีความยุ่งยากและขั้นตอนมาก การทำวิจัยส่วนใหญ่ยังเป็นส่วนบุคคล เรื่องที่ทำวิจัยมักเป็นไปตามเรื่องที่ตนสนใจหรือเป็นไปตามที่เจ้าของทุนต้องการ จึงทำให้บางครั้งไม่ได้นำไปใช้ประโยชน์หรือแก้ปัญหาสังคมได้อย่างแท้จริง อย่างไรก็ตาม จุดแข็งของการดำเนินงานด้านการวิจัย พบว่า คณะครุศาสตร์มีกลุ่มคณาจารย์ที่มีหัวใจนักปราชญ์ คณาจารย์กลุ่มนี้เป็นที่เล็งเห็นถึงความสำคัญให้กับนักวิจัยมือใหม่ ผู้บริหารคณะครุศาสตร์ทุกยุคสมัยให้ความสำคัญและมีนโยบายสนับสนุนด้านวิจัยอย่างชัดเจน คณะมีทุนอุดหนุนและงบประมาณด้านวิจัยอย่างเพียงพอ รวมทั้งมีการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาความรู้ ประสบการณ์ และทักษะด้านการทำวิจัยอย่างสม่ำเสมอ

2. ปัจจัยที่สร้างเสริมวัฒนธรรมวิจัยของอาจารย์ระหว่างกลุ่มที่ทำวิจัยและกลุ่มที่ไม่ทำวิจัย อาทิ คณะมีนโยบายสนับสนุนการทำวิจัยของอาจารย์อย่างชัดเจน มีการให้รางวัลและประกาศเกียรติคุณแก่ผู้มีผลงานวิจัยดีเด่น รวมทั้งการส่งเสริมให้อาจารย์มีโอกาสเผยแพร่ผลงานวิจัย

3. แนวทางการพัฒนาวัฒนธรรมวิจัยมีหลากหลายวิธีนับตั้งแต่การปลูกฝังและสร้างทัศนคติในการทำวิจัยของอาจารย์ จนถึงลงมือปฏิบัติการในการบริหารจัดการ เพื่อเอื้ออำนวยความสะดวกต่อการทำงานวิจัยของอาจารย์ ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการปลูกฝังและสร้างทัศนคติในการทำวิจัยของอาจารย์

Abstract

Developing A Research Culture in A University Faculty: A Case Study of Faculty of Education, Chulalongkorn University

Assistant Professor Dr. Sukanya Kovilaikool
Assistant Professor Dr. Suwatana Suwanketnikom
Dr. Apipa Prachyapruit

Defining a research culture (attitude, belief, value) as the faculty members' way of living in conducting research, this study aims at achieving the following purposes:

1. Explore the state of conducting research at the Faculty of Education, Chulalongkorn University, including policy, administration, resource allocation, amount of research, and ways of conducting research.
2. Analyze factors impinging upon research activities of faculty members; and
3. Propose ways to improve the research culture of this Faculty.

In terms of research methodology, this study is a descriptive research. Data were collected through document and aggregate data analysis, questionnaire, in-depth interview, and focus group discussion.

Findings are as follows:

1. In terms of the state of conducting research, while the Faculty attempts to provide a conducive research-oriented environment, less than 50% of them do research. Most of the researches are action research, done individually or among a small group of faculty members. The Faculty also confronts other problems, such as complicated financial procedures, lack of coherence and relevance among its research products, etc. However, the Faculty has a potential for becoming an institution with the research culture as it possesses many strengths, such as talent scholars who can serve as mentors, administrators who are committed to the research culture, adequate financial support, consistently organized research training.
2. This study also reports factors that enhance the research culture from the perspectives of research oriented and non-research oriented faculty members. Important factors for boosting the research culture include clear policy, reward system, and opportunities for publicizing research findings.
3. Finally, many approaches for improving the research culture are recommended ranging from changing the attitude of faculty members to administrative action.

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	
บทคัดย่อภาษาไทย	
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	
สารบัญ	
สารบัญตาราง	
สารบัญแผนภาพ	
บทที่	
1 ความสำคัญและความเป็นมาของปัญหา	1
วัตถุประสงค์การวิจัย	3
นิยามคำสำคัญ	3
กรอบแนวคิดในการวิจัย	5
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	6
นโยบายและแนวทางการวิจัยของชาติ (พ.ศ. 2545-2549)	6
นโยบายและแนวทางการสนับสนุนการวิจัยของ สกว.	8
สาระสำคัญของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9	13
ในส่วนที่เป็นแนวทางในการพัฒนาการวิจัยของชาติ	
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	14
3 วิธีดำเนินการวิจัย	18
กลุ่มตัวอย่าง	18
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	18
ขั้นตอนในการวิจัย	18
การเก็บรวบรวมข้อมูล	19
การวิเคราะห์ข้อมูล	19
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	21
ตอนที่ 1 ผลจากการศึกษาเอกสาร	21
ตอนที่ 2 ผลจากการสัมภาษณ์ผู้บริหาร คณะครูศาสตร์	30

บทที่		
4	ตอนที่ 3 ผลที่ได้จากการสำรวจการจัดสรรทรัพยากรเพื่อการวิจัย และผลงานของอาจารย์	33
	ตอนที่ 4 ผลที่ได้จากแบบถามความคิดเห็นของคณาจารย์ครุศาสตร์	55
	ตอนที่ 5 ผลสรุปจากการประชุมสนทนากลุ่ม	74
5	สรุปผลการวิจัยและการอภิปรายผล	78
	สรุปผลการวิจัย	80
	ส่วนที่ 1 สภาพการวิจัยของคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	80
	ส่วนที่ 2 ปัจจัยที่มีผลต่อการเสริมสร้างวัฒนธรรมวิจัยของอาจารย์	84
	ส่วนที่ 3 การนำเสนอแนวทางการพัฒนาวัฒนธรรมวิจัยของอาจารย์	85
บรรณานุกรม		99
ภาคผนวก		101
	ก. แบบสอบถามความคิดเห็นของอาจารย์ เรื่อง การพัฒนาวัฒนธรรม วิจัยของอาจารย์	102
	ข. เอกสารนำเสนอโครงการวิจัยในการประชุมนานาชาติ	113

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	สาระหลักของนโยบายด้านการวิจัยจำแนกตามวาระการบริหารงานคณะครุศาสตร์	23
2	การจัดสรรทรัพยากรการเงินด้านการวิจัยของคณะครุศาสตร์	34
3	ปริมาณงานวิจัยจำแนกจำนวนเรื่องตามภาควิชา/โรงเรียนของผู้วิจัยหลัก	37
4	จำนวนผู้วิจัยจำแนกตามภาควิชา/โรงเรียน	41
5	จำนวนเรื่องจำแนกตามประเภทงานวิจัยของอาจารย์	45
6	จำนวนเรื่องจำแนกตามประเภทงานวิจัยและวาระการบริหารงานคณะครุศาสตร์	46
7	ลักษณะการทำวิจัยของอาจารย์	49
8	ลักษณะการทำวิจัยของอาจารย์ตามวาระการบริหารงานของคณะครุศาสตร์	50
9	แหล่งทุนสำหรับการทำวิจัยของอาจารย์	53
10	ข้อมูลส่วนตัวของอาจารย์กลุ่มทำวิจัยและไม่ได้ทำวิจัย	56
11	สภาพการทำวิจัยของอาจารย์กลุ่มทำวิจัย	58
12	จำนวนเรื่องที่อาจารย์ทำวิจัยแยกตามแหล่งทุน	60
13	จำนวนเงินทุนในโครงการวิจัยของอาจารย์แยกตามแหล่งทุน	60
14	ประสบการณ์ในการอบรมเพื่อเพิ่มทักษะการวิจัยของอาจารย์กลุ่มทำวิจัย	61
15	เปรียบเทียบความคิดเห็นของกลุ่มทำวิจัยและกลุ่มไม่ได้ทำวิจัยเกี่ยวกับเหตุผลที่ไม่คิดทำวิจัย	62
16	เหตุผลที่ต้องการทำงานวิจัยในอนาคตอันใกล้	62
17	การเปรียบเทียบความคิดเห็นระหว่างกลุ่มทำวิจัยและกลุ่มไม่ทำวิจัยเกี่ยวกับความเชื่อ ทศนคติ และค่านิยมด้านการทำวิจัย	65
18	การเปรียบเทียบความคิดเห็นระหว่างกลุ่มทำวิจัยและกลุ่มไม่ทำวิจัยที่มีต่อปัจจัยสร้างเสริมวัฒนธรรมวิจัยของอาจารย์	66

สารบัญแผนภาพ

แผนภาพที่		หน้า
1	ปริมาณงานวิจัยรวมรายปีจำแนกจำนวนเรื่องตามผู้วิจัยหลัก	39
2	จำนวนผู้วิจัยรวมรายปี	43
3	การเปรียบเทียบประเภทงานวิจัยตามวาระการบริหารงาน คณะครุศาสตร์	47
4	การเปรียบเทียบลักษณะการทำวิจัยของอาจารย์ตามวาระ การบริหารงานคณะครุศาสตร์	51
5	การเปรียบเทียบความคิดเห็นระหว่างกลุ่มทำวิจัยและกลุ่มไม่ทำวิจัย เกี่ยวกับความเชื่อ ทศนคติ และค่านิยมด้านการทำวิจัย	66
6	การเปรียบเทียบความคิดเห็นระหว่างกลุ่มทำวิจัยและกลุ่มไม่ทำวิจัยที่มี ต่อปัจจัยสร้างเสริมวัฒนธรรมวิจัยของอาจารย์	71

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญและความเป็นมาของปัญหา

ภารกิจสำคัญที่สุดประการหนึ่งของสถาบันอุดมศึกษา คือ บุกเบิก ค้นคว้า แสวงหาความรู้ให้กับสังคมโดยต่อเนื่อง วิธีการที่จะดำเนินการตามภารกิจดังกล่าวนี้ได้ ก็คือ การวิจัย เนื่องจากการวิจัยจะนำไปสู่การบุกเบิกแสวงหาความรู้ที่มีคุณค่าต่อสังคม โดยที่บุคลากรของสถาบันการศึกษาจักได้เพิ่มพูนสติปัญญา และสามารถถ่ายทอดความรู้ ตลอดจนนำความรู้นั้นไปประยุกต์ใช้ให้เป็นประโยชน์ตรงตามความต้องการของสังคม การวิจัยจึงเป็นหน้าที่ของสถาบันอุดมศึกษาที่สำคัญอย่างหนึ่ง ไม่น้อยไปกว่าหน้าที่ด้านอื่นๆ (จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2521) แนวคิดนี้สอดคล้องกับกาซซานิก้า (Gazzaniga, 1998) ที่ได้กล่าวไว้ว่า ภารกิจหลักของมหาวิทยาลัย คือ "งานสร้างปัญญา" (intellectual work) ซึ่งในสภาพปัจจุบัน ต้องการวิถีชีวิตแบบใหม่เป็น "ชีวิตใหม่ทางปัญญา" (new intellectual life) เช่นเดียวกับ วิจารย์ พานิช (2539) เห็นว่า อุดมศึกษาเป็นระบบ "สมอง" เป็นระบบ "สร้างสรรค์ปัญญา" ของประเทศ ในปฏิญญาของการประชุมที่กรุงฮาวาน่า (UNESCO, 1998 อ้างถึงโดย ผดุงชาติ สุวรรณวงศ์ และไพฑูรย์ สีนลาร์ตัน, 2542) เรื่องบทบาทสำคัญของสถาบันอุดมศึกษาและการอุดมศึกษา ในส่วนข้อเสนอแนะพันธกิจด้านการค้นคว้าและการวิจัย สรุปได้ว่า การวิจัยเป็นพันธกิจสำคัญของการศึกษา เพราะการวิจัยทำให้เกิดนวัตกรรมและการพัฒนาความรู้ใหม่ ๆ ขึ้น การสร้างความรู้ใหม่ การถ่ายทอดและการวิเคราะห์ความรู้ ควรจะทำเพื่อประโยชน์ของสังคม สถาบันอุดมศึกษาต้องพยายามสร้างความสามารถภายใน (endogenous capacities) ให้ได้ กล่าวคือ ความสามารถและความเข้มแข็งจะต้องเกิดจากภายในตัวสถาบันเอง มิใช่พึ่งพาความสามารถจากภายนอก

สถาบันอุดมศึกษา จำเป็นต้องจัดสภาพสิ่งแวดล้อม บรรยากาศ ให้เอื้อต่อการแสวงหาค้นคว้าวิจัยของนักวิชาการ อาจารย์ และนักวิจัยที่อยู่ในสถาบัน โดยให้มีผลต่อเนื่องถึงอนาคตให้มีการบุกเบิก ค้นคว้า แสวงหาความรู้ อย่างไม่หยุดนิ่ง ทั้งนี้ เพื่อแสดงว่า สถาบันอุดมศึกษานั้นเป็นแหล่งสะสมความรู้ของมนุษยชาติ ทำหน้าที่อนุรักษ์ถ่ายทอด และขยายองค์ความรู้ให้กับสังคมต่อไป (Carnegie Commission on Higher Education, 1983) ในสถาบันอุดมศึกษาจึงถือว่าการวิจัยนั้น มีความสำคัญเท่าเทียมกันกับการสอน และไม่ควรพิจารณาให้งานใดยิ่งหย่อนกว่ากัน งานทั้งสองประเภทนั้นจะต้องอาศัยพลังสติปัญญาและความคิดเท่าเทียมกัน (Appleby, 1973) ภาระหน้าที่ของอาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษา อย่างน้อยที่สุดจะต้องมี 2 ประการ คือ การสอนเพื่อ

การดำรงรักษาความรู้ และวิทยาการต่าง ๆ รวมทั้ง การวิจัยเพื่อค้นคว้าทดลองหาความรู้ใหม่ (สังัด อุทรานันท์ , 2520)

สิ่งสำคัญต่อการทำวิจัย คือ ความสนใจอยากเรียนรู้ที่เกิดจากแรงบันดาลใจ มิใช่แรงบันดาลใจจากค่าตอบแทนที่ได้รับ วัฒนธรรมการวิจัยเป็นสิ่งสำคัญที่ก่อให้เกิดค่านิยมในการทำวิจัย วัฒนธรรมวิจัย คือ รูปแบบวิธีการดำเนินงานการวิจัยในสถาบันอุดมศึกษาที่มีความเชื่อ ทศนคติ สมมติฐานและคุณค่าร่วมกัน ยึดถือแน่นอนแน่นแฟ้นในการติดต่อสัมพันธ์ภายใน ทั้งนี้ เพื่อให้เกิดการปฏิบัติงานวิจัยร่วมกัน ให้บรรลุความคาดหวังด้านการวิจัย ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งในการกิจหลักของสถาบันอุดมศึกษา วัฒนธรรมวิจัยมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของอาจารย์ และนักวิชาการของสถาบันอุดมศึกษาอย่างยิ่ง ในการพัฒนาสถาบันอุดมศึกษาด้านต่าง ๆ ทั้งด้านการเรียนการสอน การพัฒนาองค์ความรู้ การบริหาร ตลอดจนระบบนวัตกรรมของสถาบันอุดมศึกษานั้นจะต้องพัฒนา วัฒนธรรมวิจัยที่เหมาะสม เพื่อให้สามารถเกื้อหนุนต่อการเปลี่ยนแปลงที่จำเป็นในการเป็น อาจารย์ หรือนักวิชาการที่ประสบความสำเร็จในการวิจัย อุดมการณ์ และวัฒนธรรมที่ ถูกต้อง คือ การแสวงหาความรู้โดยไม่จบสิ้น อาจารย์ในมหาวิทยาลัยจำนวนไม่น้อยที่คิดว่า การสอนและการถ่ายทอดความรู้เป็นหน้าที่หลักเพียงอย่างเดียว ซึ่งเป็นความสำเร็จในระยะแรกเท่านั้น ไม่สามารถนำไปสู่การเป็นนักวิจัยที่สามารถได้ ทั้งยังถือว่าการทำวิจัยเป็นเรื่องเฉพาะบุคคล ไม่ใช่ งานของส่วนรวม นับว่าเป็นวัฒนธรรมที่ไม่ถูกต้อง การทำวิจัยควรทำอย่างรอบรู้และสนใจความก้าวหน้าของงานวิจัยที่เกิดขึ้น วัฒนธรรมการวิจัยในมหาวิทยาลัยของไทยปัจจุบันยังอยู่ในระดับของผู้นำองค์ความรู้มาใช้ (consumer) ฉะนั้น ผู้ที่เป็นนักวิจัยต้องพยายามยกระดับของวัฒนธรรมวิจัยให้เป็นผู้สร้างองค์ความรู้ (วิจัย ภาณุ, 2542) มหาวิทยาลัยควรที่จะปรับวัฒนธรรมในการวิจัย และวัฒนธรรมเกี่ยวกับเรื่องคุณภาพของการวิจัย การสนับสนุนการวิจัยในมหาวิทยาลัยต้องเป็นการสนับสนุนการวิจัยที่มีคุณภาพสูง และพยายามป้องกันการวิจัยที่มีคุณภาพต่ำ วัฒนธรรมของระบบการวิจัยเชิงวิชาการในมหาวิทยาลัย ควรมีวิธีการตรวจสอบ หรือควบคุมมาตรฐาน โดยผู้ที่อยู่ในแวดวงวิชาการสาขาเดียวกัน หรือเพื่อนร่วมวิชาการเดียวกัน โดยยึดหลักยุติธรรม หรือ merit system (วิจัย ภาณุ, 2540) กล่าวโดยสรุป คือ หากจะพัฒนาการวิจัย และให้มหาวิทยาลัยสามารถผลิตผลงานวิจัยได้อย่างมีคุณภาพ จะต้องมีการปรับเปลี่ยน และพัฒนา วัฒนธรรมวิจัยภายในมหาวิทยาลัยให้เหมาะสมและเอื้อต่อการพัฒนางานวิจัยให้มากที่สุด

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเป็นสถานที่ผลิตครูและนักวิชาการศึกษา โดยมีโรงเรียนสาธิตเป็นสถานปฏิบัติการด้านการเรียนการสอน อีกทั้งคณาจารย์มีภาระงานหลักในการบุกเบิกค้นคว้าหาความรู้ใหม่โดยผ่านการวิจัย ทั้งนี้ เพื่อนำความรู้ที่ได้ไปใช้ในการเรียนการสอน และทำงานวิจัยในชั้นเรียนร่วมด้วย การสร้างวัฒนธรรมวิจัยสำหรับอาจารย์คณะครุศาสตร์ จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่ง สำหรับการพัฒนาองค์ความรู้ทางการศึกษาและการเรียนการสอน

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. ศึกษาสภาพการวิจัยของคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ด้านนโยบายการวิจัย การบริหาร การจัดสรรทรัพยากรเพื่อการวิจัย รูปแบบการวิจัยและผลงานวิจัยของอาจารย์
2. วิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการเสริมสร้างวัฒนธรรมวิจัยของอาจารย์ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
3. นำเสนอแนวทางในการพัฒนาวัฒนธรรมวิจัยของอาจารย์ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

นิยามคำสำคัญ

วัฒนธรรมวิจัย หมายถึง รูปแบบวิถีการดำเนินงานการวิจัยในสถาบันอุดมศึกษา ที่มีความเชื่อ ทศนคติ สมมุติฐานและค่านิยมร่วมกัน ยึดถือแน่วแน่ในการติดต่อสัมพันธ์ภายใน เพื่อให้เกิดการปฏิบัติงานวิจัยร่วมกัน ให้บรรลุความคาดหวังด้านการวิจัย ซึ่งเป็นหนึ่งในภารกิจหลักของสถาบันอุดมศึกษา

อาจารย์คณะครุศาสตร์ หมายถึง อาจารย์ประจำคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ซึ่งสังกัดภาควิชาต่างๆ อาจารย์สาธิต (ฝ่ายมัธยม) และอาจารย์สาธิต (ฝ่ายประถม) ในปี พ.ศ. 2544-2545

กรอบแนวคิดในการวิจัย

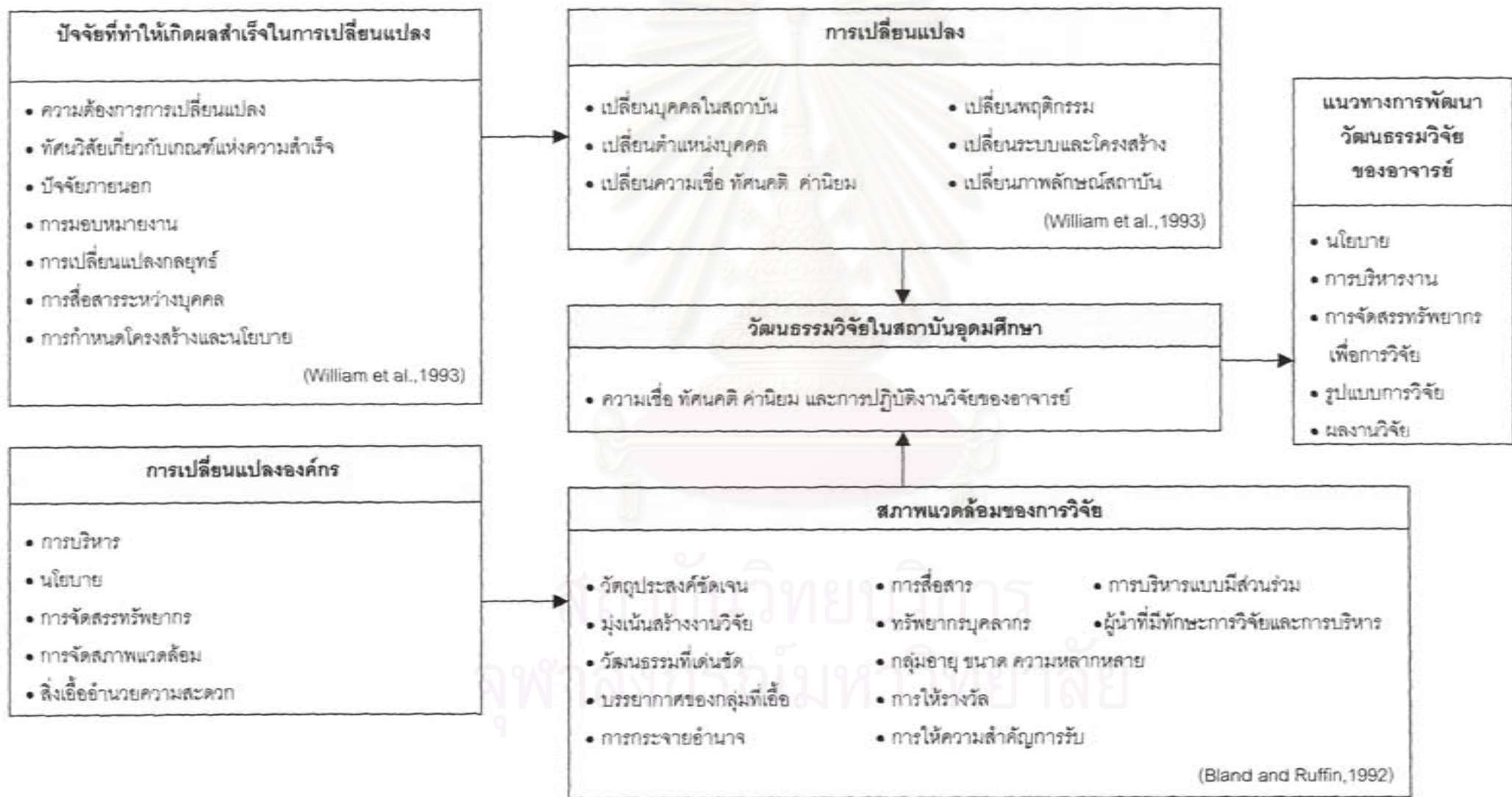
งานวิจัย เรื่อง การพัฒนาวัฒนธรรมวิจัยของอาจารย์คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ผู้วิจัยมีกรอบความคิดว่า การจะพัฒนาให้เกิดวัฒนธรรมวิจัยของอาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษา ซึ่งสะท้อนออกมาในรูปของ นโยบาย การบริหาร การจัดสรรทรัพยากรเพื่อการวิจัย รูปแบบการวิจัยและผลงานวิจัยของอาจารย์ จำเป็นต้องศึกษาวัฒนธรรมองค์กร ทั้งที่เป็นความเชื่อ ทศนคติ และค่านิยมที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยภายในองค์กร ซึ่งการพัฒนาให้เกิดวัฒนธรรมวิจัยของอาจารย์ ที่จะก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงขึ้นภายในองค์กร โดยเป็นการเปลี่ยนตัวบุคคลในองค์กร การเปลี่ยนตำแหน่งบุคคล การเปลี่ยนความเชื่อ ทศนคติ และค่านิยม การเปลี่ยนพฤติกรรม การเปลี่ยนระบบและโครงสร้าง ตลอดจน การเปลี่ยนภาพลักษณ์ของสถาบัน ปัจจัยที่จะทำให้เกิดความสำเร็จในการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวได้นั้น จะต้องเกิดจากความต้องการในการเปลี่ยนแปลงอย่างเร่งด่วน การมีทัศนวิสัยเกี่ยวกับเกณฑ์ที่ก่อให้เกิดความสำเร็จ ปัจจัยจากภายนอก การมอบหมายงานจากหัวหน้า การเปลี่ยนแปลงกลยุทธ์ต่างๆ การสื่อสารระหว่างบุคลากร และการ

กำหนดโครงสร้างและนโยบาย ซึ่งสิ่งที่จะผลักดันให้เกิดการเปลี่ยนแปลงภายในองค์กรให้ประสบความสำเร็จนั้น ก็คือ การบริหารงานอันเป็นกลไกซึ่งสำคัญที่สุดของการเปลี่ยนแปลง ตลอดจนสิ่งแวดล้อมขององค์กรที่มีผลต่อผลิตภาพงานวิจัย ได้แก่ วัตถุประสงค์ที่ชัดเจนในการประสานงานร่วมกัน การมุ่งเน้นที่การสร้างงานวิจัย วัฒนธรรมที่เด่นชัด บรรยากาศที่เอื้อต่อการวิจัย การกระจายอำนาจภายในองค์กร การบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม การสื่อสารอย่างสม่ำเสมอ ทรัพยากร บุคลากรผู้ร่วมงาน กลุ่มอายุ ขนาดและความหลากหลาย การให้รางวัลอย่างเหมาะสม การให้ความสำคัญกับการรับเข้า และการมีผู้นำที่มีทั้งทักษะด้านการวิจัย และความสามารถด้านการบริหารจัดการที่ดี ผู้วิจัยได้นำเสนอในรูปแบบภูมิดังนี้

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กรอบแนวคิดการพัฒนาวัฒนธรรมวิจัยของอาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษา

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาวัฒนธรรมวิจัยของอาจารย์ : กรณีศึกษาคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ประกอบด้วยแนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

นโยบายและแนวทางการวิจัยของชาติ ฉบับที่ 6 (พ.ศ. 2545-2549)

กำหนดวัตถุประสงค์ เป้าหมาย และแนวทางการพัฒนาการวิจัยของชาติ ซึ่งเป็นแนวทางการพัฒนางานวิจัยในสถาบันอุดมศึกษา ไว้ดังนี้

1. มุ่งเน้นการสร้างนักวิจัย เครือข่ายการวิจัย การลงทุนการวิจัย และการสร้างหน่วยงานการวิจัย และระบบบริหารการวิจัย ในการดำเนินการวิจัยทุกประเภท

2. มุ่งเน้นการวิจัยประยุกต์ที่ควรทำเพื่อ แก้ไขปัญหาของประเทศทั้งในระยะสั้นและระยะยาว

3. มุ่งเน้นการวิจัยพื้นฐานที่จะสร้างองค์ความรู้ เพื่อให้ก้าวทันสังคมโลกที่มุ่งสู่สังคมขององค์ความรู้ (knowledge based society)

4. มุ่งเน้นการวิจัยเฉพาะเรื่องในประเทศไทยมีศักยภาพ และเป็นข้อได้เปรียบในเชิงการแข่งขัน

เป้าหมายของนโยบายและแนวทางการวิจัยของชาติ ฉบับที่ 6 ได้มุ่งเน้นให้ประเทศไทยมีกำลังคนด้านการวิจัยที่มีคุณภาพ และสามารถดำเนินการวิจัยได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยได้รับการส่งเสริมสนับสนุนอย่างเพียงพอ และมีเป้าหมายที่จะสร้างผลงานวิจัย 4 ด้านหลัก ได้แก่ ด้านเกษตรและอุตสาหกรรมเกษตร ด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและอุตสาหกรรม ด้านสุขภาพ และด้านสังคมและวัฒนธรรม

นอกจากนั้น ยังชี้ให้เห็นถึงปัญหาหลักในการบริหารการวิจัยของประเทศไว้ว่า นักวิจัยขาดสิ่งจูงใจในการทำวิจัย เนื่องจากมองไม่เห็นความก้าวหน้าในงานวิจัย อีกทั้งระยะเวลาในการทำวิจัยมีจำกัดเนื่องด้วยภารกิจอื่นที่ต้องรับผิดชอบ เช่น นักวิจัยในสถาบันอุดมศึกษาต่าง ๆ ต้องใช้เวลาไปในการสอนและบริหารงานต่าง ๆ มากกว่าการทำวิจัย ผลงานวิจัยมีการนำไปใช้ประโยชน์ค่อนข้างน้อย เนื่องจากเป็นการทำวิจัยบนความสนใจเฉพาะตัว ไม่ได้มีความต้องการจากผู้ใช้มาเป็นตัวกำหนดหัวข้อการวิจัย ดังนั้น นโยบายและแนวทางการวิจัยแห่งชาติ ฉบับที่ 6 จึงได้กำหนดแนวทางแก้ไขปัญหาดังนี้

แนวทางการพัฒนาอาชีพนักวิจัย

แนวทางการวิจัยของชาติ ฉบับที่ 6 ได้กำหนดแนวทางการพัฒนาอาชีพนักวิจัย โดยเห็นว่า นักวิจัยของประเทศไทยมีจำนวนทั้งสิ้นประมาณหนึ่งหมื่นคนเศษ ส่วนใหญ่ปฏิบัติงานในสถาบันอุดมศึกษาและหน่วยงานราชการ ระบบราชการมักมีผลกระทบเชิงลบต่ออาชีพนักวิจัยเพราะระบบราชการขาดความคล่องตัวในการสนับสนุนการวิจัย ไม่ส่งเสริมให้ผู้มีความสามารถและผลงานวิจัยดีได้รับการตอบแทน / ยกย่อง อย่างจริงจัง ดังนั้น ถ้าจะทำให้การวิจัยของประเทศเจริญก้าวหน้า รัฐจำเป็นต้องสร้างอาชีพนักวิจัยให้เป็นที่ยอมรับ ได้รับค่าตอบแทนดีและมีการพัฒนาตนเอง รัฐควรออกกฎระเบียบให้ข้าราชการที่เป็นนักวิจัยมีสิทธิเป็นเจ้าของผลงานวิจัยที่ตนเองทำขึ้น ซึ่งจะส่งเสริมให้นักวิจัยในหน่วยงานราชการทำวิจัย โดยมุ่งผลลัพธ์ที่เป็นรูปธรรม นอกจากนี้ รัฐควรเอื้อสิทธิประโยชน์ด้านภาษีให้แก่เอกชนที่จ้างนักวิจัยไปช่วยพัฒนาสินค้า และบริการให้สามารถแข่งขันได้ในตลาดโลก ส่งเสริมให้มีการจ้างนักวิจัยเข้าร่วมโครงการขนาดใหญ่ เมื่ออาชีพนักวิจัยในประเทศดีขึ้นก็จะช่วยกระตุ้นให้ชนรุ่นใหม่อยากเป็นนักวิจัยมากขึ้น

แนวทางการร่วมมือกับต่างประเทศด้านการวิจัย

ในขณะที่กำลังคนด้านการวิจัยและงบประมาณสนับสนุนการวิจัยภายในประเทศมีจำกัด รัฐควรกำหนดแนวทางร่วมมือกับต่างประเทศด้านการวิจัย ส่งเสริมให้หน่วยงานวิจัย หน่วยงานสนับสนุนการวิจัยเพิ่มความร่วมมือด้านการวิจัยในลักษณะโครงการร่วม ทั้งในรูปพหุภาคี และทวิภาคี กับสถาบันวิจัยในต่างประเทศ สถาบันวิจัยนานาชาติและองค์กรระหว่างประเทศ ทั้งนี้ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะต้องเป็นฝ่ายกำหนดเป้าหมายความร่วมมือ พิจารณาความเหมาะสม ความสอดคล้องในด้านเป้าหมาย และความเป็นธรรม ในการลงทุนและผลตอบแทน ความร่วมมือกับต่างประเทศควรส่งเสริมและพัฒนาขีดความสามารถทางวิชาการ และความเชี่ยวชาญในด้านที่นักวิจัยไทยขาด อันจะก่อให้เกิดการเรียนรู้ได้รวดเร็ว ได้ผลงานวิจัยที่มีคุณภาพและทันต่อความต้องการ อีกทั้ง ควรหลีกเลี่ยงความร่วมมือที่มีเป้าหมายซึ่งไม่สอดคล้องกับนโยบายและแนวทางการวิจัยของชาติ ฉบับที่ 6

แนวทางการบริหารงบประมาณการวิจัย

งบประมาณการวิจัยควรจัดสรรให้แก่ หน่วยงานสนับสนุนการวิจัย และหน่วยงานทำวิจัยที่ต้องรับผิดชอบต่อชุดโครงการวิจัยแห่งชาติ การวิจัยประยุกต์และการวิจัยพื้นฐาน งบประมาณการวิจัยควรรวมส่วนที่สนับสนุนการพัฒนานักวิจัยรุ่นใหม่ที่เกี่ยวข้องกับคณะผู้วิจัยด้วย โดยให้มีหน่วยงาน

รับผิดชอบแยกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ ด้านเกษตรและอุตสาหกรรมการเกษตร ด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและอุตสาหกรรม ด้านสุขภาพ และด้านสังคมและวัฒนธรรม

แนวทางการปรับความเชื่อมโยงของหน่วยงานในระบบการวิจัย "จตุภาคีการวิจัย"

การบริหารการวิจัยของประเทศให้ได้ผลสำเร็จอย่างแท้จริงนั้น จำเป็นต้องประสานเชื่อมโยงบทบาทของหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยของชาติ โดยที่ระบบการวิจัยของชาติแบ่งออกได้เป็น 4 องค์ประกอบ ซึ่งเรียกว่า "จตุภาคี การวิจัย" อันได้แก่ 1) รัฐ 2) ผู้สนับสนุนการวิจัย 3) ผู้ทำการวิจัย และ 4) ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ซึ่งจะเห็นว่าในส่วนของผู้ทำการวิจัย เป็นภาคีสำคัญที่จะผลิตผลงานวิจัย ประกอบด้วย หน่วยงานวิจัยต่าง ๆ ของรัฐ รัฐวิสาหกิจ สถาบันอุดมศึกษา และศูนย์วิจัยเอกชน มีหน้าที่หลัก คือ นำเสนอโครงการวิจัยให้ตรงตามนโยบายและแนวทางการวิจัยของชาติ ดำเนินการวิจัย โดยจัดให้นักวิจัยได้รับการสนับสนุน จัดให้มีระบบบริหาร รวมทั้ง บรรยากาศที่เอื้อต่อการทำวิจัย การรายงานผลการวิจัย และรายงานค่าใช้จ่ายการวิจัยต่อผู้ให้การสนับสนุนทุนวิจัยได้ตามกำหนดเวลา

นโยบายและแนวทางการสนับสนุนการวิจัยของ สกว.ในภาพรวม

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) ได้กำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และแนวทางการสนับสนุนการวิจัย ให้สอดคล้องและเสริมกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545-2549) ท่ามกลางสภาพความอ่อนแอในวงการวิจัยของประเทศ ซึ่งชาดนักวิจัยทั้งในเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ อีกทั้ง ชาติยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบวิจัย ดังนั้น นโยบายและแผนยุทธศาสตร์ของ สกว. ในระยะ 5 ปีข้างหน้า จึงให้ความสำคัญกับบทบาทของ สกว. ในการประสานศักยภาพจากส่วนต่าง ๆ ในสังคมให้เป็นพลังในการพัฒนา มีการผสมผสานกระบวนการสร้างคนอยู่ในการพัฒนางานวิจัยทุกขั้นตอน และใช้กิจกรรมการวิจัยเป็นเครื่องมือเพื่อการพัฒนา

วิสัยทัศน์

สกว. เป็นองค์กรที่สร้างสรรค์ให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่นำไปสู่สังคมที่มีปัญญา สามารถใช้ความรู้จัดการกับศักยภาพและโอกาส เพื่อกำหนดอนาคตของตนเองทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับประเทศ

พันธกิจ

สกว. สนับสนุนกระบวนการสร้างความรู้ สร้างนักวิจัย และสร้างระบบการวิจัย เพื่อเป็นการตอบคำถามและเสนอทางเลือกให้สังคม ซึ่งครอบคลุมทั้งในระบบเศรษฐกิจภาคดั้งเดิมและสมัยใหม่ โดยใช้จุดเด่นด้านการบริหารการวิจัย เพื่อยกระดับขีดความสามารถของประเทศด้วยการวิจัย และโดยเฉพาะอย่างยิ่งในการวิจัย เพื่อสนับสนุนการกำหนดนโยบาย การยกระดับความรู้ของสังคม และการเสริมความเข้มแข็งของชุมชนท้องถิ่น อันจะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงของสังคมไทย และการพัฒนาที่สัมพันธ์กับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9

แนวทางการสนับสนุนการวิจัยของ สกว.

1. วัตถุประสงค์ของ สกว. นั้น วางอยู่บนฐานสำคัญ 3 ประการ คือ การสร้างผลงานวิจัย สร้างคน และสร้างวิธีบริหารจัดการงานวิจัย เพื่อเป็นคำตอบหรือทางเลือกในการพัฒนาประเทศ
2. การจัดหมวดหมู่งาน โดยเน้นเป็นกลุ่มๆตามจุดมุ่งหมายแห่งการใช้ความรู้ ได้แก่
 - 2.1 การวิจัยเพื่อวาระแห่งชาติ และการกำหนดนโยบายชาติ
 - 2.2 การวิจัยและพัฒนารายภาค ซึ่งรวมทั้ง ภาคเศรษฐกิจ เกษตร อุตสาหกรรม และสังคม สวัสดิภาพสาธารณะ
 - 2.3 การวิจัยเพื่อองค์ความรู้ใหม่ทางวิชาการและภูมิปัญญา
 - 2.4 การสร้างเสริมความเข้มแข็งของชุมชน
 - 2.5 การพัฒนากำลังคนด้านการวิจัย
3. งานของ สกว. แบ่งออกเป็น 3 ระดับ
 - 3.1 งานที่เป็นรากฐานล่างสุด ได้แก่ การสร้างคน และสร้างองค์ความรู้ใหม่
 - 3.2 งานที่เป็นระดับกลาง ได้แก่ การวิจัยเพื่อใช้ประโยชน์ ซึ่งต้องมีผู้ใช้และผู้มีส่วนได้เสีย (stakeholders) มาร่วมงานด้วย
 - 3.3 งานระดับบน ได้แก่ งานวิจัยเพื่อตอบสนองวาระแห่งชาติ บางเรื่องที่ต้องการความรู้ในการตัดสินใจ
4. การดำเนินงานเพื่อสร้างความรู้แก้ไขปัญหาปัจจุบัน เพื่อให้งานวิจัยและกระบวนการวิจัย ได้มีโอกาสแทรกซึมเข้าไปในวิถีชีวิตและวิถีการทำงานของสังคมไทย ได้แก่
 - 4.1 การวิจัยเพื่อแก้ปัญหาเร่งด่วน เป็นการวิจัยเพื่อให้ได้คำตอบกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นอย่างฉับพลัน คำตอบเหล่านั้นต้องทันต่อเหตุการณ์และใช้ได้เป็นรูปธรรม ได้แนวทางในการแก้ไข

ปัญหาอย่างเป็นระบบ โดยสร้างฐานความรู้ (knowledge platform) ให้เพียงพอ เพื่อตอบคำถามในระดับชาติ หรือตอบคำถามเร่งด่วนด้วยความรู้จากงานวิจัย

4.2 การวิจัยเพื่อตอบสนองต่อประเด็นที่อยู่ในความสนใจของสังคม

4.3 การวิจัยทางมนุษยศาสตร์ โดยเน้นการสร้างความรู้ในสาขานี้ควบคู่ไปกับการสร้างคน และการพัฒนาระบบการวิจัยด้านมนุษยศาสตร์ไปพร้อม ๆ กัน และสร้าง กลไกระดับกลางที่จะเชื่อมโยงนักคิดท้องถิ่นกับนักคิดแนวตะวันตกเข้าด้วยกัน เพื่อให้เกิดผู้รู้ทั้งไทยและต่างประเทศ

5. การประเมินผลตอบแทนจากการวิจัย เพื่อประเมินความคุ้มค่าจากการสนับสนุนการวิจัย (return on investment) ของ สกว. ที่มีต่อโครงการวิจัย ซึ่ง สกว. ได้ให้การสนับสนุนด้านเงินทุนวิจัยต่าง ๆ เช่น ทุนวิจัยองค์ความรู้ใหม่ที่เป็นพื้นฐานต่อการพัฒนา ทุนพัฒนานักวิจัย (เมธีวิจัย สกว.) ทุนวิจัยหลังปริญญาเอก และทุนวิจัยด้านสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ เป็นต้น

6. การระดมทุน ซึ่งหมายถึง ทุนที่เข้าสู่ระบบการวิจัยของชาติ และอาจหมายถึงทั้งเงินและทุนอย่างอื่นที่ไม่ใช่ตัวเงิน เช่น ทุนทางความรู้และภูมิปัญญา ทุนทางการจัดการ เป็นต้น อาจเป็นทุนทางการจัดการวิจัย (research management capital) ที่จะผลักดันให้เกิดงานวิจัยที่ใช้ประโยชน์ได้เต็มที่ พร้อมทั้งสร้างคนในหน่วยงานนั้น ๆ ให้บริหารจัดการต่อไปได้เอง นอกจากนี้ ยังมีการระดมทุนจากสาธารณะเพื่อสนับสนุนการวิจัยที่อยู่ในความสนใจของสาธารณชน และการระดมทุนจากโครงการใหญ่ ๆ ของรัฐ ซึ่งมีทั้งทุนที่เป็นตัวเงินและทุนที่เป็นเทคโนโลยีจากต่างประเทศ ที่ปรึกษา (constancy) และอุปกรณ์เครื่องมือต่าง ๆ

7. การพัฒนาคุณภาพคน อาศัยกระบวนการวิจัย มุ่งหวังให้คนไทยมีสติปัญญา ความรู้ความสามารถในการดำเนินชีวิตอย่างมีความภาคภูมิใจโดย

7.1 สนับสนุนการเสริมสร้างภูมิปัญญาความคิดและทักษะทางสติปัญญาของคนไทย

7.2 สนับสนุนการสร้างนักวิจัยอาชีพ และสร้างความเข้มแข็งของชุมชน วิจัยโดยใช้กระบวนการสร้างองค์ความรู้ใหม่ที่เป็นพื้นฐานต่อการพัฒนาศาสตร์และองค์ความรู้ ทั้งด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี สังคมศาสตร์ และมนุษยศาสตร์ โดยเน้นให้เกิดผลงานที่มีคุณภาพในระดับชาติ และระดับนานาชาติ

7.3 สนับสนุนการสร้างนักวิจัยในระดับปริญญาเอกในประเทศ สนับสนุนนักวิจัยรุ่นใหม่ และสร้างนักวิจัยให้แก่ประเทศระดับปริญญาโท ด้านนโยบายศึกษา และไทยศึกษา ตลอดจนนักวิจัยในความหมายใหม่ เช่น ชาวบ้าน เจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือภาคเอกชน ใช้กระบวนการวิจัยสร้างความรู้เพื่อแก้ปัญหาตนเอง

เป้าหมายสำคัญของแผนอุดมศึกษาระยะยาว ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2543-2557

แผนอุดมศึกษาระยะยาว คือ แผนแม่บท(master plan) ที่กำหนดทิศทางเพื่อกำกับการพัฒนาอุดมศึกษาให้เป็นสถาบันการศึกษาชั้นสูงที่มีคุณภาพ สามารถผลิตทรัพยากรมนุษย์ระดับสูงที่มีคุณภาพทัดเทียมนานาชาติและเป็นแหล่งรวมของผู้ทรงคุณวุฒิที่สามารถชี้นำ ผลักดัน อีกทั้งสนับสนุนการพัฒนาประเทศให้เป็นประเทศที่มีระบบเศรษฐกิจที่ตั้งอยู่บนความรู้ (knowledge based economy) มากยิ่งขึ้น ดังนั้น เป้าหมายของการพัฒนาอุดมศึกษาระยะยาว จึงหมายถึงการยกระดับความสามารถของประเทศซึ่งจะไม่พัฒนาเพียงเฉพาะศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการผลิตและบริการโดยตรงเท่านั้น แต่รวมถึงศาสตร์อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกันทั้งทางตรงและทางอ้อมด้วย

เป้าหมายสำคัญของแผนอุดมศึกษาระยะยาว ฉบับที่ 2 ที่ได้กำหนดขึ้น เพื่อให้สอดคล้องกับทิศทางในการพัฒนาประเทศ ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับงานด้านวิจัยในสถาบันอุดมศึกษา ประมวลได้ดังต่อไปนี้

เป้าหมายด้านการวิจัย

ในการพัฒนาวิชาการของสถาบันอุดมศึกษาในอนาคตอีก 15 ปีข้างหน้า จะมุ่งเน้นเป้าหมายการสร้างงานวิจัยทั้งในระดับบัณฑิตศึกษาและระดับมหาวิทยาลัย

งานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา

1. การศึกษาและการวิจัยระดับบัณฑิตศึกษาทั้งระดับปริญญาโทและปริญญาเอก ได้รับการสนับสนุนจากรัฐ ภาคเอกชน และองค์กรอื่น ๆ อย่างเต็มที่ ทั้งในรูปแบบที่ไม่เป็นตัวเงินและเงินทุน โดยมีมูลค่าไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 ของมูลค่าการวิจัยทั้งสิ้น

2. การศึกษาและการวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา สามารถนำผลการวิจัย ไปสู่การประยุกต์ใช้ในการพัฒนาผลผลิต การพัฒนาคุณภาพ การพัฒนาบริการในสังคมมากยิ่งขึ้น

3. ผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษาทั้งระดับปริญญาโทและปริญญาเอกไม่น้อยกว่า ร้อยละ 50 ได้รับการยอมรับและมีการตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารทางวิชาการ หรือ เผยแพร่ในรูปแบบอื่น ซึ่งเป็นที่ยอมรับในวงการวิชาการ ของสาขาวิชานั้น ๆ ทั้งในระดับชาติและระดับนานาชาติในปี 2557

งานวิจัยระดับมหาวิทยาลัย

1. มหาวิทยาลัยแต่ละแห่ง กำหนดทิศทางการวิจัยของตนเองให้ชัดเจนภายในปี 2547 เพื่อให้สามารถจัดสรรทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด ไปสนับสนุนการวิจัยของแต่ละมหาวิทยาลัย เพื่อมุ่งสู่ความเป็นเลิศที่แตกต่างกันได้

2. มหาวิทยาลัยแต่ละแห่ง กำหนดเป้าหมายในการสร้างองค์ความรู้ใหม่ของแต่ละสาขาวิชา เพื่อความก้าวหน้าทางวิชาการในระดับนานาชาติ และนำมาซึ่งภูมิความรู้ และปัญญาให้เกิดขึ้นใน

วงการอุดมศึกษาของประเทศ ภายในปี 2557 และตั้งแต่ปี 2550 เป็นต้นไป มหาวิทยาลัยจะมุ่งงานวิจัยที่สอดคล้องกับเป้าหมายที่กำหนดไม่น้อยกว่าร้อยละ 5 ของจำนวนงานวิจัยทั้งหมดในแต่ละปี

3. มหาวิทยาลัยจัดให้มีการศึกษาวิจัย ทั้งทางด้านการวิจัยพื้นฐาน (basic research) และการวิจัยประยุกต์ (applied research) โดยร่วมมือกับภาคธุรกิจอุตสาหกรรม องค์กรวิจัยอื่น ๆ ทั้งภายในและต่างประเทศ โดยในปี 2550 จะมีความร่วมมือกับภาคธุรกิจอุตสาหกรรม ในการทำวิจัยประยุกต์ หรือวิจัยพื้นฐานไม่น้อยกว่าร้อยละ 5 ของงานวิจัยในแต่ละปี และตั้งแต่ปี 2557 เป็นต้นไป จะเพิ่มเป็นร้อยละ 10

4. ผลงานวิจัยของมหาวิทยาลัย มีความสอดคล้อง ตรงกับความต้องการของประเทศชาติ และทิศทางการพัฒนาวิชาการ ในระดับชาติและระดับนานาชาติ รวมทั้ง จากปี 2550 เป็นต้นไป มหาวิทยาลัยแต่ละแห่ง จะมีผลงานวิจัยที่รัฐสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้จริง

5. ผลงานวิจัยของมหาวิทยาลัยเป็นผลงานที่มีคุณภาพ โดยการยอมรับของสังคมวิชาการ ระดับนานาชาติ มีการตีพิมพ์ และนำไปใช้อ้างอิงอย่างกว้างขวาง ทั้งใน ระดับประเทศ และระดับนานาชาติ

จากเป้าหมายด้านการวิจัย ของแผนอุดมศึกษาระยะยาว ฉบับที่ 2 ดังกล่าวสะท้อนให้เห็นถึงการให้ความสำคัญต่องานวิจัย ในระบบอุดมศึกษาอย่างชัดเจนและได้มีเป้าหมายในการดำเนินการเพื่อสนับสนุนส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาบทบาทด้านวิจัย และการพัฒนากำลังคนในระบบอุดมศึกษาดังปรากฏอยู่ใน เป้าหมายการพัฒนาระบบอุดมศึกษา ที่ว่า รัฐบาลมีระบบและวิธีการในการจัดสรรงบประมาณให้แก่ สถาบันอุดมศึกษาทั้งของรัฐและเอกชน และมีระบบการกำกับติดตามเชิงนโยบายที่ชัดเจน เพื่อให้สถาบันอุดมศึกษาทั้งของรัฐและเอกชนเป็นแหล่งสร้างกำลังคน และองค์ความรู้เพื่อการพัฒนาประเทศสถาบันอุดมศึกษามีระบบการดำเนินงานที่เปิดโอกาสให้องค์กรเอกชนภาคธุรกิจ และรัฐบาลเข้ามา มีบทบาทในการสนับสนุนการวิจัยและพัฒนาของสถาบันอุดมศึกษาได้ นอกจากนี้ สถาบันอุดมศึกษาจะมีการสร้างวัฒนธรรมองค์การที่เป็นสังคมวิชาการอย่างแท้จริง

สาระสำคัญของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 นั้น ได้กำหนดแนวการจัดการศึกษาในส่วนของเกี่ยวข้องกับงานวิจัยในสถาบันอุดมศึกษา ไว้ดังนี้

มาตรา 24 (5) การจัดการกระบวนการเรียนรู้ ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียน และอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดความเรียนรู้ ทั้งนี้ ผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกัน จากสื่อการเรียนการสอนและแหล่งวิทยาการประเภทต่าง ๆ

มาตรา 28 หลักสูตรการศึกษาระดับอุดมศึกษา มีความมุ่งหมายเฉพาะที่จะพัฒนาวิชาการ วิชาชีพชั้นสูงและการค้นคว้า วิจัย เพื่อพัฒนาองค์ความรู้และพัฒนาสังคม

มาตรา 30 ให้สถานศึกษาพัฒนากระบวนการเรียนการสอน ที่มีประสิทธิภาพ รวมทั้งการ ส่งเสริมให้ผู้สอนสามารถวิจัย เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียนในแต่ละระดับการศึกษา

สาระที่ปรากฏในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ได้สะท้อนให้เห็นถึง เจตนารมณ์ที่มุ่งเน้นความสำคัญของการวิจัยที่มีต่อกระบวนการเรียนรู้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในระดับ อุดมศึกษา ผู้สอนต้องมีการวิจัยค้นคว้าอยู่เสมอ เพื่อจะทำให้ผู้เรียนมีความรู้ที่ทันสมัยอยู่ตลอดเวลา สถาบันอุดมศึกษาของไทย จึงต้องกำหนดนโยบายให้ชัดเจน ที่จะส่งเสริมให้มีงานวิจัยขึ้นในสถาบัน ของตนและมีงานวิจัยใหม่ๆ ขึ้นในสาขาที่สถาบันเปิดสอนอยู่ คณาจารย์ของสถาบันจะต้องถือเป็น ภารกิจหลักที่จะต้องดำเนินการติดตามอย่างต่อเนื่อง การวิจัยควรเป็นเงื่อนไขของการรับคณาจารย์ การเลื่อนขั้นและการแสดงผลงานวิจัยเป็นเรื่องหลัก งบประมาณเพื่อการวิจัยควรได้รับการสนับสนุน ให้กว้างขวางขึ้น ภาพการเปลี่ยนแปลงในเชิงภารกิจของอาจารย์ ควรจะต้องเปลี่ยนไปจากเดิม งาน สอนและงานวิจัยควรจะควบคู่กันไปอย่างเหมาะสม เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ในแนวใหม่ที่เป็นแนว สร้างสรรค์ เพื่อให้กระบวนการศึกษาในสถาบันอุดมศึกษานั้นกระบวนการของการผลิต และการ สร้างอย่างแท้จริง ด้วยการส่งเสริมให้การเรียนการสอนเน้นไปที่การเรียนรู้ด้วยตนเอง และเน้นให้มี การผลิตและการสร้างผลงานวิชาการ โดยการจัดการศึกษาโดยเน้น research based เป็นสำคัญ

สาระสำคัญของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545-2549)

ในส่วนที่เป็นแนวทางในการพัฒนาการวิจัยของชาติ

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 เป็นแผนยุทธศาสตร์ที่ชี้นำทิศทางการ พัฒนาประเทศในระยะปานกลาง ที่สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ระยะยาวและมีการดำเนินการต่อเนื่องจาก แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 8 ในด้านแนวคิดที่ยึด “คนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา” ในทุกมิติอย่างเป็น องค์กรวม และให้ความสำคัญกับการพัฒนาที่สมดุล ทั้งด้านตัวคน สังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะอย่างยิ่งการสร้างระบบบริหารจัดการภายในที่ดีให้เกิดขึ้นในทุกระดับ อันจะทำให้เกิดการ พัฒนาที่ยั่งยืนที่มี “คน” เป็นศูนย์กลางได้อย่างแท้จริง

ในการเปลี่ยนแปลงเพื่อสร้างคุณค่าที่ดีในสังคมไทยบนพื้นฐานของการอนุรักษ์วัฒนธรรมและ เอกลักษณ์ของความเป็นไทย นั้น แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 9 จึงได้กำหนดสภาพสังคมไทยที่พึงประสงค์ โดยมุ่งพัฒนาสู่ “สังคมที่เข้มแข็งและมีคุณภาพ” ใน 3 ด้าน คือ สังคมคุณภาพ สังคมแห่งภูมิปัญญา และการเรียนรู้ และสังคมสมานฉันท์และเอื้ออาทรต่อกัน โดยเฉพาะในส่วนของสังคมแห่งภูมิปัญญา

และการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้คนไทยทุกคน สามารถ คิดเป็น ทำเป็น มีเหตุผล มีความคิดริเริ่ม สร้างสรรค์ สามารถเรียนรู้ได้ตลอดชีวิต รู้เท่าทันโลกเพื่อพร้อมรับกับการเปลี่ยนแปลง สามารถสั่งสม ทุนทางปัญญา รักษาและต่อยอดภูมิปัญญาท้องถิ่นได้อย่างเหมาะสม

ในด้านการพัฒนาความเข้มแข็งทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีนั้น แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 9 ได้ให้ความสำคัญกับการประยุกต์ใช้และการพัฒนาเทคโนโลยี โดยเน้นการนำไปใช้ประโยชน์ภาค การผลิต และสนับสนุนการวิจัยและพัฒนาตามศักยภาพของคนไทย โดยสร้างความเสมอภาคในการ เข้าถึงเทคโนโลยี เน้นการใช้เทคโนโลยีในการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและยกระดับคุณภาพสินค้า กระตุ้นการพัฒนานวัตกรรมทางเทคโนโลยีของตนเอง เพื่อต่อยอดภูมิปัญญาท้องถิ่นและลดการนำเข้า เทคโนโลยีจากต่างประเทศ

จากสาระสำคัญของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 ดังกล่าวข้างต้นนี้ ได้ สะท้อนให้เห็นถึงแนวทางในการพัฒนากำลังคนในด้านการวิจัย การค้นคว้าหาองค์ความรู้ใหม่ เพื่อ นำมาใช้ในการพัฒนาประเทศในด้านต่าง ๆ โดยในแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 9 นี้ เน้นพัฒนาคนทั้งใน ส่วน ของความสามารถในการเรียนรู้ การพัฒนาทักษะในการคิด ให้สามารถคิดเป็น คิดอย่างสร้างสรรค์ การสร้างนวัตกรรมอันเกิดจากผลงานการวิจัย ทั้งด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น รวมทั้ง ด้านวิทยาศาสตร์และ เทคโนโลยี ซึ่งจะนำไปสู่การกำหนดนโยบายและแนวทางการวิจัยของชาติ เพื่อให้สอดคล้องกับแผน พัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ต่อไป

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมวิจัยของอาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษา ประมวลได้ดังต่อไปนี้
 ทับทิม นิลวรรณ (2538) ศึกษาความต้องการและปัญหาการทำวิจัยของคณาจารย์ในกลุ่ม สาขาสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ผลการวิจัยพบว่า สภาพการส่งเสริมการทำวิจัยในปัจจุบัน ของอาจารย์ทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านบริหารงานวิจัย ด้านการส่งเสริมการทำงานและบรรยากาศที่เอื้อต่อ การทำวิจัย และผลงานวิจัยของอาจารย์ ความเห็นของอาจารย์ส่วนใหญ่โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ทุกด้าน เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อในทุกด้าน พบว่า มีข้อเด่นที่แตกต่างออกไปมากกว่าข้ออื่นๆ ซึ่งน่า สนใจ คือ อาจารย์ส่วนใหญ่มีความเห็นว่า ผลงานวิจัยของอาจารย์เป็นประโยชน์ในการเลื่อนตำแหน่ง ทางวิชาการอยู่ในระดับมาก ปัญหาการทำวิจัยของอาจารย์ ด้านความรู้ ด้านงบประมาณ ด้านเวลา ด้านวัสดุอุปกรณ์ ทั้ง 4 ด้าน ความเห็นอาจารย์ส่วนใหญ่มีปัญหาโดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง ปัญหาการทำวิจัยอยู่ในระดับมากในด้านงบประมาณ คือ หน่วยงานขาดงบประมาณสนับสนุนด้าน การวิจัย หน่วยงานไม่ได้ตั้งเงินสำรองจ่ายสำหรับวิจัย และไม่มีเวลาในการทำวิจัยเพราะมีภาระงานอื่น

ที่ต้องรับผิดชอบ ความต้องการด้านการวิจัยจากการศึกษาของศัประภอบ 2 ด้าน คือ ด้านความต้องการด้านความรู้ และองค์ประกอบด้านความต้องการด้านงบประมาณ เวลา และวัสดุอุปกรณ์ พบว่าอาจารย์ส่วนใหญ่มีความต้องการด้านวิจัยโดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีความต้องการความรู้เพิ่มเติมในด้านการวิจัยในระดับปานกลาง แต่ต้องการงบประมาณ ต้องการเวลา และวัสดุอุปกรณ์ในการทำวิจัยอยู่ในระดับมาก โดยความต้องการมากที่สุด ได้แก่ ต้องการให้คณะ/มหาวิทยาลัย จัดหาทุนอุดหนุนการทำวิจัยจากแหล่งทุนภายนอกทั้งในประเทศและต่างประเทศให้มากขึ้น ต้องการให้มหาวิทยาลัยจัดสรรเงินรางวัลให้แก่อาจารย์ที่มีผลงานวิจัยดีเด่น และต้องการให้จัดหาเอกสารอ้างอิงมาไว้ในห้องสมุดเพื่อการค้นคว้าให้เพียงพอ

สุชาติ ปากาพจน์ (2539) ศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการผลิตผลงานวิจัยของอาจารย์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร ผลการวิจัย พบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความสามารถในการผลิตผลงานวิจัยของอาจารย์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คือ ปัจจัยลักษณะส่วนบุคคล ด้านชีวสังคมประกอบด้วย วุฒิทางการศึกษา ตำแหน่งทางวิชาการ ระยะเวลาในการทำวิจัย การมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางวิชาการด้านสมรรถภาพทางการวิจัยประกอบด้วย บุคลิกภาพแบบ A ซึ่งเป็นสมรรถภาพทางการวิจัยด้านจิตอารมณ์และสมรรถภาพทางการวิจัยด้านความรู้ความสามารถ ส่วนด้านแรงจูงใจ ประกอบด้วยแรงจูงใจภายใน ด้านความสำเร็จในงานวิจัย ด้านความก้าวหน้าในตำแหน่งการงาน และด้านการได้รับการยอมรับนับถือ ยกเว้นอายุราชการซึ่งเป็นปัจจัยลักษณะส่วนบุคคล ด้านชีวสังคมที่มีความสัมพันธ์ทางลบกับความสามารถในการผลิตผลงานวิจัยของอาจารย์ ปัจจัยลักษณะส่วนบุคคล และปัจจัยทางด้านสภาพแวดล้อม ร่วมกันสามารถทำนายความสามารถในการผลิตผลงานวิจัยของอาจารย์ได้ โดยมีค่าอำนาจในการทำนาย 24 % ชุดของตัวทำนายที่ดีที่สุด ในการทำนายความสามารถในการผลิตผลงานวิจัยของอาจารย์ คือ ปัจจัยแรงจูงใจภายในด้านการได้รับการยอมรับนับถือ ปัจจัยชีวสังคมด้านการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางวิชาการ และอายุราชการ ซึ่งตัวแปรทั้งสามนี้ ร่วมกันทำนายความสามารถในการผลิตผลงานวิจัยของอาจารย์ได้ 20.2 % ผลการวิจัยพบว่า อาจารย์ที่มีส่วนร่วมในกิจกรรมทางวิชาการ สมรรถภาพทางการวิจัยด้านความรู้ความสามารถ แรงจูงใจภายในด้านความก้าวหน้าในตำแหน่งการงาน และแรงจูงใจภายในด้านการได้รับการยอมรับนับถือที่แตกต่างกัน มีความสามารถในการผลิตผลงานวิจัยแตกต่างกัน และพบปฏิสัมพันธ์ระหว่างอายุราชการและตำแหน่งทางวิชาการ กับความสามารถในการผลิตผลงานวิจัยของอาจารย์ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

สุนทรชาติ เรียรพิเชฐ (2539) ได้วิเคราะห์วัฒนธรรม อาจารย์สถาบันอุดมศึกษาไทย ผลการศึกษาพบว่า ผลงานวิชาการของอาจารย์ใน 3 ปีที่ผ่านมา ในด้านงานวิจัย พบว่า อาจารย์ส่วนใหญ่

ร้อยละ 56.4 มีผลงานวิจัย อาจารย์สาขาวิชาวิทยาศาสตร์ชีวภาพมีผลงานวิจัยมากที่สุด ร้อยละ 71.3 อาจารย์สาขาวิชามนุษยศาสตร์ มีผลงานวิจัยน้อยที่สุดคือ ร้อยละ 33.2 และพบว่าอาจารย์ทุกสาขาวิชา มีผลงานวิจัย 1-2 เรื่อง มากที่สุด ในระยะเวลา 3 ปีที่ผ่านมา

ศรีสุพรรณ รมย์ทอง (2540) ศึกษาปัญหาและความต้องการในการทำงานวิจัยของอาจารย์และผู้ช่วยวิชาการ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ผลการวิจัยพบว่า อาจารย์และผู้ช่วยวิชาการ มีปัญหาในการทำงานวิจัยโดยรวมทุกด้านอยู่ในระดับปานกลางและมีความต้องการอยู่ในระดับมาก เมื่อเปรียบเทียบปัญหาในการวิจัยพบว่า แตกต่างกันด้านวัตถุประสงค์เพื่อการวิจัยและด้านการนำผลการวิจัยไปใช้ อาจารย์เพศชายและเพศหญิง มีปัญหาและความต้องการในการทำงานวิจัยโดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อเปรียบเทียบปัญหาในการทำงานวิจัย พบว่า แตกต่างกันด้านความรู้เกี่ยวกับการทำงานวิจัย ส่วนการเปรียบเทียบความต้องการในการทำวิจัย พบว่า แตกต่างกันด้านความรู้เกี่ยวกับการทำงานวิจัยและด้านทุนวิจัย

ทัศนีย์ ธรานนท์ (2541) ศึกษาปัจจัยบางประการ มีความสัมพันธ์กับการวิจัยของอาจารย์สาขาสังคมศาสตร์ในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐในเขตกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง สถานภาพสมรสแล้ว อายุเฉลี่ยประมาณ 45 ปี จบการศึกษาระดับปริญญาโทและปริญญาเอก ปัจจัยส่วนบุคคลของอาจารย์ และปัจจัยที่เป็นแรงจูงใจในการวิจัย ไม่มีความสัมพันธ์กับการวิจัยของอาจารย์ส่วนปัจจัยที่เกี่ยวกับการวิจัย ได้แก่ จำนวนแหล่งเงินทุนและแหล่งเงินทุนในประเทศ มีความสัมพันธ์กับการวิจัยของอาจารย์สาขาสังคมศาสตร์ในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐในเขตกรุงเทพมหานครอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

พงษ์พัชรินทร์ พุฒวัฒน์ (2545) ศึกษากลยุทธ์การพัฒนาวัฒนธรรมวิจัยของอาจารย์สถาบันอุดมศึกษาของรัฐ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวัฒนธรรมวิจัยของอาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐในด้านความเชื่อทัศนคติ และค่านิยมด้านการทำวิจัยของอาจารย์ สภาพปัจจุบันด้านนโยบาย การบริหารงานวิจัย ปัจจัยที่เอื้อต่อการทำวิจัย และผลงานวิจัยของอาจารย์ อีกทั้งได้นำเสนอกลยุทธ์การพัฒนาวัฒนธรรมวิจัยของอาจารย์ สถาบันอุดมศึกษาของรัฐ ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์และแบบสอบถาม กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ จำนวน 9 คน และอาจารย์ประจำในสาขาวิชามนุษยศาสตร์ สาขาวิชาสังคมศาสตร์ สาขาวิชาวิทยาศาสตร์ชีวภาพ และสาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี จำนวน 1424 คน จากมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา และมหาวิทยาลัยขอนแก่น ในการจัดทำกลยุทธ์โดยการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ จัดประชุม

ผู้ทรงคุณวุฒิ และตรวจสอบกลยุทธ์โดยวิธีของผู้ทรงคุณวุฒิ ทำให้ได้กลยุทธ์การพัฒนาวัฒนธรรมวิจัยของอาจารย์ สถาบันอุดมศึกษาของรัฐที่เหมาะสมและสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง

ผลการวิจัยพบว่า วัฒนธรรมวิจัยของอาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐในปัจจุบัน ยังไม่เอื้อต่อการทำวิจัยของอาจารย์ อาจารย์ส่วนใหญ่ยังให้ความสำคัญกับงานสอนมากกว่างานวิจัย และมีเป้าหมายในการทำวิจัยเพื่อตำแหน่งทางวิชาการมากกว่าการแสวงหาองค์ความรู้ใหม่ หรือเพื่อนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ อาจารย์ให้เหตุผลในการไม่ทำวิจัยหรือไม่คิดจะทำวิจัยว่าเพราะไม่มีเวลา แม้ว่ามหาวิทยาลัยส่วนใหญ่ มีนโยบายและเป้าหมายที่จะพัฒนาสู่การเป็นมหาวิทยาลัยวิจัย แต่พบว่ายังขาดการบริหารงานวิจัยที่มีประสิทธิภาพ ผลงานวิจัยส่วนใหญ่ยังมีลักษณะรับองค์ความรู้จากต่างประเทศมากกว่าสร้างองค์ความรู้ด้วยตัวเอง นักวิจัยที่มีคุณภาพยังมีน้อย การทำวิจัยมีลักษณะเป็นงานวิจัยเดี่ยวมากกว่าวิจัยเป็นทีม ผลงานวิจัยส่วนใหญ่มีลักษณะแยกส่วน งานวิจัยในลักษณะสหสาขาวิชายังมีน้อย และผลงานส่วนใหญ่ยังไม่สามารถตอบสนองความต้องการของผู้ใช้ประโยชน์ได้อย่างแท้จริง กลยุทธ์การพัฒนาวัฒนธรรมวิจัยของอาจารย์ สถาบันอุดมศึกษาของรัฐที่นำเสนอประกอบด้วย กลยุทธ์ด้านนโยบายการวิจัย ด้านการบริหารงานวิจัย ด้านการจัดสรรทรัพยากรเพื่อการวิจัย และด้านผลงานวิจัย โดยนำเสนอกลยุทธ์ในภาพรวมทุกสาขาวิชา และกลยุทธ์เฉพาะสาขาวิชา โดยมุ่งเน้นพัฒนาวัฒนธรรมวิจัยของอาจารย์ใน 2 ระดับ คือ พัฒนาตัวอาจารย์เพื่อให้เกิดทัศนคติ และค่านิยมที่ดีต่อการทำวิจัย ให้การวิจัยเป็นวิถีชีวิตของอาจารย์มหาวิทยาลัย และพัฒนาในระดับสถาบันเพื่อให้เกิดบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการทำวิจัยของอาจารย์

กล่าวโดยสรุป จากผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสภาพการทำวิจัยของอาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐในประเทศไทยที่ปรากฏตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2526 จนถึงปัจจุบัน ได้สะท้อนให้เห็นถึงวัฒนธรรมวิจัยของอาจารย์ได้อย่างชัดเจนว่า ยังไม่เอื้อต่อการทำวิจัยของอาจารย์ ปัญหาและอุปสรรคที่สำคัญต่อการพัฒนางานวิจัยของอาจารย์ เป็นปัญหาที่เกิดขึ้นทั้งจากปัจจัยในตัวอาจารย์เองที่ไม่ก่อให้เกิดทัศนคติและค่านิยมที่ดีในการทำวิจัย หรือมีความใฝ่รู้ในการค้นคว้าแสวงหาองค์ความรู้ใหม่เพื่อพัฒนาตนเอง และปัจจัยอันเกิดจากวัฒนธรรมองค์กรของมหาวิทยาลัยต่างๆ ที่มีนโยบายและการบริหารงานวิจัย ยังไม่เข้มแข็งเพียงพอที่จะก่อให้เกิดบรรยากาศและสิ่งแวดล้อม เพื่อเป็นแรงกระตุ้นให้อาจารย์ผลิตผลงานวิจัยที่มีคุณค่าและใช้เป็นประโยชน์ในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาสังคมได้อย่างแท้จริง

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัย เรื่อง การพัฒนาวัฒนธรรมวิจัยของอาจารย์ : กรณีศึกษาคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (descriptive research) โดยมีวัตถุประสงค์ในการวิจัย เพื่อศึกษา สภาพการวิจัยของคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ด้านนโยบาย การบริหารงานวิจัย การจัดสรรทรัพยากรเพื่อการวิจัย รูปแบบการวิจัยและผลงานวิจัยของอาจารย์ วิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการเสริมสร้างวัฒนธรรมวิจัยของอาจารย์ คณะครุศาสตร์ และนำเสนอแนวทางในการพัฒนาวัฒนธรรมวิจัยของอาจารย์ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย ได้แก่ อาจารย์คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จำนวน 200 คน ประกอบด้วย คณาจารย์จากภาควิชาต่างๆ คณาจารย์โรงเรียนสาธิตประถมศึกษา และสาธิตมัธยมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย

1. แบบสำรวจใช้สำหรับสำรวจเอกสารและผลงานวิจัยของอาจารย์ คณะครุศาสตร์
2. แบบสัมภาษณ์ใช้ถามความคิดเห็นของผู้บริหาร และอดีตผู้บริหารคณะครุศาสตร์ และผู้ทรงคุณวุฒิที่มีประสบการณ์ทำวิจัยอย่างต่อเนื่อง เพื่อถามความคิดเห็นเกี่ยวกับนโยบายและการบริหารงานวิจัยและแนวทางส่งเสริมการวิจัยของอาจารย์
3. แบบสอบถามความคิดเห็นคณาจารย์คณะครุศาสตร์ เกี่ยวกับสภาพการทำวิจัย ปัจจัยที่เสริมสร้างวัฒนธรรมวิจัย และแนวทางในการพัฒนาวัฒนธรรมวิจัยของอาจารย์ คณะครุศาสตร์

ขั้นตอนในการวิจัย

ขั้นตอนในการวิจัยประกอบด้วย 6 ขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับ วัฒนธรรมวิจัยของอาจารย์ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ประกอบด้วย นโยบาย การบริหารงานวิจัย การจัดสรรทรัพยากรเพื่อการวิจัย และสภาพการทำวิจัยของอาจารย์ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2. สัมภาษณ์ผู้บริหาร และอดีตผู้บริหารคณะครุศาสตร์ และสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีประสบการณ์ทำวิจัยอย่างต่อเนื่อง เพื่อหาแนวทางในการพัฒนาวัฒนธรรมวิจัยของอาจารย์ คณะครุศาสตร์

3. ส่งแบบสอบถามความคิดเห็นถึง คณาจารย์ คณะครุศาสตร์ เกี่ยวกับสภาพการวิจัย ปัจจุบันที่เสริมสร้างวัฒนธรรมวิจัย และแนวทางในการพัฒนาวัฒนธรรมวิจัยของอาจารย์ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย รวบรวม และวิเคราะห์ข้อมูลนำเสนอเป็นตาราง

4. วิเคราะห์ สภาพแวดล้อมด้านวิจัยของอาจารย์ คณะครุศาสตร์ โดยใช้วิธี SWOT ANALYSIS ประเมินจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และปัญหาอุปสรรคด้านการทำวิจัยของอาจารย์ คณะครุศาสตร์

5. จัดประชุมสัมมนา คณาจารย์คณะครุศาสตร์ ในลักษณะสนทนากลุ่ม (focus group) ในวันพฤหัสบดีที่ 29 สิงหาคม 2545 เวลา 9.00-12.00 น. ณ ห้องประชุมนานาชาติ อาคาร 3 คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เพื่อรวบรวมข้อมูลเชิงลึกและหาแนวทางในการพัฒนาวัฒนธรรมวิจัยของอาจารย์คณะครุศาสตร์

6. วิเคราะห์ แนวทางพัฒนาวัฒนธรรมวิจัยของอาจารย์ คณะครุศาสตร์ ที่ได้จากการสนทนากลุ่มและจากการประมวลจากผลการสัมภาษณ์ผู้บริหาร และจากแบบสอบถามคณาจารย์ คณะครุศาสตร์ เลือกสรรแนวทางพัฒนาวัฒนธรรมวิจัยของอาจารย์ คณะครุศาสตร์ ที่เหมาะสม และมีความเป็นไปได้เพื่อนำเสนอผลการวิจัย

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ข้อมูลในการวิจัย ดำเนินการรวบรวมได้จากแหล่งข้อมูลดังต่อไปนี้

1. จากการสัมภาษณ์ผู้บริหาร อดีตผู้บริหารของคณะครุศาสตร์ และผู้ทรงคุณวุฒิที่มีประสบการณ์ทำงานวิจัยอย่างต่อเนื่อง เพื่อหาแนวทางในการพัฒนาวัฒนธรรมวิจัยของอาจารย์ คณะครุศาสตร์
2. จากแบบสอบถามความคิดเห็นคณาจารย์ คณะครุศาสตร์
3. จากการจัดประชุมสนทนากลุ่มคณาจารย์ คณะครุศาสตร์จากภาควิชาต่างๆ โรงเรียนสาธิตประถมศึกษา และโรงเรียนสาธิตมัธยมศึกษาเพื่อรวบรวมข้อมูลเชิงลึกและข้อคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางในการพัฒนาวัฒนธรรมวิจัยของอาจารย์ คณะครุศาสตร์

การวิเคราะห์และนำเสนอข้อมูล

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูล โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลจาก เอกสารและงานวิจัย ที่เกี่ยวข้องกับ วัฒนธรรมวิจัยของอาจารย์ คณะครุศาสตร์ ในด้านนโยบาย การบริหารงานวิจัย การจัดสรรทรัพยากรด้านการวิจัยและสภาพ การทำวิจัยของอาจารย์ คณะครุศาสตร์ โดยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) นำเสนอ เป็นตารางและความเรียง
2. วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ผู้บริหาร อดีตผู้บริหารคณะครุศาสตร์ และผู้ทรง คุณวุฒิที่มีประสบการณ์ทำวิจัยอย่างต่อเนื่อง เพื่อหาแนวทางในการพัฒนาวัฒนธรรมวิจัยของ อาจารย์ คณะครุศาสตร์ โดยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา นำเสนอเป็นความเรียง
3. วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามคณาจารย์ คณะครุศาสตร์ เกี่ยวกับสภาพการทำวิจัย ปัจจุบันที่ส่งเสริมวัฒนธรรมวิจัย และแนวทางในการพัฒนาวัฒนธรรมวิจัยของอาจารย์ คณะครุ- ศาสตร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS เพื่อหาค่าร้อยละและค่าเฉลี่ย นำเสนอเป็นตาราง
4. วิเคราะห์สภาพแวดล้อมด้านการวิจัยของอาจารย์ คณะครุศาสตร์ โดยประเมินจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและปัญหาอุปสรรค ด้วยวิธี SWOT ANALYSIS และร่างกลยุทธ์ประกอบการหา แนวทาง
5. สังเคราะห์แนวคิดจาก ผู้ทรงคุณวุฒิในการสนทนากลุ่ม เพื่อเสนอเป็นแนวทางในการ พัฒนาวัฒนธรรมวิจัยของอาจารย์ คณะครุศาสตร์

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัย เรื่อง การพัฒนาวัฒนธรรมวิจัยของอาจารย์ : กรณีศึกษาคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ผลการวิเคราะห์ข้อมูล แบ่งออกเป็น 5 ตอน นำเสนอได้ตามลำดับดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ผลจากการศึกษาเอกสาร

จากการวิเคราะห์เอกสารที่เกี่ยวข้อง ด้านนโยบายและแผนพัฒนาด้านการวิจัยระดับชาติ ระดับสถาบัน มีประเด็นสำคัญนำเสนอได้ดังนี้

นโยบายและแนวทางการวิจัยของชาติ ฉบับที่ 6 (พ.ศ. 2545-2549) กำหนด วัตถุประสงค์ เป้าหมาย และแนวทางการพัฒนาการวิจัยของชาติ ซึ่งเป็นแนวทางการพัฒนางานวิจัยในสถาบันอุดมศึกษา ไว้ดังนี้

1. มุ่งเน้นการสร้างนักวิจัย เครือข่ายการวิจัย การลงทุนการวิจัย และการสร้างหน่วยงานการวิจัย และระบบบริหารการวิจัย ในการดำเนินการวิจัยทุกประเภท
2. มุ่งเน้นการวิจัยประยุกต์ที่ควรทำเพื่อ แก้ไขปัญหาของประเทศทั้งในระยะสั้นและระยะยาว
3. มุ่งเน้นการวิจัยพื้นฐานที่จะสร้างองค์ความรู้ เพื่อให้ก้าวทันสังคมโลกที่มุ่งสู่สังคมขององค์ความรู้ (knowledge based society)
4. มุ่งเน้นการวิจัยเฉพาะเรื่อง que ประเทศไทยมีศักยภาพ และเป็นข้อได้เปรียบในเชิงการแข่งขัน เป้าหมายของนโยบายและแนวทางการวิจัยของชาติ ฉบับที่ 6 ได้มุ่งเน้นให้ประเทศไทยมีกำลังคนด้านการวิจัยที่มีคุณภาพ และสามารถดำเนินการวิจัยได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยได้รับการส่งเสริมสนับสนุนอย่างเพียงพอ และมีเป้าหมายที่จะสร้างผลงานวิจัย 4 ด้านหลัก ได้แก่ ด้านเกษตรและอุตสาหกรรมเกษตร ด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและอุตสาหกรรม ด้านสุขภาพ และด้านสังคมและวัฒนธรรม

ท่ามกลางสภาพความอ่อนแอในวงการวิจัยของประเทศ ซึ่งขาดนักวิจัยทั้งในเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ อีกทั้ง ขาดยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบวิจัย สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) ได้กำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และแนวทางการสนับสนุนการวิจัย ให้สอดคล้องและเสริมกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545-2549) โดยกำหนดนโยบายและแผนยุทธศาสตร์ของ สกว. ในระยะ 5 ปีข้างหน้า ให้มีบทบาทในการประสานศักยภาพจากส่วนต่าง ๆ ในสังคมให้เป็น

พลังในการพัฒนา มีการผสมผสานกระบวนการสร้างคนอยู่ในการพัฒนางานวิจัยทุกชั้นตอน และใช้กิจกรรมการวิจัยเป็นเครื่องมือเพื่อการพัฒนา

สำหรับคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มีนโยบายด้านการวิจัยที่มีความต่อเนื่องกันของผู้บริหารในแต่ละยุคสมัย ซึ่งสามารถประมวลเป็นสาระหลักใน ตารางที่ 1 และสรุปประเด็นสำคัญ ของนโยบายรวม 10 ประเด็น ตามลำดับดังต่อไปนี้

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 1 สารสำคัญของนโยบายด้านการวิจัยจำแนกตามวาระการบริหารงานคณะ

พ.ศ. ประเด็น	2523-2527	2527-2531	2531-2535	2535-2539	2539-2543	2543-ปัจจุบัน
1. การพัฒนา ทักษะด้านการ วิจัยของอาจารย์	<ul style="list-style-type: none"> จัดอบรมนักวิจัย ปีละ 2 ครั้ง ประชุมปฏิบัติการ ด้านสถิติ ปีละ 2 ครั้ง 	<ul style="list-style-type: none"> โครงการจัดกิจกรรม เพื่อ ส่งเสริมคุณภาพ ในการวิจัย (training service) มีการจัดอบรมและ สัมมนา เช่น โครงการ เสริมสมรรถนะการ วิจัยแก่อาจารย์ โดยเน้นให้ผู้เข้าใจ และสามารถ ประยุกต์ใช้ ระเบียบวิธีการวิจัย มีบริการให้คำปรึกษา เกี่ยวกับการวิจัย 	<ul style="list-style-type: none"> พัฒนาการวิจัยให้เป็น ฐานในการพัฒนา การเรียนการสอน ผลิตองค์ความรู้ งานครุศาสตร์ อบรมเพื่อพัฒนา การสอนแบบเน้น การวิจัยและ การวิจัยในชั้นเรียน ส่งเสริมการวิจัย เป็นกลุ่ม สร้างทีมวิจัย 	<ul style="list-style-type: none"> ส่งเสริมการวิจัยให้เป็นฐาน ในการพัฒนาการเรียน การสอนและผลิตองค์ความรู้ ทางครุศาสตร์และ ภูมิปัญญาไทย สานต่อโครงการวิจัย ในชั้นเรียน จัดประชุมสัมมนาการ วิจัยในชั้นเรียน กระตุ้นให้อาจารย์ ทำงานวิจัยเป็นทีม มีระบบ mentor ให้กับ นักวิจัยรุ่นใหม่ ส่งเสริมให้มีการวิจัย อย่างต่อเนื่อง ส่งเสริมให้คณาจารย์และ นิสิตทำวิจัยร่วมกัน 	<ul style="list-style-type: none"> ประชุมสัมมนาทักษะ ด้านวิจัย เช่น การวิจัย ในชั้นเรียน การทำคู่มือ การเขียนบทความ และ หนังสือวิชาการ โดยเชิญผู้เชี่ยวชาญ จากต่างประเทศ มาให้ความรู้ ส่งเสริมนักวิจัยรุ่นใหม่ ให้ทำวิจัยเป็นกลุ่ม 	<ul style="list-style-type: none"> บริหารโครงการวิจัย สำหรับนักวิจัยรุ่นใหม่ โดยใช้ระบบที่ปรึกษา ชำนาญการ(mentor) สนับสนุนติดตาม สร้างเครือข่ายนักวิจัย รุ่นใหม่ โดยเน้น กระบวนการ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ เน้นให้นักวิจัยรุ่นใหม่ เป็น specialist วิจัยแนวลึก

ตารางที่ 1 สาระหลักของนโยบายด้านการวิจัยจำแนกตามวาระการบริหารงานคณะ

พ.ศ. ประเด็น	2523-2527	2527-2531	2531-2535	2535-2539	2539-2543	2543-ปัจจุบัน
2. นโยบายด้าน เงินลงทุน	-	<ul style="list-style-type: none"> • โครงการหาแหล่งทุนเพื่อการวิจัย ทั้งในและต่างประเทศ • ให้บริการจัดสรรทุนวิจัยจากแหล่งทุนต่างๆ • ประสานงานกับแหล่งทุนวิจัยต่างๆ เช่น ทุนรัชดาภิเษกสมโภช 	<ul style="list-style-type: none"> • สนับสนุนค่าใช้จ่ายในการเสนองานวิชาการในต่างประเทศ 	<ul style="list-style-type: none"> • จัดสรรทุนวิจัยเพื่อสนับสนุนการวิจัยในมิติใหม่ๆ และในแนวทางที่หลากหลาย • จัดสรรทุนวิจัยสำหรับนักวิจัยรุ่นใหม่ • มีการแสวงหาแหล่งทุนเพื่อสนับสนุนการทำวิจัย ทั้งโครงการระดับใหญ่และระดับกลาง 	<ul style="list-style-type: none"> • ให้ความสำคัญกับกิจกรรมการจัดสรรทุนอย่างมีระบบ • จัดทำเกณฑ์การขอรับทุนสนับสนุนโครงการวิจัย เงินทุนวิจัย ประจำปีงบประมาณ 2540 • พิจารณาโครงการวิจัย ทุน งบ 2541 โดยมี theme การปฏิรูปครูศึกษาไทย 	<ul style="list-style-type: none"> • จัดสรรทุน เผยแพร่ข่าวสารการจัดสรรทุน ประกาศ ทุนอุดหนุน ทั้ง ภายใน และ ภายนอก

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 1 สาระหลักของนโยบายด้านการวิจัยจำแนกตามวาระการบริหารงานคณะ

พ.ศ. ประเด็น	2523-2527	2527-2531	2531-2535	2535-2539	2539-2543	2543-ปัจจุบัน
3. การเผยแพร่ ผลงานวิจัย การบริการทาง วิชาการและ การนำไปใช้	<ul style="list-style-type: none"> มีการเชื่อมโยงระหว่างผู้ผลิตและผู้ใช้งานวิจัย จัดประชุมสัมมนา เรื่องการวิจัยทางอุดมศึกษาและแนวโน้ม 	<ul style="list-style-type: none"> เน้นการเผยแพร่งานวิจัยสู่มวลชน เน้นพันธกิจด้านการวิจัย และบริการชุมชน จัดโครงการแบบทดสอบด้านจิตวิทยา จัดโครงการบริการการสอบให้บริการกับนิสิตปริญญาโทและบุคคลทั่วไป จัดโครงการบริการวิเคราะห์ข้อมูล และให้คำปรึกษาแก่นิสิตปริญญาโท และบุคคลภายนอก โครงการศูนย์บริการงานวิจัยทางครุศาสตร์ เผยแพร่ทำเนียบทุนวิจัยทั้งภายในและภายนอกประเทศ 	<ul style="list-style-type: none"> ส่งเสริมและเผยแพร่การผลิตผลงานวิจัย ด้านการเรียนการสอนและด้านการรวบรวมผลงานวิจัยด้านการเรียนการสอน เชื่อมโยงพันธกิจการวิจัยกับพันธกิจบริการชุมชน ริเริ่มจัดอาศรมความคิด ศูนย์วิจัยนโยบายทางการศึกษาและวิจัยเชิงนโยบาย เผยแพร่ผลงานทางวิชาการให้ตอบสนองความต้องการในการพัฒนาวิชาชีพครูและการศึกษา ส่งเสริมให้ตีพิมพ์ผลงานวิชาการในวารสารต่างประเทศ 	<ul style="list-style-type: none"> โครงการเผยแพร่ผลงานวิจัย ทำหน้าที่เป็นสะพานเชื่อมระหว่างผู้ผลิต และผู้ใช้งานวิจัย จัดเผยแพร่ผลงานวิจัยโดยจัดนิทรรศการงานนิทรรศการผลงานวิจัยเพื่อครูไทย โครงการประชาสัมพันธ์ ข่าวสารการวิจัยในข่าวครุศาสตร์ สัปดาห์ละ 1 ครั้ง จัดทำสารสนุกรวิจัยเป็นจุลสารรายเดือน 	<ul style="list-style-type: none"> เผยแพร่ผลงานวิจัยเรื่องการเปรียบเทียบสภาพ แนวโน้มการวิจัยทางการศึกษาของประเทศไทย และญี่ปุ่น ทำวารสารสาส์นการวิจัยประจำเดือน มิถุนายน 2539-2540 จัดแสดงผลวิจัยอาจารย์ ตั้งแต่ปี 2536-2539 ในงานนิทรรศการทบทวนเพื่อสร้างสรรค์ด้านการศึกษาในงานจุฬาวิชาการ บริการวิชาการผ่านกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย วิเคราะห์และจัดทำรายงานประเมินการสอนของอาจารย์ครุศาสตร์ 	<ul style="list-style-type: none"> ให้ความสำคัญกับงานเผยแพร่ งานวิจัย โครงการจัดประชุมวิชาการ เพื่อเผยแพร่ ผลงานวิจัยของ อาจารย์ และนิสิต ครุศาสตร์เนื่องใน วันสถาปนาคณะ ครุศาสตร์

ตารางที่ 1 สารสำคัญของนโยบายด้านการวิจัยจำแนกตามวาระการบริหารงานคณะ

พ.ศ. ประเด็น	2523-2527	2527-2531	2531-2535	2535-2539	2539-2543	2543-ปัจจุบัน
4. ความร่วมมือ ระหว่างหน่วยงาน	<ul style="list-style-type: none"> ร่วมกับฝ่ายวิจัยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยจัดอบรมสถิติเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ 	-	<ul style="list-style-type: none"> จัดตั้งศูนย์วิจัยการเรียนการสอนทำหน้าที่พัฒนาความรู้ความเข้าใจและนวัตกรรมด้านการเรียนการสอน เป็นศูนย์กลางความร่วมมือทางการศึกษาในระดับภูมิภาคอาเซียนและอินโดจีน สร้างความร่วมมือกับต่างประเทศโดยจัดตั้งศูนย์วิจัยนโยบายการศึกษา ส่งเสริมให้ภาควิชาและโรงเรียนสาธิตร่วมมือทำการสอน วิจัย และสัมมนาวิชาการเพื่อพัฒนาองค์ความรู้ทางครุศาสตร์ ส่งเสริมการทำวิจัยข้ามสถาบัน 	<ul style="list-style-type: none"> มีมาตรการให้มีการประชุมงานและความร่วมมือกับ ภาควิชา บัณฑิตวิทยาลัย และหน่วยงาน ทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย ร่วมมือกับต่างประเทศในการทำวิจัยเชิงเปรียบเทียบหรือแลกเปลี่ยนความรู้ เน้นวิจัยในลักษณะสหสาขาวิชา 	<ul style="list-style-type: none"> ส่งเสริมความร่วมมือระหว่างสถาบัน เพื่อสนับสนุนการวิจัย ส่งเสริมการวิจัยระหว่างสถาบัน ทั้งในและต่างประเทศ ประสานความร่วมมือระหว่างภาควิชา บัณฑิตศึกษา หน่วยงานต่างๆ ทั้งในและนอกมหาวิทยาลัย 	<ul style="list-style-type: none"> ฝ่ายวิจัย ทำหน้าที่ broker ประสานงานนักวิจัยกับผู้ให้บริการและแหล่งทุน ช่วยบริหารโครงการวิจัยบริหารจัดการด้านงบประมาณ ตลอดจนเผยแพร่

สถาบันนวัตกรรมการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

จากตารางที่ 1 พบว่า มีประเด็นสำคัญในนโยบายของคณะครุศาสตร์ ดังต่อไปนี้

1. นโยบายการวิจัยของคณะครุศาสตร์เกือบทุกสมัยเน้นการเชื่อมโยงพันธกิจด้านการวิจัยกับการเรียนการสอน ทว่ารูปแบบการเชื่อมโยงกิจกรรมทั้งสองแตกต่างกันบ้าง เช่น ในสมัยแรกคือ ช่วงปี พ.ศ. 2523 - 2527 เน้นการวิจัยควบคู่กับการเรียนการสอนในระดับบัณฑิตศึกษาเป็นหลัก ในขณะที่ในสมัยต่อมา ตั้งแต่ช่วงปี พ.ศ. 2531 เป็นต้นมา มุ่งส่งเสริมการสอดแทรกกระบวนการวิจัยเข้าไปในการจัดการเรียนการสอนในทุกๆระดับ เห็นได้จากนโยบายที่ระบุชัดในรายงานประจำปีหลายสมัย ดังนี้ “พัฒนาการวิจัยให้เป็นฐานในการพัฒนาการเรียนการสอน.....” โดยกิจกรรมการวิจัย สามารถเชื่อมต่อกิจกรรมการสอนได้หลายทางตั้งแต่เนื้อหา พัฒนาลิขิตภัณฑ์ที่ใช้ในการสอน ตลอดจน ใช้กิจกรรมการวิจัยเป็นเครื่องมือในการพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ ความใฝ่รู้ สำนึกต่อปัญหาสังคม จนถึงการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม วัฒนธรรมวิจัยที่สะท้อนว่าคณะให้ความสำคัญกับการเชื่อมโยงการเรียนการสอนกับการวิจัย ออกมาในหลายรูปแบบ เช่น (1) โครงการวิจัยในชั้นเรียนที่ริเริ่มช่วงปี พ.ศ.2531 – 2535 โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อส่งเสริมให้คณาจารย์ โดยเฉพาะในกลุ่มโรงเรียนสาธิต ได้ทำการวิจัยเพื่อให้ได้ความเข้าใจในการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น (2) การจัดตั้งศูนย์วิจัยทางการเรียนการสอนในสมัยเดียวกันนี้เพื่อทำหน้าที่พัฒนาความรู้ความเข้าใจและนวัตกรรมด้านการเรียนการสอน รวบรวม และเผยแพร่ผลงานวิจัยด้านการเรียนการสอน (3) ในช่วงปี พ.ศ. 2543 – ปัจจุบัน มีการจัดประชุมวิชาการในหัวข้อ “ก้าวสู่การศึกษาที่มีการวิจัยเป็นฐาน (Research Based Education)” เพื่อเผยแพร่ผลงานวิจัยของคณาจารย์ นิสิต ครุศาสตร์ เนื่องในวันสถาปนา คณะครุศาสตร์ เป็นต้น

2. ให้ความสำคัญกับการทำวิจัยเพื่อประโยชน์ใช้สอย แทนที่จะสนองตอบความอยากรู้ของผู้วิจัยเพียงอย่างเดียว พบได้จากนโยบายการวิจัยในหลายวาระการบริหารงาน เน้นว่า พัฒนาองค์ความรู้ที่ใช้ในการพัฒนาการศึกษา และสังคม ผลงานที่สะท้อนจุดเน้นนี้คือ การจัดตั้งอาศรมความคิดทางนโยบายทางการศึกษา และศูนย์วิจัยนโยบายทางการศึกษา ซึ่งจัดตั้งในแผนพัฒนาระยะที่ 7 ในช่วงปี พ.ศ. 2531 – 2535 เพื่อเป็นศูนย์รวมข้อมูลและสร้างองค์ความรู้ใหม่ ด้านนโยบายการศึกษา และการวิจัยเชิงนโยบายที่เชื่อมต่อการสอน การวิจัย และการบริหารภาควิชาต่างๆ ศูนย์นี้เป็นหน่วยงานที่มีฐานะเทียบเท่าภาควิชา การที่ศูนย์มีฐานะเทียบเท่าภาควิชา ซึ่งถือเป็นแกนกลางของคณาจารย์ในแต่ละสาขาวิชา สะท้อนว่าคณะให้ความสำคัญกับการวิจัยเพื่อขึ้นงานนโยบายการศึกษาทั้งสังคม และการบริการชุมชนผ่านกิจกรรมการวิจัย ซึ่งมีลักษณะที่หลากหลาย ในช่วงปี พ.ศ. 2531 – 2535 มีการจัดตั้งศูนย์บริการงานวิจัยทางครุศาสตร์ ซึ่งมีจุดมุ่งหมายในการให้บริการเพื่อให้คำปรึกษาทางด้านระเบียบวิธีวิจัย ให้บริการแบบทดสอบและเครื่องมือวิจัยทั้งของประเทศไทยและต่างประเทศ ให้บริการเครื่องมือทดลองทางจิตวิทยา เครื่องมือทดลองทางวิทยาศาสตร์การกีฬา

ส่วนในช่วงปี พ.ศ. 2527 – 2531 มีการให้บริการเครื่องมือในการวิจัย อันได้แก่ แบบทดสอบต่างๆ เช่น โครงการแบบทดสอบทางจิตวิทยา เครื่องมือทดสอบทางวิทยาศาสตร์สุขภาพ และบริการทางเทคนิค เช่น โครงการศูนย์บริการวิเคราะห์ข้อมูล ในช่วงปี พ.ศ. 2539 – 2542 มีการจัดบริการวิเคราะห์ และจัดทำรายงานประเมินการสอนของอาจารย์ จัดดำเนินการสอบวัดคุณสมบัติทางภาษาอังกฤษระดับดุษฎีบัณฑิต ดำเนินการสอบวิชาร่วม เพื่อคัดเลือกผู้สอบเข้าศึกษาต่อระดับบัณฑิตศึกษา ส่วนอาศรมความคิดทางนโยบายทางการศึกษา และศูนย์วิจัยนโยบายทางการศึกษา ได้เน้นบทบาทในการชี้นำสังคม ช่วงปี พ.ศ. 2535 – 2538 มีการจัดอบรมการวิจัยในหัวข้อ " การวิจัยเพื่อการพัฒนาการเรียนการสอนแก่ครูระดับประถม และมัธยม"

3. ให้ความสำคัญกับการทำวิจัยเพื่อสร้างภูมิปัญญาไทย พบได้ชัดเจนจากนโยบายในช่วง พ.ศ. 2531-2539 ซึ่งระบุไว้ว่า : " พัฒนาการวิจัยให้เป็นฐานในการพัฒนาการเรียนการสอน ผลผลิตองค์ความรู้ทางครุศาสตร์ และภูมิปัญญาไทยที่ลุ่มลึกสามารถนำไปใช้ในการพัฒนาการศึกษาและสังคม "

4. ให้ความสำคัญกับการร่วมมือกับต่างประเทศเพื่อส่งเสริมการวิจัย ในช่วงปี พ.ศ. 2531 – 2535 มีการสร้างความร่วมมือกับมหาวิทยาลัยมิชิแกน (Michigan State University) ประเทศสหรัฐอเมริกา ตั้งโครงการความร่วมมือ 3 ปี (1989 – 1992) เพื่อพัฒนาบุคลากร ทั้งด้านความรู้เกี่ยวกับการวิจัยนโยบายการศึกษา และด้านการจัดตั้งศูนย์วิจัยนโยบายการศึกษา การพัฒนาบุคลากรในโครงการนี้มีการแลกเปลี่ยนคณาจารย์เพื่อไปสอน และวิจัยในสาขาวิชาที่แต่ละสถาบันต้องการ นอกจากนี้การศึกษาแนวทางการจัดตั้งศูนย์นโยบายทางการศึกษา ได้มีการเชิญผู้เชี่ยวชาญด้านนโยบายการศึกษาจากมหาวิทยาลัยมิชิแกนมาให้คำแนะนำปรึกษา โดยจัดกิจกรรมการให้คำบรรยาย ให้คำปรึกษาแก่อาจารย์ การจัดประชุมโต๊ะกลม และการอบรมเชิงปฏิบัติการ ในช่วงปี พ.ศ. 2535 – 2538 คณะครุศาสตร์มีการสร้างความร่วมมือกับ University of Tsukuba ประเทศญี่ปุ่น จัดทำโครงการวิจัย เรื่อง " การศึกษาเปรียบเทียบสภาพ และแนวโน้มการวิจัยทางการศึกษาในประเทศไทยและญี่ปุ่น " ต่อมาช่วงปี พ.ศ. 2539-2543 มีการร่วมมือกับผู้เชี่ยวชาญต่างประเทศในการจัดประชุมปฏิบัติการ เรื่อง " Critical thinking instruction " และมีการจัดบรรยายพิเศษ โดยวิทยากรจาก University of Alberta ประเทศ Canada ในหัวข้อ " Qualitative approaches to human sciences research "

5. คณะครุศาสตร์ให้ความสำคัญกับการพัฒนาคณาจารย์ให้มีความรู้และทักษะในการวิจัย พบว่า มีการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมด้านนี้ตลอดมาและจัดในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การประชุม อบรม สัมมนา การให้คำปรึกษาเป็นรายบุคคล การจัดทำคู่มือ สื่อสิ่งพิมพ์ โดยสังเกตได้ว่า ในช่วงแรกๆ กิจกรรมการพัฒนาคณาจารย์ด้านการวิจัยมีรูปแบบที่เป็นทางการ เช่น การอบรม สัมมนา การประชุมปฏิบัติการ ในระยะต่อมา เริ่มมีการส่งเสริมการเรียนรู้ด้านการวิจัย ผ่านกระบวนการที่ไม่เป็นทางการ

มากขึ้น เช่น การส่งเสริมการวิจัยเป็นกลุ่ม ในช่วงปี พ.ศ. 2531 จนถึงปัจจุบัน มีนโยบายการสร้างเครือข่ายนักวิจัยรุ่นใหม่ โดยเน้นกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และใช้ระบบที่ปรึกษาชำนาญการ (mentor) เพื่อช่วยในการบริหารโครงการวิจัยสำหรับนักวิจัยรุ่นใหม่

นอกจากนี้ ยังมีการร่วมมือกับต่างประเทศเพื่อพัฒนาคณาจารย์ด้านการวิจัยดังที่กล่าวแล้วข้างต้น

กล่าวโดยสรุป คณะครุศาสตร์มีนโยบายกระจายโอกาสในการทำวิจัย ซึ่งเห็นได้จากการกระจายเงินสนับสนุน เน้นคุณภาพ ควบคุมปริมาณงานวิจัย เน้นให้งานวิจัยมีทิศทางที่สอดคล้องกันในทุกระดับ เช่น ในช่วง พ.ศ. 2523-2527 ส่งเสริมให้การวิจัยระดับคณะ สอดคล้องกับทิศทางและนโยบายการวิจัยของมหาวิทยาลัย และให้ภาควิชามีบทบาทสำคัญในการกำหนดทิศทางการวิจัยของคณาจารย์ และนิสิตให้สอดคล้องกับนโยบายของคณะ นอกจากนี้ ยังมีการกำหนดหัวเรื่อง (theme) การวิจัย เช่น ในช่วง พ.ศ. 2535 – 2538 มีโครงการกาญจนาภิเษกกำหนดหัวข้อพัฒนาการด้านการศึกษาไทยในสมัยรัชกาลที่ 9 ซึ่งแบ่งย่อยได้เป็น 6 โครงการย่อย ได้แก่ การพัฒนาการด้านการศึกษาไทยระหว่างปี พ.ศ.2489 ในระดับปฐมวัย การประถมศึกษา มัธยมศึกษา อุดมศึกษา รวมทั้ง การอาชีวศึกษา และการศึกษานอกระบบ นอกจากนี้ ยังมีโครงการวิจัยเรื่อง "วิถีการเรียนรู้คนกรุงเทพมหานคร " ใน ช่วงปี พ.ศ. 2539 – 2542 มีการกำหนดหัวเรื่องการวิจัยในหัวข้อ "การปฏิรูปครูศึกษาไทย"

นอกจากนี้ คณะครุศาสตร์มีนโยบายสนับสนุนการวิจัยที่มีความหลากหลาย และเป็นสหสาขาวิชามากขึ้น พบได้จากการจัดตั้งอาศรมความคิดทางนโยบายการศึกษา ซึ่งต่อมาพัฒนาเป็นศูนย์นโยบายทางการศึกษา และถือเป็นมิติใหม่ของการทำงานแบบสหสาขาวิชาที่กำหนดจุดมุ่งหมายไว้เพื่อเป็นศูนย์กลางแลกเปลี่ยน ความคิด และประสบการณ์เชิงสหวิทยาการของนักวิชาการสาขาต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับนโยบายทางการศึกษา

ยิ่งไปกว่านี้ คณะครุศาสตร์ยังให้ความสำคัญกับกิจกรรมการเผยแพร่งานวิจัย ซึ่งพบว่า คณะมีกิจกรรมการเผยแพร่ผลงานวิจัย การส่งเสริมการเผยแพร่ผลงานวิชาการซึ่งออกมาในรูปของวารสารครุศาสตร์ เอกสารครุศาสตร์สนเทศ โครงการส่งเสริมการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการของอาจารย์และนิสิตไปสู่ระดับนานาชาติ การสนับสนุนค่าใช้จ่ายสำหรับการไปเสนองานวิชาการในต่างประเทศ รวมทั้ง ส่งเสริมให้คณาจารย์และนิสิตส่งบทความไปตีพิมพ์ในวารสารวิชาการในต่างประเทศ ได้มีการริเริ่มโครงการเผยแพร่ผลงานวิจัยเพื่อช่วยทำหน้าที่เป็นสะพานเชื่อมระหว่างผู้ผลิต และผู้ใช้ผลงานวิจัย นอกจากนี้ ยังส่งเสริมให้ฝ่ายวิจัยจัดทำฐานข้อมูลงานวิจัยที่ได้พัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์ทางการศึกษาเพื่อนำมาเผยแพร่ในงานมหกรรมผลงานวิจัยเพื่อครูไทย

ตอนที่ 2 ผลที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารคณะครุศาสตร์

จากการสัมภาษณ์ความคิดเห็นเกี่ยวกับ สภาพการวิจัยของคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในช่วง 10 ปีที่ผ่านมา สะท้อนให้เห็นถึงวัฒนธรรมวิจัยของอาจารย์ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้ดังต่อไปนี้

นโยบายและการดำเนินงานด้านการวิจัย

นโยบายด้านการวิจัยของคณะครุศาสตร์ มีความชัดเจนในการสนับสนุนให้บุคลากรของคณะครุศาสตร์ ได้นำวิธีการวิจัยเข้ามาสู่กระบวนการเรียนรู้ทุกระดับ ได้แก่ การนำการวิจัยมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน (research based education) นำองค์ความรู้ใหม่ที่ได้จากการวิจัยมาใช้พัฒนากระบวนการเรียนการสอน ใช้กิจกรรมการวิจัยเป็นเครื่องมือในการพัฒนา ทักษะการคิดวิเคราะห์ความใฝ่รู้ การสร้างสรรค์นวัตกรรม เพื่อประโยชน์ในการแก้ปัญหาสังคม และตอบสนองความต้องการของสังคม มีการส่งเสริมให้คณาจารย์ได้ทำการวิจัยในชั้นเรียน จัดให้มีศูนย์วิจัยทางการเรียนการสอนเพื่อทำหน้าที่พัฒนาความรู้ ความเข้าใจ และนวัตกรรมด้านการเรียนการสอน รวบรวมและเผยแพร่ผลงานวิจัยด้านการเรียนการสอนมีการจัดอบรมสัมมนาเพื่อเพิ่มพูนความรู้และทักษะด้านการวิจัย ให้กับคณาจารย์และนิสิต คณะครุศาสตร์ ตลอดจนจัดประชุมวิชาการในหัวข้อ "ก้าวสู่การศึกษาที่มีการวิจัยเป็นฐาน" เพื่อเผยแพร่ผลงานวิจัยของคณาจารย์ และนิสิตคณะครุศาสตร์เนื่องในวันสถาปนา คณะครุศาสตร์

ในภาพรวมของนโยบายด้านการวิจัยของคณะครุศาสตร์ เน้นการพัฒนาองค์ความรู้ที่ใช้ในการพัฒนาการศึกษาและสังคม ให้ความสำคัญกับการทำวิจัยเพื่อสร้างภูมิปัญญาไทย สนับสนุนให้การร่วมมือกับสถาบัน/องค์กรต่างประเทศ เพื่อส่งเสริมการวิจัย เพื่อพัฒนาบุคลากรทั้งด้านความรู้เกี่ยวกับการวิจัยนโยบายการศึกษา และด้านการจัดตั้งศูนย์วิจัยนโยบายการศึกษา มีการแลกเปลี่ยนคณาจารย์ เพื่อการสอนและวิจัยในสาขาวิชาที่แต่ละสถาบันต้องการ ให้ความสำคัญกับการพัฒนา คณาจารย์ ทั้งด้านความรู้ ประสบการณ์และทักษะในการวิจัยมีการสร้างเครือข่ายนักวิจัยรุ่นใหม่ โดยเน้นกระบวนการแลกเปลี่ยนการเรียนรู้ และใช้ระบบที่ปรึกษาชำนาญการ (mentor) เพื่อช่วยในการบริหารโครงการวิจัยสำหรับนักวิจัยรุ่นใหม่ นโยบายของคณะครุศาสตร์ จัดให้มีการกระจายโอกาสในการทำวิจัย มีการบริหารงานวิจัย โดยมีการจัดสรรเงินทุนอุดหนุน และงบประมาณด้านการวิจัยให้กับโครงการวิจัยที่ทำคนเดียว และทำเป็นทีมขนาดเล็กและขนาดใหญ่โดยทั่วถึง ส่งเสริมให้การวิจัยระดับคณะ มีความสอดคล้องกับทิศทางและนโยบายการวิจัยของมหาวิทยาลัย สนับสนุนการวิจัยที่มีความหลากหลายและเป็นสหสาขาวิชามากขึ้น ในด้านการเผยแพร่ผลงานวิจัยคณะครุศาสตร์มีนโยบายใน

การเผยแพร่ข่าวสาร และรายงานการวิจัยทางครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์สู่มวลชนอย่างสม่ำเสมอ โดย คณะครุศาสตร์สนับสนุนให้คณาจารย์และนิสิต ส่งบทความลงตีพิมพ์ในวารสารวิชาการ ทั้งในประเทศ และต่างประเทศ มีการจัดทำฐานข้อมูลงานวิจัยที่ได้พัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์ทางการศึกษาและนำมา เผยแพร่ในงานแสดงผลงานวิชาการต่างๆ

ลักษณะการดำเนินงานด้านการวิจัยของคณะครุศาสตร์

จาก ความคิดเห็นของผู้บริหารคณะครุศาสตร์ที่มีต่อการดำเนินงานของคณะครุศาสตร์ด้าน การวิจัย พบว่า มีจุดอ่อน จุดแข็ง และแนวทางการพัฒนาวัฒนธรรมวิจัยอาจารย์ดังนี้

จุดอ่อน

1. การบริหารจัดการและระเบียบปฏิบัติ โดยเฉพาะด้านการเงิน ด้านระเบียบพัสดุ มีความ ยุ่งยากและขั้นตอนมาก จนทำให้อาจารย์เกิดความไม่สะดวกและเกิดความท้อแท้ไม่ยอมทำวิจัย เพราะต้องผ่านขั้นตอนต่างๆ มากมาย
2. อาจารย์มีภารกิจมาก ทั้งด้านงานสอน และงานอื่นๆ เช่น งานบริหาร งานกิจกรรม และ งานธุรการ ตลอดจนการเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ให้กับนิสิตบัณฑิตศึกษา ซึ่งมีจำนวนมากขึ้น จึงทำให้ไม่มีเวลาที่จะทำวิจัยได้เท่าที่ควรจะเป็น
3. อาจารย์ของคณะบางกลุ่มมีทั้งอาจารย์ใหม่และอาจารย์เก่า ไม่เคยมีประสบการณ์ด้าน การทำวิจัยมาก่อน กลุ่มนี้จึงต้องอาศัยนักวิจัยที่เป็นรุ่นพี่หรือนักวิจัยที่มีประสบการณ์วิจัยมายาวนาน ให้คำปรึกษาในลักษณะที่ปรึกษาชำนาญการ (mentor) ซึ่งต้องใช้เวลา และต้องปรับเปลี่ยนทัศนคติว่า การทำวิจัยไม่ใช่เพื่อตำแหน่งทางวิชาการเพียงอย่างเดียว แต่ควรทำงานวิจัยด้วยความใฝ่รู้ ต้องมีหัวใจ นักปราชญ์ ชอบคิด ชอบสังเกต และรักที่จะศึกษาคำว่าหาความรู้โดยใช้งานวิจัยเป็นหนทางพัฒนา ตนเอง ซึ่งปัญหานี้เป็นปัญหาที่คณะครุศาสตร์จะต้องปรับเปลี่ยนวัฒนธรรมองค์กร โดยสร้าง บรรยากาศทางวิชาการให้มากยิ่งขึ้น
4. อาจารย์ส่วนใหญ่ของคณะยังไม่ได้ทำวิจัย และพันธะในการทำวิจัยยังไม่มีในหมู่อาจารย์ อาจารย์บางส่วนยังไม่มี ความเชี่ยวชาญและไม่มั่นใจในวิธีวิทยาการวิจัยทำให้ไม่กล้าทำวิจัย
5. สภาพการทำงานของอาจารย์ยังยึดติดกับรูปแบบเดิมๆ คือ เน้นการสอนอย่างเดียว งาน วิจัยกลายเป็นงานสมัครเล่น ขึ้นอยู่กับความสนใจส่วนตัว
6. การทำวิจัยส่วนใหญ่ยังเป็นส่วนบุคคล นอกจากนี้ เรื่องที่ทำวิจัยมักเป็นไปตามเรื่องที่ตน สนใจ หรือเป็นไปตามที่เจ้าของทุนต้องการ ฉะนั้น จึงพบว่าผลงานวิจัยบางครั้งไม่ได้นำไปใช้ประโยชน์ หรือแก้ปัญหาสังคมได้อย่างแท้จริง

จุดแข็ง

1. คณะครุศาสตร์มีกลุ่มคณาจารย์ที่มี "หัวใจนักปราชญ์" มีความใฝ่รู้ และรักงานวิจัยอย่างจริงจัง ทำงานวิจัยอย่างต่อเนื่องยาวนาน คณาจารย์กลุ่มนี้ จึงเป็นที่เล็งที่เชี่ยวชาญให้กับนักวิจัยมือใหม่ เป็นหัวหน้าทีมวิจัยโครงการวิจัยขนาดใหญ่ ผลิตผลงานวิจัยที่มีคุณภาพอย่างสม่ำเสมอ
2. ผู้บริหารของคณะครุศาสตร์ ทุกยุคสมัย ให้ความสำคัญกับงานวิจัย และมีนโยบายสนับสนุนด้านวิจัยอย่างชัดเจน นโยบายของคณะมีความสอดคล้องกับนโยบายของมหาวิทยาลัยที่มีเป้าหมายจะมุ่งพัฒนาให้เป็นมหาวิทยาลัยวิจัยอย่างแท้จริง
3. คณะมีทุนอุดหนุนและงบประมาณด้านวิจัย ในการสนับสนุนให้อาจารย์ในคณะทำวิจัยอย่างเพียงพอ
4. มีการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมและพัฒนาความรู้ ประสบการณ์และทักษะด้านการทำวิจัยอย่างสม่ำเสมอ เพื่อสร้างบรรยากาศด้านวิชาการกระตุ้นให้อาจารย์ผลิตผลงานวิชาการ

แนวทางพัฒนาวัฒนธรรมวิจัยของอาจารย์คณะครุศาสตร์

คณะครุศาสตร์ควรพัฒนาวัฒนธรรมวิจัยของอาจารย์ตามแนวทางต่อไปนี้

1. สร้างวัฒนธรรมองค์กร ให้เกิดการเปลี่ยนแปลง ความคิด และทัศนคติ ว่า การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตอาจารย์มหาวิทยาลัย ผลงานวิจัยเป็นความภาคภูมิใจของอาจารย์
2. ควรสร้างระบบที่กระตุ้น ผลักดันให้อาจารย์เห็นว่าการวิจัยเป็นเรื่องสำคัญ การประกาศชื่อเสียง เกียรติคุณ ความดีความชอบที่ส่งเสริมการวิจัยของอาจารย์
3. เปลี่ยนแปลงระบบการประเมินผลการปฏิบัติงานของอาจารย์ โดยพิจารณาภาระงานสอนควบคู่กับงานวิจัย และจัดเวลาการปฏิบัติงาน โดยนำเวลาการทำวิจัยมาคิดร่วมกับภาระงานสอนด้วยในสัดส่วนที่เหมาะสม
4. สนับสนุนกระบวนการสอนเป็นกระบวนการสอนที่มีวิจัยเป็นพื้นฐาน
5. ส่งเสริมให้นำการศึกษาที่มีวิจัยเป็นพื้นฐานเข้ามามีผลต่อกระบวนการเรียนรู้ในทุกด้าน ทั้งด้านกิจกรรมการเรียนการสอน การสร้างองค์ความรู้ใหม่ ด้านกิจกรรมวิชาการ ให้วิจัยเป็นฐานของการดูแลนิสิต วิจัยเป็นฐานของการบริหาร
6. ปฏิรูปโครงสร้างในคณะครุศาสตร์ ให้มีการผสมผสานวิชาการรวมสาขาวิชาต่างๆ ที่ใกล้เคียงกัน วางแผนการวิจัย และการทำงานร่วมกัน ส่งเสริมความร่วมมือในการวิจัยของคณาจารย์ของคณะครุศาสตร์ โดยเน้นให้มีความยืดหยุ่น และครอบคลุมในทุกสาขาวิชาของคณะ

ตอนที่ 3 ผลที่ได้จากการสำรวจการจัดสรรทรัพยากรเพื่อการวิจัยและผลงานของคณาจารย์
ผลจากการสำรวจในตอนนี้แบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ การจัดสรรทรัพยากรการเงินเพื่อการวิจัย
ของคณะครุศาสตร์ และผลงานวิจัยของคณาจารย์ คณะครุศาสตร์

3.1 การจัดสรรทรัพยากรการเงินเพื่อการวิจัย

ผลการสำรวจข้อมูลของคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย นับตั้งแต่ปี พ.ศ.2524-2545
มีการจัดสรรทรัพยากรการเงินด้านการวิจัย ดังต่อไปนี้

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 2 การจัดสรรทรัพยากรการเงินด้านการวิจัยของคณะครุศาสตร์

หน่วย:บาท

ปี พ.ศ.	แหล่งทุนภายในคณะ								แหล่งทุนภายนอกคณะ	
	ทุนส่งเสริมงานวิชาการและการวิจัย	เงินทุนคณะครุศาสตร์	เงินงบประมาณแผ่นดิน	ทุนเพื่อการวิจัย					รักษาภิเษกสมโภช/กาญจนาภิเษกสมโภช	ไม่ระบุ
				ทุนสุรินทร์ โสตถานุเคราะห์	วิจัยเพื่อส่งเสริม/พัฒนาการเรียนการสอน	ทุนสภิตย์-สุรัตน์ ชั้นชื่อ	วิจัยสถาบัน	การดำเนินงานคณะ		
2524	340,000	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2525	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2526	375,000	2,618,377	200,000	46,000	-	-	-	-	124,480	-
2527	375,000	2,745,809	250,000	30,000	-	-	-	-	-	-
2528	435,000	2,985,502	-	-	-	-	-	-	-	-
2529	556,948	2,006,766	-	-	-	-	-	-	-	-
2530	568,820	1,462,742	230,005	50,000	-	-	-	-	-	-
2531	618,820	1,490,156	200,000	37,400	-	-	-	-	-	-
2532	618,820	1,183,911	-	-	-	-	-	-	-	-
2533	-	996,491	201,000	-	-	-	-	50,000	-	452,164
2534	-	822,152	381,400	30,000	235,000	-	-	-	-	473,367
2535	-	835,670	340,240	30,000	35,000	26,000	-	-	-	341,000

หน่วย:บาท

ปี พ.ศ.	แหล่งทุนภายในคณะ								แหล่งทุนภายนอกคณะ	
	ทุนส่งเสริม งานวิชาการ และการวิจัย	เงินทุนคณะ ครุศาสตร์	เงินงบประมาณ แผ่นดิน	ทุนเพื่อการวิจัย					รัชดาภิเษก สมโภช/ กาญจนา- ภิเษกสมโภช	ไม่ระบุ
				ทุนสุรินทร์ โอสถานุเคราะห์	วิจัยเพื่อส่งเสริม/ พัฒนาการเรียน การสอน	ทุนสภิตย์- สุรัตน์ ชั้นชื่อ	วิจัยสถาบัน	การดำเนินงาน คณะ		
2536	-	100,000	551,200	-	-	-	-	-	-	-
2537	-	357,000	451,000	-	134,250	-	-	-	625,080	-
2538	-	257,000	451,000	-	80,000	-	19,000	100,000	-	-
2539	-	96,860	1,003,000	-	40,000	-	-	10,000	-	-
2540	-	580,724	852,800	-	-	-	-	-	-	-
2541	-	174,000	258,700	-	-	-	100,000	-	-	-
2542	-	-	855,000	-	-	-	-	-	-	10,754,000
2543	-	1,696,300	500,000	-	-	-	-	-	-	-
2544	-	2,470,000	618,500	-	-	-	-	-	-	-
2545	-	4,343,168	926,500	-	-	-	-	-	-	-

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

3.2 ผลงานวิจัยของอาจารย์ครุศาสตร์

จากการสำรวจข้อมูลการวิจัยของอาจารย์คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ระหว่างปี พ.ศ. 2526-2545 นำเสนอรายละเอียดในตารางและแผนภาพซึ่งอธิบายได้ดังนี้ คือ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

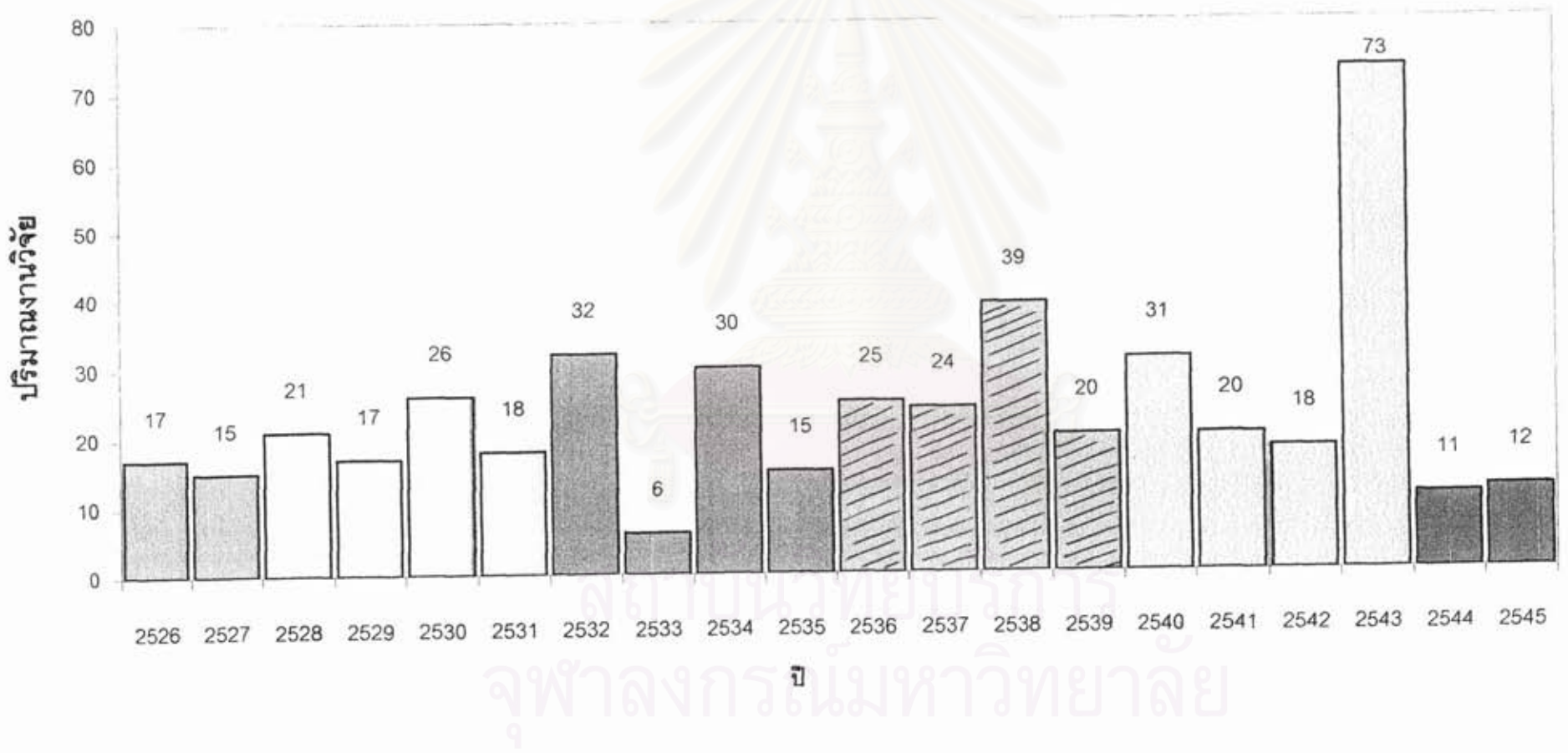
ตารางที่ 3 ปริมาณงานวิจัย จำแนกจำนวนเรื่องตามภาควิชา/โรงเรียนของผู้วิจัยหลัก

ปี	ภาควิชา															รวม
	กศน.	ดนตรีฯ	บริหารฯ	ประคมฯ	พลฯ	มัธยมฯ	วิจัยฯ	ศิลปฯ	สารัตถฯ	โสตฯ	อุดมฯ	สาริต ประคม	สาริต มัธยม	จิต วิทยา	พยาบาล	
2526	1	-	2	1	1	-	3	2	-	-	3	3	1	-	-	17
2527	-	-	1	4	-	2	1	1	2	-	1	1	2	-	-	15
2528	-	-	-	3	1	2	6	-	1	-	1	-	3	3	1	21
2529	-	-	2	4	-	1	1	1	-	-	-	3	2	3	-	17
2530	3	-	2	1	1	2	6	-	1	-	2	2	5	1	-	26
2531	-	-	2	3	1	2	1	-	1	1	3	1	1	2	-	18
2532	5	2	-	4	1	1	9	-	2	1	-	-	2	3	2	32
2533	-	-	-	-	1	-	1	-	-	1	1	1	1	-	-	6
2534	-	-	1	1	2	2	-	-	1	-	-	10	13	-	-	30
2535	-	-	-	2	1	-	1	-	-	-	-	5	6	-	-	15
2536	-	-	-	2	6	1	4	-	1	1	-	5	5	-	-	25
2537	-	-	-	2	2	-	6	-	-	-	2	7	4	1	-	24
2538	2	-	1	1	-	3	7	1	7	-	2	6	6	3	-	39
2539	1	-	1	5	-	3	1	1	-	-	4	3	1	-	-	20
2540	-	1	-	3	7	-	4	-	1	1	6	7	1	-	-	31

ปี	ภาควิชา															รวม
	กศน.	ดนตรีฯ	บริหารฯ	ประถมาฯ	พลฯ	มัธยมฯ	วิจัยฯ	ศิลปฯ	สาริตถฯ	โสตฯ	อุดมฯ	สาริต ประถม	สาริต มัธยม	จิต วิทยา	พยาบาล	
2541	-	-	-	5	2	1	2	-	2	3	1	3	-	1	-	20
2542	1	-	-	1	-	3	4	-	1	2	1	4	1	-	-	18
2543	1	1	3	4	3	8	21	2	10	1	8	2	9	-	-	73
2544	-	2	1	1	-	-	3	-	-	1	-	-	3	-	-	11
2545	2	-	-	-	-	1	-	-	2	1	1	4	1	-	-	12
รวม	16	6	16	47	29	32	81	8	32	13	36	67	67	17	3	470

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แผนภาพที่ 1 ปริมาณงานวิจัยรวมรายปี จำแนกจำนวนเรื่องตามผู้วิจัยหลัก

เมื่อพิจารณาปริมาณงานวิจัยจำแนกตามภาควิชา/โรงเรียนของผู้วิจัยหลัก ในตารางที่ 3 และแผนภาพที่ 1 พบว่า คณะครุศาสตร์มีจำนวนงานวิจัยตั้งแต่ปี พ.ศ. 2526 – 2545 ทั้งหมดรวม 470 เรื่อง เมื่อเปรียบเทียบปริมาณงานวิจัยตามวาระการบริหารงานต่อไปนี้ พบว่า มีปริมาณงานวิจัยมากที่สุดในวาระการบริหารงานช่วงปี พ.ศ. 2540 – 2543 และน้อยที่สุดในช่วงปี พ.ศ. 2528 – 2531 เมื่อเปรียบเทียบปริมาณงานวิจัยตามวาระการบริหารงานที่มีข้อมูลอยู่เพียง 2 ปี คือ ช่วงปี พ.ศ. 2526 – 2527 และ พ.ศ. 2544 – 2545 พบว่า ปริมาณงานวิจัยช่วงปี พ.ศ. 2526 – 2527 มีมากกว่า ช่วงปี พ.ศ. 2544 – 2545 อย่างไรก็ตาม พบว่า ไม่มีช่วงวาระการบริหารใดที่มีปริมาณงานวิจัยมากกว่า 50% ของปริมาณงานวิจัยทั้งหมด แม้ในปี พ.ศ. 2543 ซึ่งมีปริมาณงานวิจัยมากที่สุดก็คิดเป็นเพียงร้อยละ 15.54 ของปริมาณงานวิจัยทั้งหมดเท่านั้น

เมื่อพิจารณาปริมาณงานวิจัยของแต่ละหน่วยงาน พบว่า ภาควิชาวิจัยการศึกษามีปริมาณงานวิจัยมากที่สุด และภาควิชาดนตรีศึกษาและพยาบาลศาสตร์ที่มีปริมาณงานวิจัยน้อยที่สุด

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

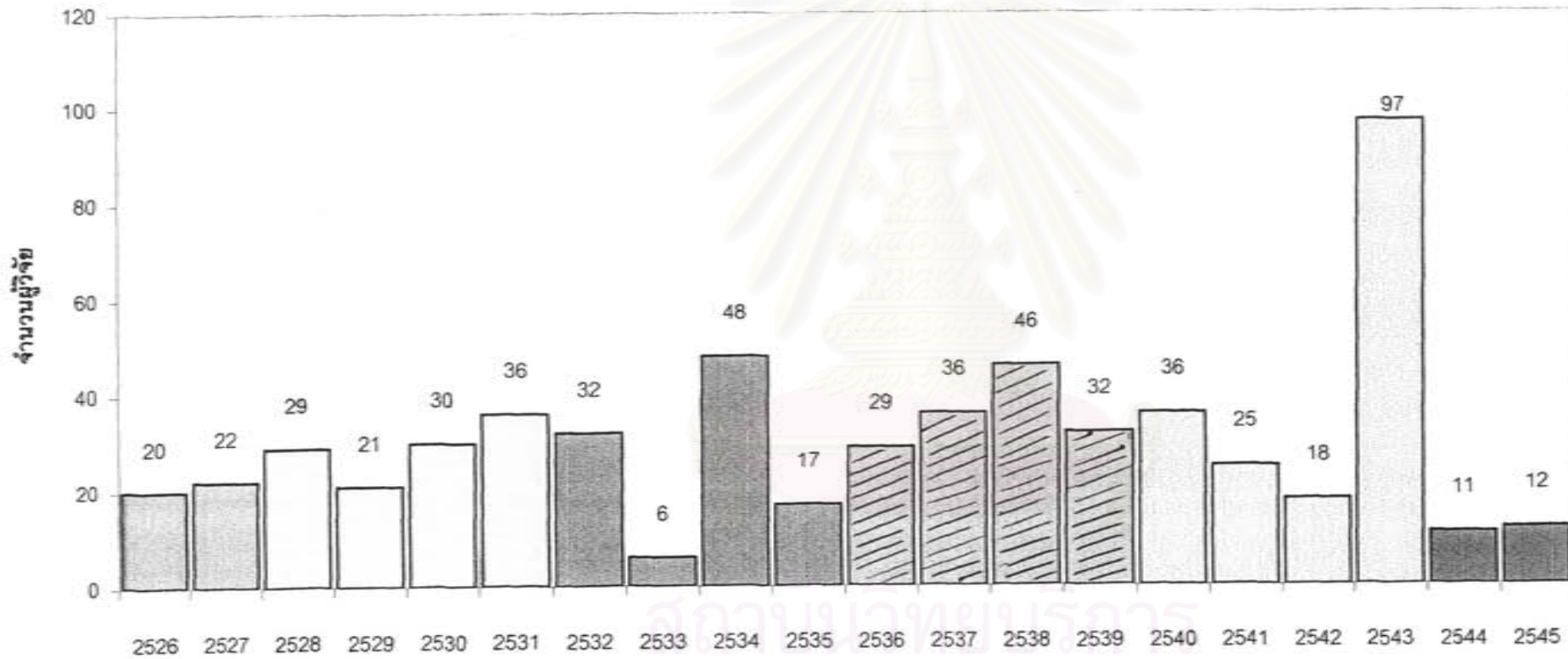
ตารางที่ 4 จำนวนผู้วิจัยจำแนกตามภาควิชา/โรงเรียน

ปี	ภาควิชา															รวม
	กศน.	ดนตรีฯ	บริหารฯ	ประถมาฯ	พลฯ	มัธยมฯ	วิจัยฯ	ศิลปฯ	สารัตถฯ	โสตฯ	อุดมฯ	สาธิต ประถม	สาธิต มัธยม	จิต วิทยา	พยาบาล	
2526	1	-	2	1	1	1	4	2	-	-	4	3	1	-	-	20
2527	-	-	1	6	-	3	5	1	2	-	1	1	2	-	-	22
2528	-	-	-	5	1	3	8	-	2	-	1	-	5	3	1	29
2529	-	-	2	4	-	2	1	1	-	-	1	3	2	5	-	21
2530	3	-	2	1	1	2	9	-	1	-	2	2	5	1	1	30
2531	-	-	2	6	1	7	3	-	1	4	4	1	1	6	-	36
2532	5	2	-	4	1	1	9	-	2	1	-	-	2	3	2	32
2533	-	-	-	-	1	-	1	-	-	1	1	1	1	-	-	6
2534	-	-	3	2	2	2	-	-	1	-	1	14	23	-	-	48
2535	-	-	-	2	1	-	1	-	1	-	-	5	7	-	-	17
2536	-	-	-	4	6	1	6	-	1	1	-	5	5	-	-	29
2537	-	-	-	6	6	1	8	-	-	-	3	7	4	1	-	36
2538	2	-	1	1	-	3	7	1	7	-	2	7	9	6	-	46
2539	1	-	2	8	-	6	3	1	-	-	6	4	1	-	-	32
2540	-	1	-	5	7	-	5	-	2	1	6	7	1	1	-	36

ปี	ภาควิชา															รวม
	กศน.	ดนตรีฯ	บริหารฯ	ประคมฯ	พลฯ	มัธยมฯ	วิจัยฯ	ศิลปฯ	สารัตถฯ	โสตฯ	อุดมฯ	สาธิต ประถม	สาธิต มัธยม	จิต วิทยา	พยาบาล	
2541	-	-	1	5	2	4	3	-	2	3	1	3	-	1	-	25
2542	1	-	-	1	-	4	3	-	1	2	1	4	1	-	-	18
2543	1	1	4	11	3	10	25	2	13	1	11	4	11	-	-	97
2544	-	2	1	1	-	-	3	-	-	1	-	-	3	-	-	11
2545	2	-	-	-	-	1	-	-	2	1	1	4	1	-	-	12
รวม	16	6	21	73	33	51	104	8	38	16	46	75	85	27	4	603

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แผนภาพที่ 2 จำนวนผู้วิจัยรวมรายปี

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

จำนวนอาจารย์ทำวิจัย

จากตารางที่ 4 และแผนภาพที่ 2 ซึ่งแสดงจำนวนผู้วิจัยจำแนกตามภาควิชา/โรงเรียน ของผู้วิจัย ทั้งหมดสามารถสรุปได้ดังนี้

เมื่อเปรียบเทียบปริมาณงานวิจัย ตามวาระการบริหารงานต่อไปนี้ พ.ศ. 2528 – 2531, พ.ศ. 2532 – 2535 , พ.ศ. 2536 – 2539 , พ.ศ. 2540 – 2543 พบว่า มีจำนวนผู้วิจัยมากที่สุดในช่วงปี พ.ศ. 2540 – 2543 และน้อยที่สุดในช่วงปี พ.ศ. 2532 – 2535

เมื่อเปรียบเทียบจำนวนผู้วิจัยตามสมัยของคณบดีที่มีข้อมูลอยู่เพียง 2 ปีคือ ช่วงปี พ.ศ. 2526 – 2527 และ พ.ศ. 2544 – 2545 พบว่า จำนวนผู้วิจัยช่วงปี พ.ศ.2526 – 2527 มีมากกว่าในช่วงปี พ.ศ. 2544 – 2545

เมื่อพิจารณาจำนวนผู้วิจัยตามวาระการบริหารงาน พบว่า ไม่มีช่วงใดที่มีจำนวนผู้วิจัยมากกว่า 50% ของจำนวนผู้วิจัยทั้งหมด แม้ในปี พ.ศ.2543 ซึ่งมีจำนวนผู้วิจัยมากที่สุดก็คิดเป็นเพียงร้อยละ 16.12 ของจำนวนผู้วิจัยทั้งหมดเท่านั้น

เมื่อพิจารณาจำนวนผู้วิจัย จำแนกตามภาควิชา/โรงเรียนของผู้วิจัย พบว่า ในสมัยของคณบดีที่มีข้อมูล 4 ปี และ 2 ปี พบว่า ภาควิชาที่มีผู้ทำวิจัยมากที่สุดคือ ภาควิชาวิจัยการศึกษา และภาควิชาที่มีผู้ทำวิจัยน้อยที่สุดคือ ภาควิชาดนตรีศึกษา และภาควิชาพยาบาลศาสตร์

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 5 จำนวนเรื่องประเภทงานวิจัยของอาจารย์

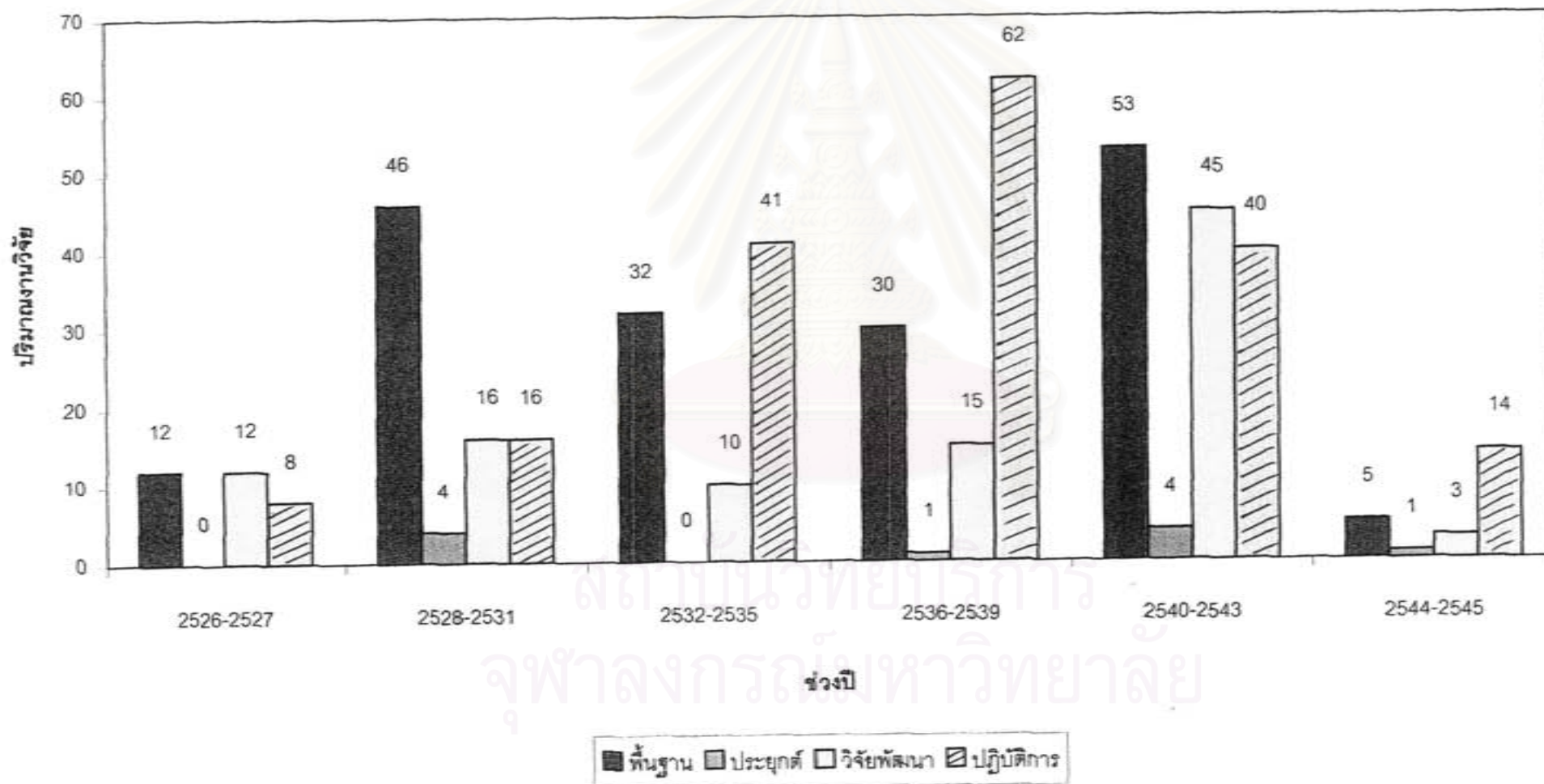
ปี	ประเภท				รวม
	พื้นฐาน	ประยุกต์	วิจัยพัฒนา	ปฏิบัติการ	
2526	7	-	5	5	17
2527	5	-	7	3	15
2528	10	1	7	3	21
2529	7	1	4	5	17
2530	17	-	2	7	26
2531	12	2	3	1	18
2532	21	-	6	5	32
2533	3	-	1	2	6
2534	4	-	1	25	30
2535	4	-	2	9	15
2536	6	1	3	15	25
2537	4	-	2	18	24
2538	7	-	8	24	39
2539	13	-	2	5	20
2540	13	-	8	10	31
2541	8	3	7	2	20
2542	5	1	3	9	18
2543	27	-	27	19	73
2544	2	1	2	6	11
2545	3	-	1	8	12
รวม	178	10	101	181	470

ตารางที่ 6 จำนวนเรื่องประเภทงานวิจัยของอาจารย์และช่วงวาระการบริหารงานคณะ

ปี	จำนวนเรื่องตามประเภทงานวิจัย				รวม
	พื้นฐาน	ประยุกต์	วิจัยพัฒนา	ปฏิบัติการ	
2526-2527	12	-	12	8	32
2528-2531	46	4	16	16	82
2532-2535	32	-	10	41	83
2536-2539	30	1	15	62	108
2540-2543	53	4	45	40	142
2544-2545	5	1	3	14	23
รวม	178	10	101	181	470

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แผนภาพที่ 3 จำนวนเรื่องประเภทงานวิจัยของอาจารย์และช่วงวาระการบริหารงานคณะ

ประเภทงานวิจัย

จากตารางที่ 5 และตารางที่ 6 รวมทั้ง ในแผนภาพที่ 3 ซึ่งแสดงปริมาณงานวิจัยจำแนกจำนวนเรื่องตามประเภทงานวิจัย สามารถสรุปได้ดังนี้

ในบรรดางานวิจัย 470 เรื่อง เป็นงานวิจัยปฏิบัติการมากที่สุด รองลงมา ได้แก่งานวิจัยพื้นฐาน และงานวิจัยพัฒนาตามลำดับ ส่วนงานวิจัยที่มีจำนวนน้อยที่สุด ได้แก่ งานวิจัยประยุกต์

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 7 ลักษณะการทำวิจัยของอาจารย์

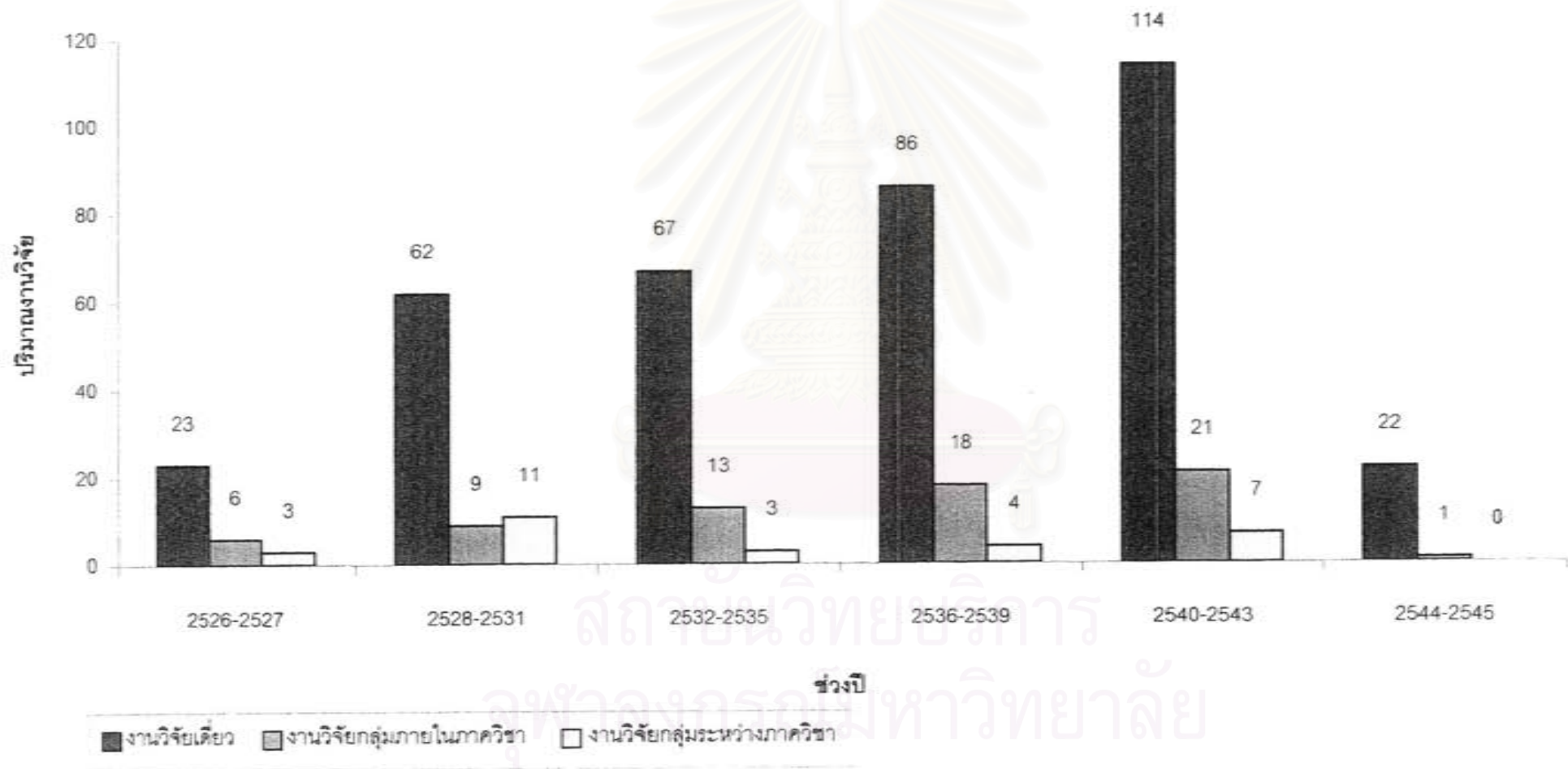
ปี	งานวิจัยเดี่ยว	งานวิจัยกลุ่ม ภายในภาควิชา	งานวิจัยกลุ่ม ระหว่างภาควิชา	รวม
2526	14	2	1	17
2527	9	4	2	15
2528	15	3	3	21
2529	14	1	2	17
2530	23	2	1	26
2531	10	3	5	18
2532	32	-	-	32
2533	5	1	-	6
2534	18	10	2	30
2535	12	2	1	15
2536	21	4	-	25
2537	19	4	1	24
2538	32	6	1	39
2539	14	4	2	20
2540	24	6	1	31
2541	19	-	1	20
2542	16	2	-	18
2543	55	13	5	73
2544	10	1	-	11
2545	12	-	-	12
รวม	374	68	28	470

ตารางที่ 8 ลักษณะการทำวิจัยของอาจารย์และช่วงวาระการบริหารงานคณะ

ปี	จำนวนเรื่องตามลักษณะการทำวิจัย			รวม
	งานวิจัยเดี่ยว	งานวิจัยกลุ่ม ภายในภาควิชา	งานวิจัยกลุ่ม ระหว่างภาควิชา	
2526-2527	23	6	3	32
2528-2531	62	9	11	82
2532-2535	67	13	3	83
2536-2539	86	18	4	108
2540-2539	114	21	7	142
2544-2545	22	1	-	23
รวม	374	68	28	470

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แผนภาพที่ 4 ลักษณะการทำวิจัยของอาจารย์และช่วงวาระการบริหารงานคณะ

ลักษณะการทำวิจัย

จากตารางที่ 7 และตารางที่ 8 รวมทั้งในแผนภาพที่ 4 ซึ่งแสดงปริมาณงานวิจัยจำแนกจำนวนเรื่องตามลักษณะการวิจัยสรุปได้ดังนี้ ข้อมูลจากการสำรวจวิจัยในภาพรวมนั้น งานวิจัยของคณาจารย์ครุศาสตร์ เป็นงานวิจัยเดี่ยวมากที่สุด รองลงมาเป็นงานวิจัยกลุ่มภายในภาควิชา และระหว่างภาควิชาตามลำดับ ยกเว้น ช่วงปี พ.ศ. 2528 – 2531 ที่มีปริมาณงานวิจัยกลุ่มระหว่างภาคมากกว่างานวิจัยกลุ่มภายในภาค

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 9 แหล่งทุนสำหรับการทำงานวิจัยของอาจารย์

ปี	ทุนงบประมาณแผ่นดิน	ทุนคณะ		ทุนจุฬาฯ	ทุน สกว.	ทุนต่างประเทศ	อื่น ๆ	ไม่ทราบแหล่งทุน	รวม
		การเรียนการสอน	อื่น ๆ						
2526	1	1	2	4	-	-	1	8	17
2527	6	-	2	-	-	-	-	7	15
2528	1	-	2	2	-	1	1	14	21
2529	1	-	3	-	-	-	1	12	17
2530	3	3	4	-	-	-	1	15	26
2531	3	-	6	5	-	1	2	1	18
2532	-	5	1	1	-	1	1	23	32
2533	2	1	2	-	-	-	1	-	6
2534	-	24	5	-	-	-	-	1	30
2535	-	9	5	-	-	1	-	-	15
2536	1	11	2	3	-	-	1	7	25
2537	1	12	11	-	-	-	-	-	24
2538	3	25	8	-	-	1	1	1	39
2539	2	3	6	9	-	-	-	-	20
2540	2	7	3	4	-	1	14	-	31

ปี	ทุนงบประมาณ แผ่นดิน	ทุนคณะ		ทุนจุฬาฯ	ทุน สกว.	ทุนต่างประเทศ	อื่น ๆ	ไม่ทราบ แหล่งทุน	รวม
		การเรียน การสอน	อื่น ๆ						
2541	8	3	2	-	-	1	5	1	20
2542	-	6	9	-	1	-	2	-	18
2543	4	20	3	3	4	-	39	-	73
2544	-	4	3	-	2	-	2	-	11
2545	-	12	-	-	-	-	-	-	12
รวม	38	146	79	31	7	7	72	90	470

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แหล่งทุนสำหรับอาจารย์ในการทำวิจัย

จากตารางที่ 9 จำนวนงานวิจัยจำแนกตามแหล่งทุน สรุปได้ดังนี้

ในภาพรวม คณะครุศาสตร์มีปริมาณงานวิจัยที่ได้รับเงินสนับสนุนจากทุนคณะมากที่สุด โดยที่รองลงมาตามลำดับ คือ งานวิจัยที่ไม่ระบุแหล่งทุน ทุนอื่นๆ (อันได้แก่ ทุนที่นอกเหนือจากทุนงบประมาณแผ่นดิน ทุนจุฬาฯ ทุนสกว. และทุนจากต่างประเทศ) ทุนงบประมาณแผ่นดิน ทุนจุฬาฯ และปริมาณน้อยที่สุด คือ งานวิจัยที่ได้รับทุนสนับสนุนจาก สกว. และต่างประเทศ

โดยสรุป สภาพการวิจัยจากการสำรวจงานวิจัย พบว่า ในภาพรวม ปริมาณงานวิจัย และผู้วิจัยในแต่ละสมัยมีไม่เกิน ร้อยละ 50 ของจำนวนงานวิจัย และผู้วิจัยทั้งหมดในรอบ 20 ปี งานวิจัยส่วนใหญ่เป็นงานวิจัยปฏิบัติการ เป็นงานเดี่ยว และแหล่งทุนของงานวิจัยจำนวนมากที่สุด คือ เงินทุนคณะ รองลงมาคือ งานวิจัยที่ไม่ระบุแหล่งทุน

ตอนที่ 4 ผลที่ได้จากแบบถามความคิดเห็นของคณาจารย์ครุศาสตร์

ผลจากการวิเคราะห์ความคิดเห็นของคณาจารย์คณะครุศาสตร์ที่เกี่ยวกับ ความเชื่อ ทศนคติ ค่านิยมด้านการวิจัย ตลอดจน สภาพและปัจจัยที่เสริมสร้างการทำงานวิจัยของอาจารย์ สรุปได้ดังตารางต่อไปนี้

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 10 ข้อมูลส่วนตัวของอาจารย์กลุ่มทำวิจัยและไม่ได้ทำวิจัย

รายการ	คณาจารย์ทั้งหมด		อาจารย์ทำวิจัย		อาจารย์ไม่ได้ทำวิจัย	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ ชาย	24	22.64	17	22.37	7	23.33
หญิง	82	77.36	59	77.63	23	76.67
2. ระดับการศึกษาสูงสุด						
ปริญญาตรี	5	4.72	2	2.63	3	10.00
ปริญญาโท	64	60.38	39	51.31	25	83.33
ปริญญาเอก	36	33.96	34	44.74	2	6.67
อื่นๆ	1	0.94	1	1.32	-	-
3. ตำแหน่งทางวิชาการในปัจจุบัน						
อาจารย์	39	36.79	30	39.47	9	30.00
ผู้ช่วยศาสตราจารย์	42	39.62	24	31.58	18	60.00
รองศาสตราจารย์	24	22.64	21	27.63	3	10.00
ศาสตราจารย์	1	0.94	1	1.32	-	-
4. ประสบการณ์ทำงาน (ปี)						
1 - 2	7	6.60	6	7.89	1	3.33
3 - 4	7	6.60	6	7.89	1	3.33
5 - 10	14	13.21	10	13.16	4	13.33
11 - 15	5	4.72	2	2.63	3	10.00
16 - 20	12	11.32	12	15.79	-	-
มากกว่า 20 ปี ขึ้นไป	61	57.55	40	52.63	21	70.00
5. ความรับผิดชอบด้านการบริหาร						
ไม่มี	47	44.34	28	36.84	19	63.33
มี	59	55.66	48	63.16	11	36.67
เวลาที่ใช้ในการบริหารงาน (ชั่วโมง/สัปดาห์)						
1 - 5	22	42.31	16	37.21	6	66.67
6 - 10	11	21.15	9	20.93	2	22.22
11 - 20	12	23.08	12	27.91	-	-
21 - 30	4	7.69	3	6.98	1	11.11
31 - 40	3	5.77	3	6.98	-	-

ตารางที่ 12 จำนวนเรื่องที่อาจารย์ทำวิจัยแยกตามแหล่งทุน

จำนวนเรื่อง	จำนวนผู้วิจัย			
	ทุนส่วนตัว	ทุนอุดหนุนจาก คณะครุศาสตร์	ทุนงบประมาณ แผ่นดิน	ทุนอุดหนุนจาก หน่วยงานอื่น
1	15	27	5	18
2	6	14	5	7
3	-	1	2	4
4	-	-	1	2
5	-	1	-	1
6	-	-	-	2
7	-	-	-	2
8	-	-	-	-
9	-	1	-	-
10	-	-	-	-
11	-	-	-	2

ตารางที่ 13 จำนวนเงินทุนในโครงการวิจัยของอาจารย์แยกตามแหล่งทุน

จำนวนเงินทุน(บาท)	จำนวนผู้วิจัย			
	ทุนส่วนตัว	ทุนอุดหนุนจาก คณะครุศาสตร์	ทุนงบประมาณ แผ่นดิน	ทุนอุดหนุนจาก หน่วยงานอื่น
ไม่เกิน 10,000	6	16	-	3
10,001-20,000	4	11	-	-
20,001-30,000	4	5	4	5
30,001-50,000	3	13	1	9
50,001-100,000	-	-	2	9
100,001-500,000	-	-	7	18
มากกว่า 500,000	-	-	1	16

ตารางที่ 14 ประสบการณ์ในการอบรมเพื่อเพิ่มทักษะการวิจัยของอาจารย์กลุ่มทำวิจัย

รายการ	จำนวน(คน)	ร้อยละ
ประสบการณ์ในการอบรมเพื่อเพิ่มทักษะการวิจัย		
ไม่มี	35	47.30
มี	39	52.70
ทักษะการเขียนโครงการวิจัย	30	34.88
ทักษะการออกแบบการวิจัย	14	16.28
ทักษะการสร้างเครื่องมือในการวิจัย	16	18.61
ทักษะการเขียนรายงานการวิจัย	14	16.28
สถิติที่ใช้ในการวิจัย	12	13.95

จากตารางที่ 12 พบว่า อาจารย์ส่วนใหญ่ทำงานวิจัยเพียง 1 หรือ 2 เรื่อง มีส่วนน้อยมากที่ทำเกิน 4 เรื่องขึ้นไป และเมื่อแยกจำนวนผู้วิจัยตามแหล่งทุนที่ได้รับพบว่า ผู้ทำวิจัย จำนวน 1 เรื่อง ส่วนใหญ่ใช้ทุนอุดหนุนจากคณะครุศาสตร์ (27 คน) และทุนอุดหนุนจากหน่วยงานอื่น (18 คน) มีผู้วิจัย 15 คนที่ใช้ทุนส่วนตัวในการทำวิจัย ส่วนผู้ทำวิจัย จำนวน 2 เรื่อง ส่วนใหญ่คงได้รับทุนอุดหนุนจากคณะครุศาสตร์ (14 คน) และทุนอุดหนุนจากหน่วยงานอื่น (7 คน) มีผู้ใช้ทุนส่วนตัวเพียง 6 คน ในการทำงานวิจัย จำนวน 2 เรื่อง สำหรับจำนวนผู้วิจัยที่ได้รับเงินทุนงบประมาณแผ่นดินทำวิจัย 1 เรื่อง และ 2 เรื่อง มีจำนวนเท่าๆ กัน คือ 5 คน

เมื่อพิจารณา จำนวนเงินทุนในการวิจัย จากตารางที่ 13 พบว่า ผู้วิจัยส่วนใหญ่ได้รับทุนวิจัยระหว่าง 30,001 ถึง 50,000 บาท เมื่อพิจารณาตามแหล่งทุนพบว่า ได้รับจากทุนอุดหนุนคณะครุศาสตร์ 13 คน และทุนอุดหนุนจากหน่วยงานอื่น 9 คน ใช้ทุนส่วนตัว 3 คน และได้รับเงินงบประมาณแผ่นดิน 1 คน อันดับรองลงมาคือ ได้รับทุนระหว่าง 100,000 ถึง 500,000 บาท โดยผู้ได้รับเงินอุดหนุนจากหน่วยงานอื่น 18 คน และทุนงบประมาณแผ่นดิน 7 คน มีผู้ได้รับเงินทุนวิจัยมากกว่า 500,000 บาท รวม 17 คน เป็นทุนงบประมาณแผ่นดิน 1 คน และทุนจากหน่วยงานอื่น 16 คน ไม่มีผู้ใช้ทุนส่วนตัวทำวิจัยเกินกว่า 50,000 บาท

สำหรับประสบการณ์ในการอบรมเพื่อเพิ่มทักษะการวิจัยของอาจารย์ ดังข้อมูลตารางที่ 14 นั้น จากการสำรวจในกลุ่มที่ทำวิจัย พบว่า ผู้วิจัยมีประสบการณ์ในการอบรมเพื่อเพิ่มทักษะการวิจัย (ร้อยละ 52.7) มากกว่าผู้ไม่มีประสบการณ์ในการอบรมเพียงเล็กน้อย (ร้อยละ 47.3) กลุ่มที่มีประสบการณ์ เข้าอบรมการฝึกทักษะด้านการเขียนโครงการวิจัยเป็นลำดับแรก รองลงมาคือ การสร้างเครื่องมือการวิจัย การออกแบบการวิจัย การเขียนรายงานการวิจัย และการใช้สถิติ ตามลำดับ

ตารางที่ 15 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของกลุ่มทำวิจัยและกลุ่มไม่ได้ทำวิจัยเกี่ยวกับ
เหตุผลที่ไม่คิดจะทำวิจัย

เหตุผลที่ต้องการทำงานวิจัย	กลุ่มทำวิจัย		กลุ่มไม่ทำวิจัย	
	จำนวน(คน)	ร้อยละ	จำนวน(คน)	ร้อยละ
1. ไม่มีเวลา	45	31.03	28	35.90
2. ขาดความรู้และประสบการณ์ด้านวิจัย	26	17.93	14	17.95
3. ไม่มีทุนวิจัย	16	11.03	6	7.69
4. ไม่ได้รับการสนับสนุนจากคณะ/สถาบัน	16	11.03	5	6.41
5. ผลตอบแทนน้อยเกินไป	14	9.66	5	6.41
6. ไม่ชอบทำวิจัย	13	8.97	9	11.54
7. มิใช่ภารกิจที่อาจารย์ทุกคนจะต้องทำ	11	7.59	8	10.26
8. อื่นๆ	8	2.76	3	3.85

ตารางที่ 16 เหตุผลที่ต้องการทำงานวิจัยในอนาคตอันใกล้

เหตุผลที่ต้องการทำงานวิจัย	กลุ่มทำวิจัย		กลุ่มไม่ทำวิจัย	
	จำนวน(คน)	ร้อยละ	จำนวน(คน)	ร้อยละ
1. เพื่อประโยชน์ด้านการสอนและ ปฏิบัติงานอื่นๆ	67	24.28	21	20.59
2. เป็นหน้าที่ของอาจารย์มหาวิทยาลัย	65	23.55	22	21.57
3. ความก้าวหน้าทางตำแหน่งวิชาการ	54	19.57	20	19.61
4. ต้องการความรู้และประสบการณ์ด้านวิจัย	53	19.20	23	22.55
5. ชอบทำวิจัย	35	12.68	11	10.78
6. อื่นๆ	2	0.72	5	4.90

จากตารางที่ 15 การพิจารณาเกี่ยวกับเหตุผลที่ไม่คิดทำวิจัย ซึ่งเปรียบเทียบระหว่างกลุ่ม ทำวิจัย และกลุ่มที่ไม่ทำวิจัย พบว่า เหตุผลในการไม่ทำวิจัยที่ระบุถึงมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกันทั้งในกลุ่ม ทำวิจัย และกลุ่มที่ไม่ทำวิจัย คือ ไม่มีเวลา และเหตุผลรองลงมาคือ ขาดความรู้และประสบการณ์ ด้านวิจัย เป็นที่น่าสังเกตว่า ในกลุ่มทำวิจัยให้เหตุผลที่ไม่ทำวิจัยในลำดับต่อมาคือ ไม่มีคนทำวิจัยและไม่ได้รับการสนับสนุนจากคณะ ส่วนกลุ่มที่ไม่ทำวิจัยให้เหตุผลลำดับ ต่อมาว่า ไม่ชอบทำวิจัย

เมื่อพิจารณาถึงเหตุผลที่ต้องการทำวิจัยในอนาคต เปรียบเทียบระหว่างอาจารย์กลุ่มที่ทำวิจัย และกลุ่มที่ไม่ทำวิจัย จากตารางที่ 16 พบว่า เหตุผลในการทำวิจัยที่กลุ่มทำวิจัยส่วนใหญ่ ระบุคือ เพื่อประโยชน์ในการสอน และปฏิบัติงาน รวมทั้งเป็นหน้าที่ของอาจารย์มหาวิทยาลัย ในจำนวนใกล้เคียงกัน (ร้อยละ 24.28 และ 23.55) รองลงมาคือ เพื่อเพิ่มความก้าวหน้าทางตำแหน่งวิชาการ (ร้อยละ 19.57) รวมทั้ง ต้องการความรู้และประสบการณ์ด้านวิจัย (ร้อยละ 19.20) ในจำนวนใกล้เคียงกัน และเหตุผลที่มีผู้ตอบน้อยที่สุดคือ ชอบทำวิจัย

สำหรับอาจารย์กลุ่มที่ไม่ทำวิจัย พบว่า เหตุผลที่คิดทำวิจัย ที่ระบุถึงมากที่สุดคือ ต้องการความรู้และประสบการณ์ด้านการวิจัย รวมทั้งเป็นหน้าที่ของอาจารย์มหาวิทยาลัยในจำนวนที่ใกล้เคียงกัน (ร้อยละ 22.55, 21.57) เหตุผลรองลงมาตามลำดับคือ เพื่อประโยชน์ด้านการสอนและปฏิบัติงาน (ร้อยละ 20.59) รวมทั้ง เพื่อความก้าวหน้าทางตำแหน่งวิชาการ (ร้อยละ 19.61) ส่วนเหตุผลในการทำวิจัยที่ระบุถึงน้อยที่สุด คือ ชอบทำวิจัย โดยสรุป เห็นได้ว่า อาจารย์ทั้งสองกลุ่มมองเห็นความสำคัญ และประโยชน์ของการทำวิจัยสอดคล้องกัน

โดยสรุปจากผู้ตอบแบบสอบถามทั้ง 106 คนนั้น เป็นกลุ่มผู้ทำวิจัย 76 คน สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามคิดเป็นร้อยละ 71.70 และไม่ผู้ทำวิจัย 30 คน คิดเป็นร้อยละ 28.31 ของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด อธิบายได้ดังนี้

ด้านภูมิหลังทางเศรษฐกิจและสังคม และประสบการณ์อาจารย์ที่ตอบแบบสอบถามทั้งหมด พบว่า กลุ่มที่ไม่ได้ทำวิจัยเป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย จบปริญญาโทมากที่สุด เป็นตำแหน่งผู้ช่วยศาสตราจารย์มากที่สุด มีประสบการณ์ทำงานมากกว่า 20 ปี และเป็นผู้ไม่ได้มีความรับผิดชอบด้านการบริหารมากกว่าผู้มีหน้าที่รับผิดชอบด้านนี้

กลุ่มที่ทำวิจัยเป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย จบ ปริญญาโท และปริญญาเอก จำนวนใกล้เคียงกัน ด้านตำแหน่งทางวิชาการ เป็นตำแหน่งอาจารย์มากที่สุด รองลงมา คือ ผู้ที่เป็นผู้ช่วยศาสตราจารย์ รองศาสตราจารย์ จำนวนใกล้เคียงกัน เมื่อมีประสบการณ์มากกว่า 20 ปี และเป็นผู้มีหน้าที่ทางการบริหารมากกว่าผู้ที่ไม่มีหน้าที่ และอาจารย์กลุ่มนี้ ได้ใช้เวลากับงานบริหาร 5-10 และ 11-20 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ ส่วนด้านประสบการณ์การวิจัย พบว่า อาจารย์ร้อยละ 60 มีประสบการณ์การวิจัยนอกเหนือวิทยานิพนธ์ 1-2 เรื่องในรอบ 10 ปี และเป็นผู้ที่มีประสบการณ์ในการเข้าอบรมเพื่อพัฒนาทักษะการวิจัยมากกว่าจำนวนผู้ที่ไม่เคยเข้าอบรมเล็กน้อย

ด้านสภาพการทำวิจัยของกลุ่มอาจารย์ที่ทำวิจัยเป็นงานวิจัยประเภทพื้นฐานมากที่สุด และงานวิจัยปฏิบัติการน้อยที่สุด ลักษณะการทำวิจัยเป็นการทำวิจัยเดี่ยวเป็นลำดับแรก รองลงมาตามลำดับนั้น เป็นงานวิจัยกลุ่ม ภายในภาควิชา และระหว่างภาควิชา โดยส่วนใหญ่ใช้เวลาในการทำแต่ละโครงการ 1-2 ปี เมื่อพิจารณาด้านระยะเวลา และวงเงินในการทำวิจัย พบว่า มีจำนวนผู้วิจัย 1 เรื่องต่อปีมากที่สุด โดยไม่คำนึงถึงประเภทของทุนที่ได้รับการสนับสนุน ส่วนด้านจำนวนเงิน ผู้ทำวิจัยได้ทำวิจัยโดยใช้ทุนส่วนตัว และเงินทุนคณะส่วนใหญ่ทำงานวิจัยในวงเงินไม่เกิน 1,0000 บาท ในขณะที่ผู้ทำวิจัยโดยใช้เงินงบประมาณแผ่นดิน และเงินอุดหนุนจากโครงการอื่นส่วนใหญ่ทำวิจัยในวงเงิน 100,001-500,000 บาท

ความเชื่อ ทศนคติ และค่านิยมด้านการทำวิจัย

ในการสำรวจความเชื่อ ทศนคติ และค่านิยมด้านการทำวิจัยแบบสอบถามในประเด็นที่เกี่ยวข้อง เพื่อเปรียบเทียบระหว่างอาจารย์กลุ่มที่ทำวิจัย และไม่ทำวิจัย ได้ผลดังตารางที่ 18 และแสดงในแผนภาพที่ 6 พบว่า มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 อยู่หลายประเด็น โดยอาจารย์ กลุ่มที่ทำวิจัยมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นสูงกว่ากลุ่มที่ไม่ทำวิจัยใน 5 ประเด็นดังต่อไปนี้ คือ

- 1) งานวิจัยเป็นภารกิจที่ควบคู่กับการสอน
- 2) การทำวิจัยเป็นวิธีที่เสริมสร้างภูมิปัญญาและประสบการณ์ทางวิชาการให้แก่อาจารย์
- 3) อาจารย์ควรทำวิจัยเพื่อนำมาใช้ในการพัฒนากระบวนการเรียนการสอน
- 4) กระบวนการวิจัยเป็นกลไกสร้างคนให้มีความสามารถทางวิชาการ และ
- 5) ผลงานวิจัยของอาจารย์ช่วยแก้ปัญหา ชี้นำสังคม และประเทศ ในทางกลับกัน อาจารย์กลุ่มที่ทำวิจัยมีค่าเฉลี่ยความเห็นต่ำกว่ากลุ่มที่ไม่ทำวิจัยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ใน 2 ประเด็น ดังนี้ คือ

- 1) ถึงแม้ไม่ทำวิจัยก็สามารถได้รับความก้าวหน้าทางวิชาการเท่ากับอาจารย์ที่ทำวิจัยและ
- 2) การทำวิจัยทำให้เสียเวลา และสูญเปล่า เพราะนำไปใช้ประโยชน์ได้น้อย

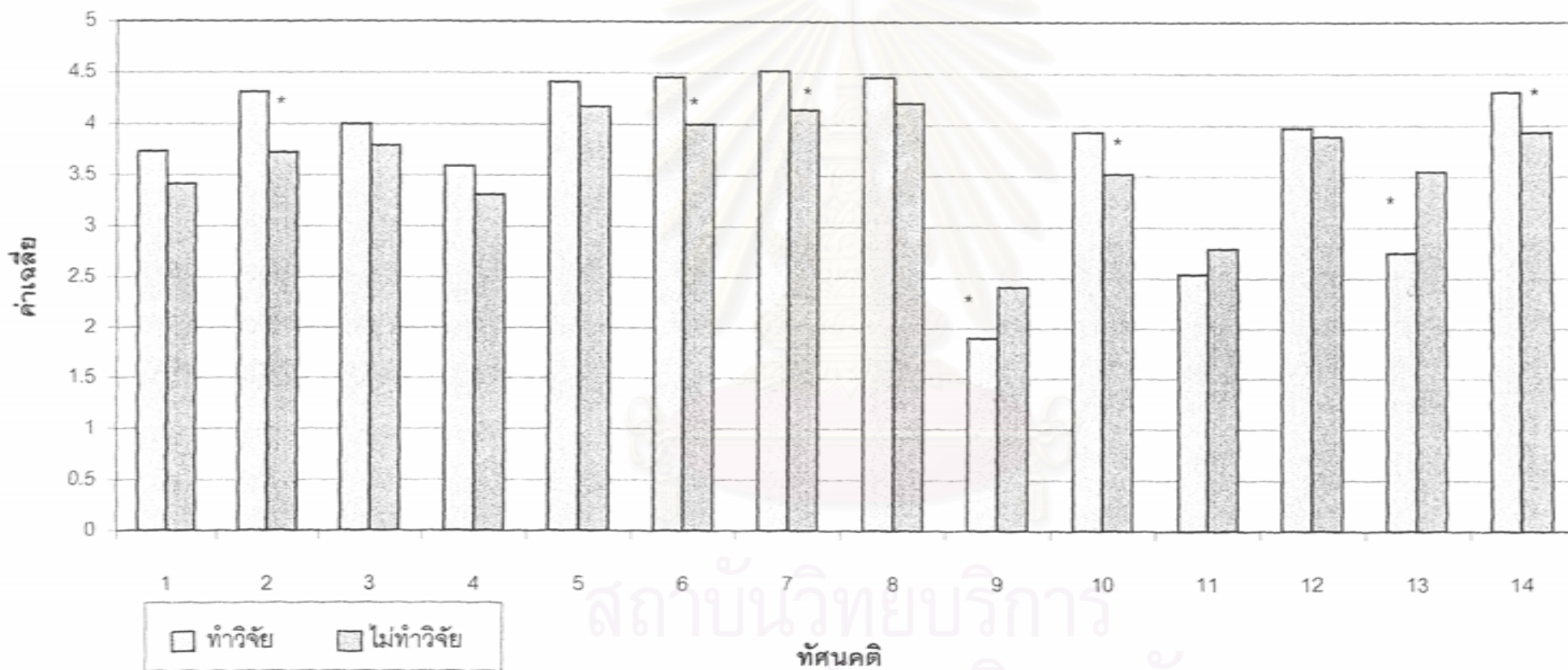
จากประเด็นความแตกต่างใน ความเชื่อ ทศนคติ และค่านิยมระหว่างอาจารย์ทั้งสองกลุ่มที่มีอยู่จำนวนมาก อาจสรุปได้ว่า การปลูกฝังความเชื่อ ทศนคติและค่านิยมด้านการทำวิจัย มีบทบาทต่อการพัฒนาวัฒนธรรมวิจัยอาจารย์อย่างมาก

ตารางที่ 17 การเปรียบเทียบความคิดเห็นระหว่างกลุ่มทำวิจัยและกลุ่มไม่ทำวิจัยเกี่ยวกับความเชื่อ ทศนคติ และค่านิยมด้านการทำวิจัย

ข้อความ	ทำวิจัย			ไม่ทำวิจัย			t	Sig 2-tailed
	N	\bar{X}	SEM	N	\bar{X}	SEM		
1. งานวิจัยเป็นภารกิจที่สำคัญที่สุดของอาจารย์	71	3.73	0.10	29	3.41	0.19	-1.6107	0.1105
2. งานวิจัยเป็นภารกิจที่ควบคู่กับการสอน	71	4.31	0.09	29	3.72	0.20	-2.6326 *	0.0121
3. ความเป็นเลิศทางวิชาการของสถาบันขึ้นอยู่กับการทำวิจัยของอาจารย์	71	4.00	0.09	29	3.79	0.17	-1.1375	0.2581
4. ชื่อเสียงและเกียรติคุณของอาจารย์อยู่ที่ผลงานวิจัย	71	3.59	0.12	29	3.31	0.17	-1.2547	0.2126
5. การทำวิจัยเป็นการสร้างนวัตกรรมเพื่อพัฒนาศาสตร์และสังคม	71	4.41	0.08	29	4.17	0.14	-1.5418	0.1263
6. การทำวิจัยเป็นวิธีที่เสริมสร้างภูมิปัญญาและประสบการณ์ทางวิชาการให้แก่อาจารย์	71	4.46	0.10	29	4.00	0.17	-2.5015 *	0.0140
7. อาจารย์ควรทำวิจัยเพื่อนำมาใช้ในการพัฒนากระบวนการเรียนการสอน	71	4.52	0.08	29	4.14	0.16	-2.4064 *	0.0180
8. เป้าหมายหลักของการทำวิจัยอยู่ที่ประโยชน์ทางวิชาการมากกว่าเงินตอบแทนที่ได้รับ	71	4.46	0.09	29	4.21	0.13	-1.6000	0.1123
9. การทำวิจัยทำให้เสียเวลาและสูญเปล่า เพราะนำไปใช้ประโยชน์ได้น้อย	71	1.90	0.12	29	2.41	0.22	2.1812 *	0.0316
10. ผลงานวิจัยของอาจารย์ช่วยแก้ปัญหา ชี้นำสังคมและพัฒนาประเทศ	70	3.93	0.11	29	3.52	0.14	-2.1944 *	0.0306
11. งานวิจัยก่อให้เกิดความก้าวหน้าน้อยกว่างานด้านบริหาร	70	2.54	0.13	29	2.79	0.22	0.9937	0.3228
12. ชื่อเสียงของมหาวิทยาลัยอยู่ที่ผลงานวิจัยของอาจารย์	71	3.97	0.11	27	3.89	0.14	-0.4106	0.6822
13. ถึงแม้ไม่ทำวิจัยก็สามารถได้รับความก้าวหน้าทางวิชาชีพเท่ากับอาจารย์ที่ทำวิจัย	71	2.75	0.14	29	3.55	0.17	3.3497 *	0.0011
14. กระบวนการวิจัยเป็นกลไกสร้างคนให้มีความสามารถทางวิชาการ	71	4.32	0.09	29	3.93	0.15	-2.2898 *	0.0242

หมายเหตุ : * ต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

แผนภาพที่ 5 การเปรียบเทียบความคิดเห็นระหว่างกลุ่มทำวิจัยและกลุ่มไม่ทำวิจัยเกี่ยวกับความเชื่อ ทัศนคติ และค่านิยมด้านการทำวิจัย

หมายเหตุ : * ต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ทัศนคติของอาจารย์ต่อวัฒนธรรมการวิจัยคณะครุศาสตร์

ข้อมูลจากคำถามปลายเปิดแสดงว่า อาจารย์ส่วนใหญ่เห็นว่า การวิจัยเป็นสิ่งที่ดีและมีคุณค่า ควรกระทำอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ เป็นบริบทหนึ่งของอาจารย์มหาวิทยาลัย โดยถือว่า เป็นภารกิจที่ อาจารย์ระดับอุดมศึกษาจะต้องกระทำร่วมกับการเรียนการสอน ทั้งนี้ เพื่อการใช้ประโยชน์งานวิจัยในการพัฒนาการเรียนการสอนให้ทันยุคสมัยและเหตุการณ์ เพื่อให้เกิดองค์ความรู้ใหม่ในศาสตร์แต่ละสาขาวิชา รวมทั้งการพัฒนาศาสตร์ อาชีพ และสังคม นอกจากนี้ ยังเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ลูกศิษย์ อีกทั้งก่อให้เกิดความเจริญก้าวหน้า ความมั่งคั่งด้านวิชาการ ทำให้เกิดการเรียนรู้วิธีการแสวงหาความรู้ร่วมด้วย โดยที่วัฒนธรรมวิจัยได้รับการให้ความหมายในทัศนะต่างๆ คือ เป็นวิถีชีวิต การประพฤติปฏิบัติ พฤติกรรม ความรับผิดชอบ นิสัย จิตสำนึก วินัยทางวิชาการ รวมทั้ง มีวัฒนธรรมการใฝ่รู้ ใฝ่เรียน ใฝ่ศึกษา และพัฒนาด้วย ซึ่งกล่าวโดยรวมว่า วัฒนธรรมเป็นสิ่งที่ดีที่ปฏิบัติต่อกันเป็นเวลายาวนาน เป็นสิ่งที่พึงปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ ควรทำวิจัยจนกลายเป็นวัฒนธรรม อย่างไรก็ตาม แม้ว่า จะไม่สามารถสร้างได้ในเวลาสั้นๆ แต่ก็จำเป็นต้องส่งเสริมและสนับสนุนให้เข้มแข็งขึ้นในหมู่อาจารย์ในมหาวิทยาลัย และวัฒนธรรมวิจัยจัดเป็นดรชนีบ่งบอกถึงความเป็นมหาวิทยาลัยวิจัย ซึ่งเป็นเป้าหมายของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จึงควรสร้างและส่งเสริมให้วัฒนธรรมวิจัยของอาจารย์เข้มแข็งขึ้น และมีเอกลักษณ์เฉพาะ (จากข้อมูลมีคำกล่าว วัฒนธรรมวิจัยของคณาจารย์จุฬาฯ มีมายาวนาน แต่วัฒนธรรมวิจัยของคณาจารย์ครุศาสตร์เพิ่งจะเริ่มต้น และการแก้กระบวนการที่จะนำไปสู่ วัฒนธรรมนี้คงจะต้องใช้เวลา และเทคนิคมากมาย) โดยที่คณะควรมีการจัดการให้เกิดความร่วมมือ และควรปลูกฝังให้อาจารย์รุ่นใหม่เป็นจุดเริ่มต้น "งานครุคู่งานวิจัย" จนกลายเป็นวัฒนธรรม ในอีกไม่กี่ปีข้างหน้า

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนน้อยแสดงความคิดเห็นว่า วัฒนธรรมวิจัยมีจำกัดอยู่ในเฉพาะกลุ่มคนบางกลุ่ม ขาดความเป็นสหสาขาวิชา และแสดงความเป็นห่วงเกี่ยวกับคุณภาพของกระบวนการและผลงานวิจัยที่ขาดความน่าเชื่อถือ ไม่ได้สร้างความรู้ใหม่ที่เกิดประโยชน์แก่ศาสตร์และสังคม ทำไปตามธรรมเนียมหรือเพื่อขอตำแหน่ง เพื่อความก้าวหน้าทางวิชาการ อย่างไรก็ตาม อาจารย์มีทัศนะต่างกันต่อการทำวิจัยเพื่อขอตำแหน่งวิชาการ อาจารย์บางส่วนได้เสนอแนะให้มีการควบคุมคุณภาพงานวิจัย ส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือระหว่างภาควิชาและคณะ รวมทั้งควบคุมกระบวนการทำงานทางการเงินที่เกี่ยวข้องกับการขอทุน การรองจ่ายเงินทุนวิจัย และการติดตาม ตรวจสอบชิ้นงานวิจัยที่ทำเสร็จแล้ว

เมื่อสอบถามถึงการกำหนดให้คณาจารย์ "ต้อง" ทำวิจัยนั้น ผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แสดงทัศนะที่แตกต่างกันดังนี้

อาจารย์ส่วนใหญ่เห็นด้วย เป็นสิ่งถูกต้องและจำเป็น เพราะจัดว่าเป็นบทบาท ภาระ หน้าที่ของอาจารย์ในมหาวิทยาลัย หรือระดับอุดมศึกษาที่จะต้องทำควบคู่ไปกับการเรียนการสอน ทำให้เกิดองค์ความรู้ใหม่ เพื่อใช้พัฒนาการเรียนการสอน พัฒนาศาสตร์ และปรับปรุงพัฒนางานในหน้าที่รับผิดชอบ อีกทั้งได้พัฒนาความรู้ ความสามารถ ฝึกนิสัยทางวิชาการ ขยายประสบการณ์ สร้างความก้าวหน้า เพิ่มศักยภาพของคณะและมหาวิทยาลัย รวมทั้งเป็นประโยชน์ต่อสังคมและประเทศชาติด้วย ทั้งนี้ มีข้อเสนอแนะว่า ควรสนับสนุนในด้านต่างๆ คือ การคำนึงถึงภาระงานสอน การควบคุมคุณภาพ การวิจัย การสนับสนุนผู้ช่วยวิจัย การส่งเสริมให้อาจารย์อาวุโสร่วมโครงการวิจัยกับอาจารย์รุ่นใหม่ เพื่อถ่ายทอดความรู้ ความชำนาญ และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ให้เกิดความต่อเนื่องทางวิชาการ รวมถึงการมีจริยธรรมการทำวิจัย

สำหรับอาจารย์บางส่วนไม่เห็นด้วย เพราะเห็นว่าเป็นการบังคับมากเกินไป ควรคำนึงถึงความสามารถ และความชำนาญของอาจารย์ที่ควรมีอิสระในการทำงาน สามารถเลือกทำงานได้ทั้งในส่วนของการเรียนการสอน และการวิจัย ซึ่งขึ้นกับความถนัดของแต่ละบุคคลและธรรมชาติของวิชา โดยที่อาจารย์ควรเอื้อเพื่อข้อมูลซึ่งกันและกันได้ บางส่วนเห็นว่า อาจารย์ควรทำหน้าที่สอนเป็นอันดับแรกก่อน ส่วนการวิจัยเป็นการเสริมเพื่อให้สามารถพัฒนาการเรียนการสอนได้ดียิ่งขึ้น นอกจากนี้ ยังได้เสนอว่า ควรระบุเงื่อนไขในการรับเข้าทำงานให้ชัดเจนว่า มีงานสอนเป็นหลักหรือวิจัยเป็นหลัก และควรระบุเกณฑ์การประเมินการทำงานให้ชัดเจนด้วย

ทัศนะของผู้บริหารต่อวัฒนธรรมการวิจัยของคณะครุศาสตร์

โดยรวมผู้บริหารเห็นว่า คณะครุศาสตร์ กำลังอยู่ในระหว่างระยะแรกของการพัฒนาไปสู่องค์การที่มีวัฒนธรรมการวิจัย และในกลุ่มนี้บางส่วนมองว่า ปัจจุบันคณะครุศาสตร์มีวัฒนธรรมที่เน้นการสอนมากกว่าการวิจัย กล่าวคือ อาจารย์มหาวิทยาลัยยังมุ่งสอนมากกว่าทำวิจัย และยังไม่ใช้ประโยชน์การวิจัยกับการสอนเท่าใดนัก แม้ว่าจะมีนโยบายและมาตรการสถาบันที่ส่งเสริมการเปลี่ยนแปลงไปสู่วัฒนธรรมการวิจัย เหตุที่วัฒนธรรมการสอนยังเป็นวัฒนธรรมหลักนั้น อาจสืบเนื่องมาจากต้นกำเนิดของสถาบันอุดมศึกษาไทยที่เน้นการสอนเป็นหลัก หนึ่งในผู้บริหารได้แสดงทัศนะเพิ่มเติมว่า การที่หน่วยงานจะมีวัฒนธรรมการวิจัยต้องมีลักษณะดังนี้ คือ อาจารย์เห็นว่า การวิจัยเป็นภารกิจที่สำคัญที่ต้องทำมีการเชื่อมโยงการวิจัยกับภารกิจอื่นๆ โดยเฉพาะด้านการสอนและกระตือรือร้นในการหาโครงการวิจัยมาทำ นอกจากนี้ หน่วยงานต้องมีการสนับสนุนการวิจัยอย่างเป็นระบบ เช่น ระบบในการจูงใจอาจารย์ให้มาร่วมกลุ่มทำวิจัยและแลกเปลี่ยนความคิดเห็น อำนวยความสะดวกในการทำวิจัย เผยแพร่งานวิจัย และให้ความดีความชอบ นอกจากนี้ จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารในหลายสมัย พบว่า งานวิจัย ส่วนใหญ่เป็นงานเดี่ยว และมีการทำเป็นกลุ่มบ้างในวงจำกัด

ส่วนจะเป็นลักษณะ Commissioned research ที่ผู้บริหารมอบหมายแก่กลุ่มที่มีชื่อเสียงและเป็นที่รู้จักว่าเป็นนักวิจัย โครงการที่กลุ่มรับงานมาจากหน่วยงานภายนอก หรือเป็นงานวิจัยที่อาจารย์ทำวิจัยตามความสนใจของตนเอง โดยผู้บริหาร ส่วนใหญ่มองว่า การที่อาจารย์รับจ้างทำวิจัย หรือทำวิจัยตามความสนใจตนเอง ทำให้สภาพการทำวิจัยของคณะครุศาสตร์มีลักษณะกระจัดกระจาย ไม่ได้องค์ความรู้ที่เป็นกลุ่มเป็นก้อน ซึ่งสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการแก้ปัญหาทางการศึกษาและสังคมได้

นอกจากนี้ พบว่า งานวิจัยส่วนใหญ่เป็นงานวิจัยประเภทสำรวจมากกว่างานวิจัยเชิงพัฒนาที่ฝ่ายบริหารในบางสมัยต้องการเน้นเพื่อให้ได้ผลิตภัณฑ์ทางการศึกษาเพื่อใช้ประโยชน์ ในประเด็นนี้มีผู้บริหารในส่วนน้อยมองต่างมุมว่า คณะควรให้อิสระแก่ผู้วิจัยในการทำวิจัยในการเลือกเรื่องที่จะทำหรือแม้แต่การรับงานวิจัยภายนอก โดยมีเงื่อนไขว่า นักวิจัยต้องอธิบายได้ว่า งานที่รับทำนั้น เป็นประโยชน์ต่อคณะอย่างไรบ้าง

ปัจจัยที่สร้างเสริมวัฒนธรรมวิจัยของอาจารย์

เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของอาจารย์ ที่มีต่อบริการที่คณะสร้างเสริมวัฒนธรรมวิจัยของอาจารย์ระหว่างกลุ่มที่ทำวิจัยและกลุ่มที่ไม่ทำวิจัย ดังตารางที่ 18 และแสดงในแผนภาพที่ 6 พบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เพียงประเด็นเดียว คือ การจัดประชุมวิชาการระดับชาติและนานาชาติ เพื่อเปิดโอกาสให้มีการเสนองาน โดยกลุ่มอาจารย์ที่ทำวิจัยมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นข้อนี้สูงกว่ากลุ่มที่ไม่ทำวิจัย อย่างไรก็ตาม พบว่า ค่าเฉลี่ยคะแนนความคิดเห็นของอาจารย์กลุ่มที่ทำวิจัยสูงกว่าของกลุ่มที่ไม่ทำวิจัย จำนวน 15 ประเด็น จากทั้งหมด 20 ประเด็น ค่าเฉลี่ยคะแนนความคิดเห็นของอาจารย์กลุ่มที่ทำวิจัยที่ต่ำกว่าอาจารย์กลุ่มที่ไม่ทำวิจัยใน 5 ประเด็น ได้แก่ 1) คณะมีนโยบายลดภาระงานสอนเพื่อเอื้อในการทำวิจัย 2) ผู้บริหารนำผลการวิจัยไปใช้ประกอบในการบริหารงานระดับคณะ 3) การจัดสรรงบประมาณสนับสนุนการวิจัยของคณะมีจำนวนเพียงพอ 4) มีคณะกรรมการประสานงานด้านกรวิจัยระหว่างคณะและหน่วยงาน และ 5) การอำนวยความสะดวกในการใช้อุปกรณ์เครื่องมือต่างๆ ในการทำวิจัย

เมื่อพิจารณาจากค่าเฉลี่ยคะแนนความคิดเห็นของอาจารย์กลุ่มที่ทำวิจัยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย พบว่า ปัจจัยที่สร้างเสริมวัฒนธรรมวิจัยของอาจารย์ 6 อันดับแรก และมีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับใกล้เคียงกัน ได้แก่ 1) คณะมีนโยบายสนับสนุนการทำวิจัยของอาจารย์อย่างชัดเจน ($\bar{X} = 4.17$) 2) ใช้ผลงานงานวิจัยประกอบการพิจารณาเลื่อนตำแหน่งทางวิชาการ ($\bar{X} = 4.16$) 3) สนับสนุนการเผยแพร่ผลงานวิจัยในวารสารวิชาการของคณะ ($\bar{X} = 4.12$) 4) จัดประชุมวิชาการระดับชาติ และนานาชาติ เพื่อเปิดโอกาสให้มีการเสนองาน ($\bar{X} = 4.03$) 5) คณะส่งเสริมให้อาจารย์มีโอกาสเผยแพร่ผลงานวิจัย

ในที่ประชุมระดับชาติและนานาชาติ ($\bar{X} = 4.01$) และ 6) มีการให้รางวัลและประกาศเกียรติคุณแก่ผู้มีผลงานวิจัยดีเด่น ($\bar{X} = 4.00$)

เมื่อพิจารณาจากค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของอาจารย์กลุ่มที่ไม่ทำวิจัยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย พบว่า ปัจจัยที่สร้างเสริมวัฒนธรรมวิจัยของอาจารย์มากระดับใกล้เคียงกัน มี 6 อันดับ ได้แก่ 1) คณะมีนโยบายสนับสนุนการทำวิจัยของอาจารย์อย่างชัดเจน ($\bar{X} = 3.93$) 2) คณะจัดผู้เชี่ยวชาญเพื่อเป็นที่ปรึกษาโครงการวิจัยแก่อาจารย์ ($\bar{X} = 3.80$) 3) สนับสนุนการเผยแพร่ผลงานวิจัยในวารสารวิชาการของคณะ ($\bar{X} = 3.79$) 4) คณะมีนโยบายสนับสนุนการร่วมกันทำงานวิจัยของอาจารย์ ($\bar{X} = 3.77$) 5) มีการให้รางวัลและประกาศเกียรติคุณแก่ผู้มีผลงานวิจัยดีเด่น ($\bar{X} = 3.75$) และ 6) คณะมีการจัดฝึกอบรมระเบียบวิธีวิจัยให้กับอาจารย์อย่างสม่ำเสมอ ($\bar{X} = 3.70$) ส่วนปัจจัยที่สร้างเสริมวัฒนธรรมการวิจัยของอาจารย์ที่อาจารย์ทั้งสองกลุ่ม เห็นว่าคณะทำได้ โดยเป็นปัจจัยลำดับสุดท้ายและรองสุดท้ายคือ มีการจัดสรรเวลาเพื่อการทำวิจัยของอาจารย์ ($\bar{X} = 2.63$ และ 2.71)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 18 การเปรียบเทียบความคิดเห็นระหว่างกลุ่มทำวิจัยและกลุ่มไม่ทำวิจัยที่มีต่อปัจจัยสร้างเสริมวัฒนธรรมวิจัยของอาจารย์

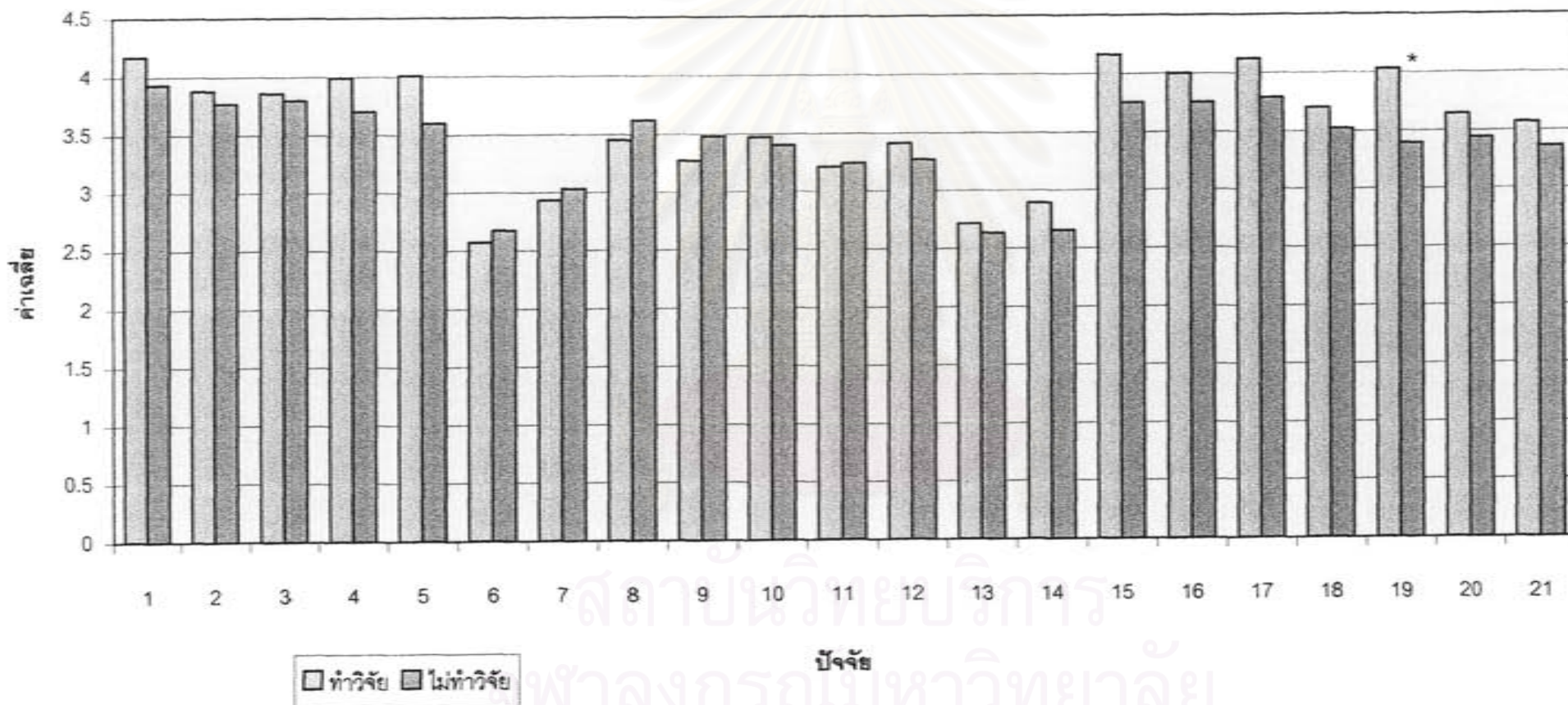
ข้อความ	ทำวิจัย			ไม่ทำวิจัย			t	Sig 2-tailed
	N	\bar{X}	SEM	N	\bar{X}	SEM		
1. คณะมีนโยบายสนับสนุนการทำวิจัยของอาจารย์อย่างชัดเจน	75	4.17	0.09	30	3.93	0.18	-1.3053	0.1947
2. คณะมีนโยบายสนับสนุนการร่วมกันทำงานวิจัยของอาจารย์	75	3.88	0.12	30	3.77	0.18	-0.5291	0.5979
3. คณะจัดผู้เชี่ยวชาญเพื่อเป็นที่ปรึกษาโครงการวิจัยแก่อาจารย์	74	3.86	0.12	30	3.80	0.17	-0.3005	0.7644
4. คณะมีการจัดฝึกอบรมระเบียบวิธีวิจัยให้กับอาจารย์ของคณะอย่างสม่ำเสมอ	75	3.99	0.10	30	3.70	0.20	-1.3944	0.1662
5. คณะส่งเสริมให้อาจารย์มีโอกาสเผยแพร่ผลงานวิจัยในที่ประชุมระดับชาติและนานาชาติ	75	4.01	0.11	30	3.60	0.20	-1.9400	0.0551
6. คณะมีนโยบายลดภาระงานสอนเพื่อเอื้อในการทำวิจัย	75	2.57	0.15	30	2.67	0.27	0.3189	0.7504
7. ผู้บริหารนำผลการวิจัยไปใช้ประกอบการตัดสินใจในการบริหารงานระดับคณะ	75	2.93	0.13	29	3.03	0.22	0.3982	0.6913
8. การจัดสรรงบประมาณสนับสนุนการวิจัยของคณะมีจำนวนเพียงพอ	75	3.45	0.14	29	3.62	0.20	0.6642	0.5080
9. มีคณะกรรมการประสานงานด้านการวิจัยระหว่างคณะและหน่วยงานภายนอก	75	3.27	0.13	27	3.48	0.20	0.8414	0.4021
10. คณะเผยแพร่แหล่งทุนวิจัยสำหรับอาจารย์ได้อย่างทั่วถึง	74	3.47	0.14	30	3.40	0.20	-0.2881	0.7738
11. การอำนวยความสะดวกในการใช้อุปกรณ์เครื่องมือต่าง ๆ ในการทำวิจัย	75	3.21	0.14	29	3.24	0.22	0.1044	0.9170
12. การแสวงหาเงินทุนเพื่อการวิจัยจากแหล่งทุนภายนอกหรือหน่วยงานในต่างประเทศ	74	3.41	0.14	30	3.27	0.21	-0.5477	0.5851
13. มีการจัดสรรเวลาเอื้อต่อการทำวิจัยของอาจารย์	75	2.71	0.16	30	2.63	0.27	-0.2386	0.8119

ข้อความ	ทำวิจัย			ไม่ทำวิจัย			t	Sig 2-tailed
	N	\bar{X}	SEM	N	\bar{X}	SEM		
14. คณะให้โอกาสลาไปศึกษาค้นคว้า และเก็บข้อมูลวิจัยโดยไม่นับเป็นวันลา	74	2.89	0.17	26	2.65	0.26	-0.7479	0.4563
15. ใช้ผลงานวิจัยประกอบการพิจารณาเลื่อนตำแหน่งทางวิชาการ	74	4.16	0.11	28	3.75	0.22	-1.8103	0.0733
16. มีการให้รางวัลและประกาศเกียรติคุณแก่ผู้ที่มีผลงานวิจัยดีเด่น	74	4.00	0.12	28	3.75	0.18	-1.1426	0.2559
17. สนับสนุนการเผยแพร่ผลงานวิจัยในวารสารวิชาการของคณะ	74	4.12	0.11	28	3.79	0.20	-1.5904	0.1149
18. สนับสนุนเงินทุนในการเสนอผลงานวิจัยในการประชุมทางวิชาการระดับชาติและนานาชาติ	74	3.70	0.13	27	3.52	0.21	-0.7561	0.4514
19. จัดประชุมวิชาการระดับชาติและนานาชาติเพื่อเปิดโอกาสให้มีการเสนอผลงาน	74	4.03	0.11	28	3.39	0.23	-2.5416 *	0.0151
20. สนับสนุนการเสนอผลการวิจัยต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อนำไปประยุกต์ใช้	74	3.64	0.13	27	3.44	0.22	-0.7407	0.4607
21. มีการเผยแพร่ผลงานวิจัยที่มีประโยชน์ต่อสังคมโดยผ่านสื่อต่าง ๆ	74	3.57	0.13	28	3.36	0.22	-0.8363	0.4050

หมายเหตุ : * ต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แผนภาพที่ 6 การเปรียบเทียบความคิดเห็นระหว่างกลุ่มทำวิจัยและกลุ่มไม่ทำวิจัยที่มีต่อปัจจัยสร้างเสริมวัฒนธรรมวิจัยของอาจารย์

หมายเหตุ : * ต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตอนที่ 5 ผลสรุปจากการประชุมสนทนากลุ่ม

จากการประชุมสนทนากลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ ประกอบด้วย ผู้บริหาร คณาจารย์ประจำ คณะครุศาสตร์ และประจำโรงเรียนสาธิตฝ่ายประถม และฝ่ายมัธยม รวม 10 คน เมื่อวันที่ 29 สิงหาคม 2545 ณ ห้องประชุม 405 อาคาร 3 คณะครุศาสตร์ เกี่ยวกับจุดอ่อนและจุดแข็งของการวิจัย รวมทั้ง แนวทางการพัฒนาทัศนคติ ค่านิยม ความรู้ความสามารถ และวัฒนธรรมวิจัยของอาจารย์ คณะครุศาสตร์ สรุปได้ ดังนี้

จุดอ่อน

1. ระบบการบริหารจัดการ และระเบียบปฏิบัติ โดยเฉพาะด้านการเงินและระเบียบพัสดุที่มีขั้นตอนมากทำให้ยุ่งยาก
2. อาจารย์มีภาระกิจหลายด้านมากจนไม่มีเวลาทำวิจัย
3. อาจารย์บางกลุ่มขาดประสบการณ์ในการทำวิจัย ความรู้ด้าน methodology ไม่เพียงพอ ทำให้ขาดความมั่นใจในการทำวิจัย
4. อาจารย์ในคณะส่วนใหญ่ยังไม่ทำวิจัย
5. การทำวิจัยส่วนใหญ่ยังถูกมองว่า เป็นเรื่องส่วนบุคคล เรื่องที่ทำมักเป็นไปตามความสนใจของผู้วิจัย หรือความต้องการของเจ้าของทุน ฉะนั้น ผลงานวิจัยบางครั้งไม่ได้นำไปใช้ประโยชน์ หรือแก้ปัญหาสังคมได้อย่างแท้จริง
6. การทำงานของอาจารย์ยังยึดกับรูปแบบเดิมๆ นั่นคือ การสอนอย่างเดียว และงานวิจัยกลายเป็นงานเสริมที่ขึ้นกับความสนใจส่วนตัว

จุดแข็ง

1. มีกลุ่มคณาจารย์ที่มี "หัวใจนักปราชญ์" มีความรู้ และรักงานวิจัยอย่างจริงจัง อีกทั้งยังมีประสบการณ์ทำงานวิจัยยาวนาน จนเป็นที่เลื่องที่เลื่องชานูให้อาจารย์มือใหม่เป็นหัวหน้าทีมโครงการวิจัยขนาดใหญ่ ผลงานที่มีคุณภาพสม่ำเสมอ
2. ผู้บริหารทุกสมัยให้ความสำคัญกับงานวิจัย และมีนโยบายสนับสนุนที่ชัดเจน ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายของมหาวิทยาลัยที่มุ่งพัฒนาเป็นมหาวิทยาลัยอย่างแท้จริง
3. มีทุนอุดหนุน และงบประมาณด้านวิจัยสนับสนุนให้คณาจารย์ในการทำวิจัยเพียงพอ
4. มีกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาความรู้ ประสบการณ์ และทักษะด้านการวิจัยอย่างสม่ำเสมอ

แนวทางการพัฒนาทัศนคติ และค่านิยมในการทำวิจัยของอาจารย์

1. เปลี่ยนทัศนคติและค่านิยมของผู้บริหาร ซึ่งนับว่าเป็นปัจจัยสำคัญลำดับแรกในการปลูกฝัง และสร้างทัศนคติในการทำวิจัยของอาจารย์

2. รณรงค์การทำวิจัยในทุกภาควิชา และกระตุ้นให้อาจารย์สนใจในการทำวิจัย โดยเริ่มด้วยการวิจัยขนาดเล็ก รวมทั้งชี้ให้เห็นประโยชน์ของงานวิจัยทั้งทางตรงและทางอ้อม คือ ประโยชน์ต่อการเรียนการสอน การปรับตำแหน่งวิชาการ เป็นต้น

3. สร้างบรรยากาศทางวิชาการและการวิจัยอย่างต่อเนื่อง ได้แก่ การส่งเสริมการทำงานเป็นทีมระหว่างนักวิจัยอาวุโสกับนักวิจัยรุ่นใหม่ จัดที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน จัดประชุมสัมมนาเสวนาทางวิชาการ รวมทั้ง อาศรมความคิดเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้

4. ให้การสนับสนุนการทำงานวิจัยที่เป็นระบบและเป็นรูปธรรมมากขึ้น ได้แก่ การให้ความรู้ ความช่วยเหลือ การเผยแพร่ ยกย่อง จัดภาระงานสำหรับการเรียนการสอน การวิจัย การบริหารและบริการวิชาการให้เหมาะสม

5. ทำการประชาสัมพันธ์และยกย่องอาจารย์ของคณะที่ได้รับการยอมรับจากสังคมในด้านการสร้างสรรค์ผลงานวิจัยที่เป็นประโยชน์ต่อวิชาที่สอน ต่อสังคม และต่อประเทศชาติ เพื่อเป็นตัวอย่างของนักวิจัยที่ดี

แนวทางการพัฒนาความรู้ความสามารถทางการวิจัยแก่อาจารย์

1. ตั้งศูนย์กลางการให้ความรู้ทางการวิจัย การให้คำปรึกษา และเอกสารตำรา รวมทั้ง จัดให้มีโครงการที่เลี้ยง/ที่ปรึกษา และสร้างแกนนำในการทำวิจัย
2. จัดประชุมเสวนาผลงาน อบรม สัมมนาเชิงปฏิบัติการ เสวนาวิชาการ ประชุม สังสรรค์เชิงวิชาการเป็นระยะอย่างต่อเนื่อง
3. จัดภาระงานเพื่อส่งเสริมการวิจัย โดยลดภาระงานอื่นในระยะการทำวิจัยเริ่มแรกสำหรับนักวิจัยใหม่
4. จัดวางระบบการส่งเสริมการทำงานวิจัยให้เป็นขั้นตอน ดังนี้
 - 4.1 classify กลุ่มอาจารย์ที่เป็นกลุ่ม active และไม่ active ด้านวิจัย
 - 4.2 วางเป้าหมายที่ชัดเจนว่าจะวางแนวทางการพัฒนาอาจารย์แต่ละกลุ่มอย่างไร
 - 4.3 วางเป้าหมาย จำนวนชิ้นงานวิจัยที่คณะต้องการให้อาจารย์ผลิต
 - 4.4 วางกลไกกำกับให้ปฏิบัติตามเป้าหมาย

แนวทางการพัฒนาวัฒนธรรมวิจัยของอาจารย์ด้านบริหาร

1. การส่งเสริมจากผู้บังคับบัญชาและคณะ
 - 1.1 ควรนับการวิจัยเป็นภาระงาน ให้ความสำคัญกับการวิจัยเทียบเท่ากับงานอื่น รวมทั้งลดภาระงานสอน งานบริหาร และงานธุรการ เพื่อให้อาจารย์สามารถทำวิจัยได้มากขึ้น

- 1.2 สนับสนุนงบประมาณในการจัดหาผู้ช่วยวิจัยเพื่อช่วยงาน
- 1.3 คณะควรสนับสนุนการวิจัยสถาบันเพื่อใช้ประโยชน์ในการบริหารงานของคณะ และคณะควรมีนโยบายและบริหารจัดการให้เกิดขึ้นได้จริงในทางปฏิบัติ
- 1.4 คณะควรจัดทำนโยบายเพื่อมอบหมายให้งานวิจัยเป็นภาระงานที่ต้องทำ
- 1.5 จัดรูปแบบการเผยแพร่ผลงานที่หลากหลาย
- 1.6 จัดโครงการสนับสนุนเพื่อการเป็นนักวิจัยใหม่ ให้รางวัลกับงานวิจัย จัดกระบวนการขอทุนให้กระชับและรวดเร็ว มีเกณฑ์การจัดสรรทุนวิจัยที่ยืดหยุ่น
2. การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการทำวิจัย
 - 2.1 จัดห้องที่เหมาะสม เพื่อใช้เป็นสถานที่ทำงานวิจัยและค้นคว้าเอกสาร โดยจัดให้มีสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่ดี มีเครื่องมือและอุปกรณ์ที่จำเป็น ได้แก่ คอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ต และเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง (hard copy)
 - 2.2 จัดให้มีหน่วยงานบริการการวิจัย/คลินิกวิจัย จัดระบบการบริหารงานของภาควิชา รวมทั้งจัดให้ฝ่ายวิชาการและฝ่ายวิจัยมีปฏิสัมพันธ์แลกเปลี่ยนความคิดเห็นทางวิชาการกับภาควิชา
 - 2.3 จัดให้มี forum แลกเปลี่ยนเรียนรู้จากการเสนอผลงานวิจัยของอาจารย์ร่วมด้วย
 - 2.4 เพิ่มงบประมาณในการซื้อหนังสือและวารสาร พัฒนาประสิทธิภาพระบบเครือข่ายและอนุญาตให้ใช้ที่ทำงานนอกเวลาราชการ
3. การจัดปัจจัยที่ส่งเสริมการทำวิจัยของอาจารย์
 - 3.1 ควรมีผู้นำการเปลี่ยนแปลง (change agent) เพื่อระดมความคิด และคณะควรให้การสนับสนุนการดำเนินงานตามแนวคิด
 - 3.2 เพื่อนร่วมงานที่เป็นกัลยาณมิตร ได้แก่ ที่ปรึกษางานวิจัยซึ่งเต็มใจช่วยเหลือโดยเสมอภาคกับทุกคน มีเมตตาและเอื้ออาทร ผู้ช่วยวิจัย และบุคลากรสนับสนุน เช่น เจ้าหน้าที่พิมพ์ดีด
 - 3.3 คณะจะต้องส่งเสริมให้เกิดบรรยากาศวิชาการและกระตุ้นให้อาจารย์มีส่วนร่วมมากขึ้น สร้างบรรยากาศความร่วมมือแลกเปลี่ยนระหว่างภาค โดยการกระตุ้นผ่านหัวหน้าภาค รวมทั้ง การสนับสนุนสถานที่และเงินทุน การกำหนดนโยบายที่ชัดเจน การทำฐานข้อมูลงานวิจัยระดับบุคคลและภาควิชา เพื่อแสดงสถิติการทำวิจัยของอาจารย์ และการเอื้อปัจจัยด้านเวลาด้วย
4. การเผยแพร่และนำผลวิจัยไปใช้
 - 4.1 หาทุนเผยแพร่เอกสาร เขียนผลงานและงานวิจัย
 - 4.2 ทำสรุปผลวิจัย บทคัดย่อ เพื่อแจกจ่าย จัดบอร์ด และกำหนดแหล่งที่สามารถติดต่อขอเอกสารได้

- 4.3 จัดรูปแบบเผยแพร่ที่หลากหลาย ได้แก่ เว็บไซต์ วารสาร และจัดเวทีวิพากษ์งานวิจัย
- 4.4 จัดเวทีประชุมร่นเป้าหมายที่เหมาะสมกับงานวิจัยและจัดเวทีวิพากษ์งานวิจัย
- 4.5 ส่งเสริมให้ทุกระดับทั้งคณะ มหาวิทยาลัย ระดับชาติและนานาชาติ
- 4.6 จัดประชุมวิชาการและประกวดผลงานวิจัย
- 4.7 จัดทีมช่วยเหลือแปลรายงานเป็นภาษาอังกฤษสำหรับลงพิมพ์วารสารต่างประเทศ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สรุปผลการวิจัยและการอภิปรายผล

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาวัฒนธรรมวิจัยของอาจารย์ : กรณีศึกษาคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (descriptive research) โดยมีวัตถุประสงค์ในการวิจัย เพื่อศึกษา สภาพการวิจัยของคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ด้านนโยบาย การบริหารงานวิจัย การจัดสรรทรัพยากรเพื่อการวิจัย รูปแบบการวิจัยและผลงานวิจัยของอาจารย์ วิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการเสริมสร้างวัฒนธรรมวิจัยของอาจารย์ คณะครุศาสตร์ และนำเสนอแนวทางในการพัฒนาวัฒนธรรมวิจัยของอาจารย์ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย ได้แก่ อาจารย์คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จำนวน 150 คน ประกอบด้วย คณาจารย์จากภาควิชาต่างๆ คณาจารย์โรงเรียนสาธิตฝ่ายประถม และฝ่ายมัธยม คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และคณบดีและรองคณบดีฝ่ายวิจัยคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในสมัยบริหารที่เริ่มมีตำแหน่งรองคณบดีฝ่ายวิจัย ตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2526

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นระเบียบวิธีวิจัยเชิงพรรณนา ฐานข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย 5 แหล่ง ได้แก่ 1) การสำรวจเอกสารและผลงานวิจัยของอาจารย์ 2) การสัมภาษณ์ผู้บริหารและอดีตผู้บริหารของคณะครุศาสตร์ 3) แบบสอบถามความเห็นคณาจารย์ คณะครุศาสตร์ 4) แบบบันทึกข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสาร การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก และการสำรวจ และ 5) จากการจัดประชุมสนทนากลุ่มคณาจารย์ คณะครุศาสตร์ จากภาควิชาต่างๆ โรงเรียนสาธิตประถมศึกษา และโรงเรียนสาธิตมัธยมศึกษา

วิธีการ	แหล่งข้อมูล	เครื่องมือ	การวิเคราะห์ข้อมูล
การศึกษาเอกสาร	<ul style="list-style-type: none"> • รายงานประจำปีของ คณะครุศาสตร์ จุฬาฯ (2523 - 2544) • ฐานข้อมูลการวิจัยของ คณะครุศาสตร์ จุฬาฯ 	แบบสำรวจเอกสาร	<ul style="list-style-type: none"> • การวิเคราะห์เนื้อหาจากรายงานประจำปี เพื่อให้ได้สาระสำคัญเกี่ยวกับ นโยบายของสถาบันอุดมศึกษาที่มีต่อการวิจัย • การวิเคราะห์คำสถิติจากฐานข้อมูลที่ผู้วิจัยเก็บรวบรวม
การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก	<ul style="list-style-type: none"> • คณบดีคณะครุศาสตร์ จุฬาฯ (2523 - 2527, 2531 - 2535, 2535 - 2539, 2539 - 2543, 2543 - 2547) • รองคณบดีด้านวิจัย (2531 - 2535, 2535 - 2539, 2539 - 2543, 2543 - 2547) 	แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง	การวิเคราะห์เนื้อหาเพื่อให้ได้สาระเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันของการทำวิจัยที่ คณะครุศาสตร์ จุฬาฯ และกลยุทธ์เพื่อการพัฒนา วัฒนธรรมวิจัย
การสำรวจ	คณาจารย์คณะครุศาสตร์ จุฬาฯ จำนวน 106 ท่าน	แบบสอบถามสภาพการทำวิจัยของอาจารย์, ระบบความเชื่อที่มีต่อกิจกรรมการวิจัย และปัจจัยที่สนับสนุนอาจารย์ในการผลิตผลงานวิจัย	การวิเคราะห์คำสถิติด้วยโปรแกรม SPSS
การจัดประชุมกลุ่มย่อย	ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 7 ท่าน	แบบบันทึกข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสาร การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก และการสำรวจ	การวิเคราะห์เนื้อหาจากความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับวิธีการพัฒนา วัฒนธรรมวิจัยของอาจารย์ คณะครุศาสตร์ จุฬาฯ

การนำเสนอข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลนำเสนอเป็นตารางความเรียงและแผนภาพ

สรุปผลการวิจัย

ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล โดยจำแนกออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 สภาพการวิจัยของคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

งานวิจัยนี้ได้ระบุค่านิยมของ "วัฒนธรรมวิจัย" คือ รูปแบบวิถีการดำเนินงานการวิจัย ในสถาบันอุดมศึกษา ที่มีความเชื่อ ทศนคติ สมมติฐานและค่านิยมร่วมกัน ยึดถือแน่นแฟ้นในการติดต่อสัมพันธ์ ภายใน เพื่อให้เกิดการปฏิบัติงานวิจัยร่วมกัน ให้บรรลุความคาดหวังด้านการวิจัย ซึ่งเป็นหนึ่งในภารกิจหลักของสถาบันอุดมศึกษา วัฒนธรรมวิจัยสะท้อนถึงนโยบายของสถาบันอุดมศึกษา การบริหารงานวิจัย การจัดสรรทรัพยากรเพื่อการวิจัย และสภาพการทำวิจัย

สภาพการทำวิจัยสะท้อนปริมาณงานวิจัยและจำนวนนักวิจัยในแต่ละภาควิชาของคณบดี ในแต่ละสมัย ประเภทของการวิจัย แนวทางการทำวิจัย (แบบกลุ่มและแบบเดี่ยว) ความสม่ำเสมอในการทำวิจัย และแหล่งทุนวิจัย นอกจากนี้ ยังสะท้อนให้เห็นถึงความเชื่อ ทศนคติ สมมติฐานและค่านิยมร่วมกัน ข้อมูลในส่วนนี้เก็บรวบรวมด้วยแบบสอบถามที่เป็นคำถามปลายเปิดและคำถามปลายปิด การสัมภาษณ์แบบ กึ่งมีโครงสร้าง และการจัดประชุมกลุ่มย่อย

สาระสำคัญที่จะกล่าวถึงต่อไป เป็นองค์ประกอบที่สะท้อนวัฒนธรรมวิจัยของอาจารย์ของคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

นโยบายด้านการวิจัย

จากการวิเคราะห์เอกสารเกี่ยวกับนโยบายคณบดีด้านการวิจัยในแต่ละสมัย สรุปผลดังนี้

คณะส่งเสริมคณาจารย์ด้วยการเชื่อมโยงกิจกรรมด้านการวิจัยกับความรับผิดชอบงานด้านต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านการสอน และเนื้อหาการวิจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาการศึกษาและสังคม ในลักษณะองค์รวม

นโยบายของคณบดีในแต่ละสมัยมีการสนับสนุนทักษะและความรู้ของคณาจารย์ในการทำวิจัยและการจัดกิจกรรมที่สนับสนุนการเผยแพร่ผลงานวิจัย สถาบันอุดมศึกษาได้แสวงหาความร่วมมือกับประเทศต่างๆ เพื่อสนับสนุนกิจกรรมด้านการวิจัย ในขณะเดียวกัน มีการส่งเสริมคณาจารย์ในการบำเพ็ญเมธีปัญญาไทยผ่านการทำวิจัย ปัจจุบัน คณะครุศาสตร์พยายามที่จะสนับสนุนการทำวิจัยในรูปแบบและสาขาวิชาที่มีความหลากหลาย

การบริหารงานวิจัยและการจัดสรรทรัพยากรเพื่อการวิจัย

ระบบการบริหารงานวิจัยมีหลายปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาวัฒนธรรมวิจัย อาทิ การบริหารจัดการและระเบียบปฏิบัติด้านการเงินมีความยุ่งยากและขั้นตอนมาก ภาระงานที่เน้นการสอนมากกว่าการทำวิจัย การขาดการวางแผนอย่างเป็นระบบของกิจกรรมทางด้านการวิจัยในระดับภาควิชา ภาระงานบริหารที่มีจำนวนมาก โครงสร้างขององค์กรไม่เน้นการทำวิจัยที่มีความหลากหลายของสาขาวิชา อย่างไรก็ตาม คณะครุศาสตร์ควรมีการดำเนินการเพื่อสนับสนุนกิจกรรมด้านการวิจัย ตั้งแต่การปรับระบบ ภาระงานของคณะ จนไปถึงการปรับโครงสร้างของภาควิชาใหม่ อีกทั้งยังมีข้อสังเกตว่า การจัดสรรงบประมาณยังมีจำนวนน้อย (ประมาณร้อยละ 0.19 - 0.30 ต่อปี) อันมีสาเหตุมาจากวิกฤตทางด้านการเงิน

สรุปผลการสำรวจข้อมูลด้านการวิจัยของอาจารย์

สภาพการทำวิจัยของอาจารย์สะท้อนแนวทางการทำวิจัยและจำนวนผลงานวิจัย เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการสำรวจเอกสารและผลงานวิจัยของอาจารย์ จากแบบสอบถามความเห็นคณาจารย์ คณะครุศาสตร์ จากการสัมภาษณ์ผู้บริหาร อดีตผู้บริหารของคณะครุศาสตร์ และผู้ทรงคุณวุฒิที่มีประสบการณ์ทำงานวิจัยอย่างต่อเนื่อง และจากการจัดประชุมสนทนากลุ่มคณาจารย์ คณะครุศาสตร์ จากภาควิชาต่างๆ โรงเรียนสาธิตประถมศึกษา และโรงเรียนสาธิตมัธยมศึกษา

สภาพการวิจัยจากการสำรวจงานวิจัย พบว่า ในภาพรวม ปริมาณงานวิจัยและผู้วิจัยในแต่ละสมัยมีไม่เกินร้อยละ 50 ของจำนวนงานวิจัย และผู้วิจัยทั้งหมดในรอบ 20 ปี งานวิจัยส่วนใหญ่เป็นงานวิจัยปฏิบัติการ เป็นงานเดี่ยว และแหล่งทุนของงานวิจัยจำนวนมากที่สุด คือเงินทุนคณะ

เมื่อเปรียบเทียบสถานภาพส่วนตัวระหว่างกลุ่มทำวิจัยและกลุ่มไม่ทำวิจัย พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามทั้ง 106 คน เป็นกลุ่มผู้ทำวิจัย 76 คน (ร้อยละ 71.70) และกลุ่มผู้ไม่ทำวิจัย 30 คน (ร้อยละ 28.31) หากพิจารณาจากเพศ พบว่า เป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย และในบรรดากลุ่มผู้ทำวิจัยนั้นเป็นเพศหญิง มากกว่าเพศชาย ส่วนในกลุ่มผู้ไม่ทำวิจัยก็เป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย เช่นเดียวกัน สรุปมีแนวโน้มว่า อาจารย์เพศหญิงจะทำวิจัยมากกว่าอาจารย์เพศชาย ถ้าพิจารณาจากวุฒิการศึกษาสูงสุดจะพบว่า ผู้ที่ตอบแบบสอบถาม เป็นผู้จบปริญญาโทมากที่สุด (ร้อยละ 51.31) รองลงมา ได้แก่ ปริญญาเอก (ร้อยละ 44.74) และปริญญาตรี (ร้อยละ 2.63) ตามลำดับ ในทำนองเดียวกัน กลุ่มผู้ทำวิจัยส่วนใหญ่ จบปริญญาโทและปริญญาเอก ตามลำดับ สรุปมีแนวโน้มว่า ผู้ที่มีวุฒิการศึกษาสูงกว่าจะทำวิจัยมากกว่าผู้ที่มีวุฒิ การศึกษาค่ากว่า

หากพิจารณาจากตำแหน่งทางวิชาการ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นอาจารย์มากที่สุด (ร้อยละ 39.47) รองลงมา ได้แก่ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ (ร้อยละ 31.58) รองศาสตราจารย์ (ร้อยละ 27.63) และศาสตราจารย์ (ร้อยละ 1.32) ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาจากประสบการณ์การทำงาน ผู้มีประสบการณ์มากกว่า 20 ปี มีจำนวนมากที่สุด (ร้อยละ 57.55) สำหรับกลุ่มผู้ทำวิจัย หากพิจารณาจากความรับผิดชอบทางด้านการบริหาร พบว่า ในจำนวนอาจารย์ที่ตอบแบบสอบถาม จะเป็นอาจารย์ที่รับผิดชอบด้านการบริหาร (ร้อยละ 63.16) มากกว่าอาจารย์ที่ไม่รับผิดชอบในด้านการบริหาร (ร้อยละ 36.84) ส่วนกลุ่มผู้ทำวิจัยที่มีความรับผิดชอบทางด้านการบริหาร ใช้เวลาประมาณ 1 - 5 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ ในการบริหารงาน (ร้อยละ 37.21)

สำหรับสภาพการวิจัยของอาจารย์กลุ่มที่ทำวิจัย สรุปได้ว่า ร้อยละ 60 ของอาจารย์ที่ตอบแบบสอบถามทั้งหมด มีประสบการณ์ด้านการวิจัย 1 - 2 เรื่อง นอกเหนือจากการทำวิทยานิพนธ์ ในระยะเวลา 10 ปี ขณะที่ร้อยละ 24 มีประสบการณ์ทำวิจัย 3 - 5 เรื่องต่อปี และร้อยละ 16 มีประสบการณ์ทำงานวิจัยมากกว่า 5 เรื่อง ที่นอกเหนือจากการทำวิทยานิพนธ์

เมื่อจำแนกตามประเภทของงานวิจัยที่ทำโดยคณาจารย์ คณะครุศาสตร์ พบว่าเป็นงานวิจัยพื้นฐานมากที่สุด (ร้อยละ 34.19) รองลงมาตามลำดับจากมากไปน้อยคือ งานวิจัยพัฒนา (ร้อยละ 26.50) งานวิจัยประยุกต์ (ร้อยละ 18.80) และงานวิจัยปฏิบัติการ (ร้อยละ 15.38) ส่วนด้านลักษณะการทำงานวิจัย งานวิจัยส่วนใหญ่ของคณาจารย์คณะครุศาสตร์ เป็นงานวิจัยเดี่ยว (ร้อยละ 43.09) รองลงมาตามลำดับจากมากไปน้อยคือ งานวิจัยกลุ่มในสาขาวิชาเดียวกัน (ร้อยละ 37.40) และงานวิจัยกลุ่มในสาขาวิชาที่แตกต่างกัน (ร้อยละ 17.07) ในแง่ของทุนที่ใช้ในการทำวิจัย พบว่า คนที่ทำวิจัย 1 เรื่องต่อปี จะมีมากกว่าคนที่ ทำวิจัย 2 เรื่องต่อปี ในทำนองเดียวกัน มีจำนวนผู้ที่ทำวิจัยโดยใช้เงินส่วนตัว ในวงเงินไม่เกิน 10,000 บาท เมื่อพิจารณาผู้ทำวิจัยที่ได้รับทุนอุดหนุนจากหน่วยงานอื่น พบว่า จำนวนผู้ที่ทำวิจัย 1 เรื่องต่อปี จะมีจำนวนมากที่สุด ในกลุ่มนี้ จำนวนผู้ที่ทำวิจัยในวงเงิน 100,001 - 500,000 บาท จะมีจำนวนมากที่สุด ด้านการเผยแพร่ผลงานวิจัย สรุปว่ารูปแบบการเผยแพร่ผลงานวิจัยที่พบมากที่สุดคือ การเผยแพร่ใน วารสารวิชาการไทย

สรุปทัศนคติของคณาจารย์ที่มีต่อสภาพการวิจัยและวัฒนธรรมการวิจัย

คณาจารย์ส่วนใหญ่ที่อยู่ในกลุ่มทำวิจัย มีการเชื่อมโยงงานวิจัยกับการสอน (ร้อยละ 80.04) โดยกลุ่มที่ทำวิจัยและกลุ่มที่ไม่ทำวิจัยมีความคิดเห็นเกี่ยวกับประเด็นนี้แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นของกลุ่มที่ทำวิจัยมากกว่าค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นของกลุ่มที่ไม่ทำวิจัย นอกจากนี้ คณาจารย์ในกลุ่มที่ทำวิจัยมีความคิดเห็นว่าการทำงานวิจัยเป็นหน้าที่ของอาจารย์มหาวิทยาลัยและมีการเชื่อมโยงงานวิจัยกับการสอน มากกว่าคณาจารย์ในกลุ่มที่ไม่ทำวิจัย คณาจารย์ส่วนใหญ่มีความเห็นเกี่ยวกับการสอนว่าเป็นวิธีการที่จะปรับปรุงความรู้และเป็นกลไกที่จะพัฒนาความสามารถทางด้านวิชาการ รวมทั้งการนำผลการวิจัยมาแก้ปัญหาสังคมและประเทศชาติคณาจารย์ควรทำวิจัยเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน ในทางตรงกันข้าม คณาจารย์ที่ไม่ได้อยู่ในกลุ่มผู้ทำวิจัยมีแนวโน้มในการรับรู้กิจกรรมการวิจัยว่าเป็นภาระงานที่ทำให้เสียเวลา โดยสรุป

รูปแบบวิถีการดำเนินงานการวิจัยในสถาบันอุดมศึกษา ที่มีความเชื่อ ทศนคติ สมมติฐานและค่านิยมร่วมกัน ที่มีต่อกิจกรรมการวิจัยเป็นปัจจัยสำคัญต่อการเสริมสร้างวัฒนธรรมการวิจัย

เมื่อเปรียบเทียบการรับรู้ของผู้บริหารและคณาจารย์เกี่ยวกับวัฒนธรรมการวิจัยของคณะครุศาสตร์ พบว่า มีความคิดเห็นที่ขัดแย้งกัน คณาจารย์ส่วนใหญ่รับรู้ว่าการวิจัยเป็นภาระงานที่สำคัญ ซึ่งควรมีการเชื่อมโยงกับการสอน ผู้บริหารบางส่วนรับรู้ว่าคณาจารย์ส่วนใหญ่ให้ความสำคัญต่อการสอนมากกว่าการวิจัย และประเด็นสำคัญคือคณะครุศาสตร์ยังขาดวัฒนธรรมการวิจัย นอกจากนี้ผู้บริหารจำนวนมากสนับสนุนให้การวิจัยเป็นภาระงาน แต่คณาจารย์บางส่วนให้ทัศนะว่า คณาจารย์ควรสามารถที่จะเลือกทำงานในสาขาที่ตนเองสนใจและมีความรู้ความเชี่ยวชาญ

ถึงแม้ว่าจะมีความคิดเห็นที่แตกต่างกันเกี่ยวกับวัฒนธรรมการวิจัย อย่างไรก็ตาม คณะครุศาสตร์ควรที่จะก้าวไปสู่องค์กรที่เน้นวัฒนธรรมการวิจัย ควรตระหนักถึงกระบวนการเปลี่ยนแปลงเหล่านี้ที่จำเป็นต้องใช้เวลา รูปแบบของการวิจัยควรมีความหลากหลาย ทั้งในแง่ของสาขาวิชา วิชาชีพ และสถาบัน ประการสุดท้าย ผลการวิจัยควรส่งผลที่เป็นประโยชน์ต่อสังคมในวงกว้าง อีกทั้งควรคำนึงถึงประเด็นด้านจริยธรรมในการทำวิจัยด้วย

สำหรับจุดอ่อนและจุดแข็งของกิจกรรมการวิจัย วัฒนธรรมวิจัย และสภาพแวดล้อมของคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย สรุปได้ดังนี้

จุดอ่อน

ปัจจัยที่เป็นจุดอ่อนต่อวัฒนธรรมวิจัยของอาจารย์ ได้แก่

1. การบริหารจัดการและระเบียบปฏิบัติ โดยเฉพาะด้านการเงิน ด้านระเบียบพัสดุ มีความยุ่งยากและซับซ้อนมาก จนทำให้อาจารย์เกิดความไม่สะดวกและเกิดความท้อแท้ไม่อยากทำวิจัย เพราะผ่านขั้นตอนต่างๆ มากมาย
2. อาจารย์มีภารกิจมากทั้งด้านงานสอนและงานอื่นๆ เช่น งานบริหาร งานกิจกรรม ตลอดจนการเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ให้กับนิสิตบัณฑิตศึกษา จึงทำให้ไม่มีเวลาที่จะทำวิจัยได้เท่าที่ควรจะเป็น
3. อาจารย์ของคณะบางกลุ่มที่ไม่เคยมีประสบการณ์ด้านการวิจัยมาก่อนเลย มีทั้งอาจารย์ใหม่และอาจารย์เก่า กลุ่มนี้ต้องอาศัยนักวิจัยที่เป็นรุ่นพี่หรือนักวิจัยที่มีประสบการณ์วิจัยยาวนานให้คำปรึกษา ซึ่งต้องใช้เวลา และต้องเปลี่ยนแปลงทัศนคติว่าไม่ใช่ทำวิจัยเพราะเพื่อตำแหน่งทางวิชาการเพียงอย่างเดียว
4. อาจารย์ส่วนใหญ่ของคณะยังไม่ได้ทำวิจัย พันธะในการทำวิจัยยังไม่มีในหมู่อาจารย์

5. สภาพการทำงานของอาจารย์ยังติดกับรูปแบบเดิมๆ คือ เน้นการสอนอย่างเดียว งานวิจัยกลายเป็นงานสมัครเล่น ขึ้นอยู่กับความสนใจส่วนตัว อีกทั้ง อาจารย์ของคณะ ยังต้องลงไปทำงานด้านธุรการด้วยในหลายๆ ส่วน ทำให้ต้องใช้เวลาไปกับงานอื่นๆ มากจนไม่มีเวลาทำวิจัย

จุดแข็ง

สำหรับปัจจัยที่เป็นจุดแข็งต่อวัฒนธรรมวิจัยของอาจารย์ ได้แก่

1. คณะครุศาสตร์มีกลุ่มคณาจารย์ที่มี "หัวใจนักปราชญ์" มีความใฝ่รู้และรักงานวิจัยอย่างจริงจัง ทำงานวิจัยอย่างต่อเนื่องยาวนาน คณาจารย์กลุ่มนี้จึงเป็นที่เล็งเห็นที่เชี่ยวชาญให้กับนักวิจัยมือใหม่ เป็น หัวหน้าทีมวิจัยโครงการวิจัยขนาดใหญ่ ผลิตผลงานวิจัยที่มีคุณภาพอย่างสม่ำเสมอ
2. ผู้บริหารของคณะครุศาสตร์ ทุกยุคสมัยให้ความสำคัญกับงานวิจัย และมีนโยบายสนับสนุนด้านวิจัยอย่างชัดเจน นโยบายของคณะมีความสอดคล้องกับนโยบายของมหาวิทยาลัยที่มีเป้าหมายจะมุ่งพัฒนาให้เป็นมหาวิทยาลัยวิจัยอย่างแท้จริง
3. คณะมีทุนอุดหนุนและงบประมาณด้านวิจัยสนับสนุนให้อาจารย์ในคณะทำวิจัยอย่างเพียงพอ
4. มีการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมและพัฒนาความรู้ ประสบการณ์และทักษะด้านการทำวิจัยอย่างสม่ำเสมอ เพื่อสร้างบรรยากาศด้านวิชาการ กระตุ้นให้อาจารย์ผลิตผลงานวิชาการ

ส่วนที่ 2 ปัจจัยที่มีผลต่อการเสริมสร้างวัฒนธรรมวิจัยของอาจารย์ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปัจจัยสำคัญ 5 ประการที่สร้างเสริมวัฒนธรรมวิจัย จากทัศนคติของกลุ่มที่ทำวิจัย มีดังนี้

1. คณะมีนโยบายสนับสนุนการทำวิจัยของอาจารย์อย่างชัดเจน
2. คณะจัดผู้เชี่ยวชาญเพื่อเป็นที่ปรึกษาโครงการวิจัยแก่อาจารย์
3. สนับสนุนการเผยแพร่ผลงานวิจัยในวารสารวิชาการของคณะ
4. จัดประชุมวิชาการระดับนานาชาติ
5. สนับสนุนการเสนอผลงานวิจัยต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อนำไปประยุกต์ใช้

ปัจจัยสำคัญ 5 ประการที่สร้างเสริมวัฒนธรรมการวิจัย จากทัศนคติของกลุ่มที่ไม่ทำวิจัย มีดังนี้

1. คณะมีนโยบายสนับสนุนการทำวิจัยของอาจารย์อย่างชัดเจน
2. คณะจัดผู้เชี่ยวชาญเพื่อเป็นที่ปรึกษาโครงการวิจัยแก่อาจารย์
3. สนับสนุนการเผยแพร่ผลงานวิจัยในวารสารวิชาการของคณะ
4. คณะมีนโยบายสนับสนุนการทำงานวิจัยของอาจารย์
5. ใช้ผลงานวิจัยประกอบการพิจารณาเลื่อนตำแหน่งทางวิชาการ

เมื่อนำปัจจัยที่เสริมสร้างวัฒนธรรมวิจัยของอาจารย์ จากทัศนะของกลุ่มที่ทำวิจัยและกลุ่มที่ไม่ทำวิจัยมาเปรียบเทียบกัน สรุปได้ว่า มีปัจจัย 4 ประการที่สอดคล้องกันดังนี้

1. คณะมีนโยบายสนับสนุนการทำวิจัยของอาจารย์อย่างชัดเจน
2. สนับสนุนการเผยแพร่ผลงานวิจัยในวารสารวิชาการของคณะ
3. มีการให้รางวัลและประกาศเกียรติคุณแก่ผู้มีผลงานดีเด่น
4. ใช้ผลงานวิจัยประกอบการพิจารณาเลื่อนตำแหน่งทางวิชาการ

เมื่อพิจารณาจากการคำนวณค่าความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของทั้งสองกลุ่ม พบว่า ปัจจัยที่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติคือ การจัดประชุมเชิงวิชาการระดับนานาชาติเพื่อเปิดโอกาสให้มีการเสนอผลงานโดยเป็นปัจจัยเสริมสร้างวัฒนธรรมวิจัยของอาจารย์ในกลุ่มที่ทำวิจัย มากกว่าในกลุ่มผู้ไม่ทำวิจัย

ส่วนที่ 3 การนำเสนอแนวทางในการพัฒนาวัฒนธรรมวิจัยของอาจารย์ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

1. วางเป้าหมายและแนวทางที่ชัดเจนในการพัฒนาวัฒนธรรมวิจัยของอาจารย์
2. กำหนดนโยบายและแนวทางการบริหารงานวิจัย ควรประกอบด้วย
 - 2.1 ควรนับการวิจัยเป็นภาระงาน ให้ความสำคัญกับการวิจัยเทียบเท่ากับงานอื่น ลดภาระงานสอน งานบริหาร และงานธุรการ เพื่อให้อาจารย์สามารถทำวิจัยได้มากขึ้น
 - 2.2 การจัดสรรเงินทุนสำหรับการทำวิจัย
 - 2.3 สถาบันอุดมศึกษาและภาควิชาควรมีการปรับโครงสร้างใหม่ให้เกิดความร่วมมือกันทั้งในแง่ของความหลากหลายทางสาขาวิชา วิชาชีพ และสถาบันอุดมศึกษา มีการจัดสรรทรัพยากร การให้รางวัลและประกาศเกียรติคุณแก่ผู้มีผลงานดีเด่น การจัดตั้งศูนย์วิจัยที่มีโครงสร้างยืดหยุ่นคล่องตัวและสามารถให้บริการแก่หน่วยงานภายนอกได้
 - 2.4 ในแต่ละภาควิชา ควรมีการกำหนดวาระปฏิบัติของการทำวิจัยที่เป็นระบบคล้ายคลึงกัน ซึ่งสามารถเชื่อมโยงไปสู่การสอนได้
3. ในด้านการจัดสรรเงินทุนวิจัย สถาบันอุดมศึกษาควรจัดตั้งกัลยาณมิตรทางการวิจัย ควรร่วมมือกับภาคเอกชนเพื่อสร้างงานวิจัย โดยภาคอุตสาหกรรมและภาคเอกชนจะสนับสนุนเงินทุนให้อาจารย์ ทำวิจัยเพื่อสร้างองค์ความรู้และนวัตกรรมใหม่สู่ภาคอุตสาหกรรมและภาคเอกชนนั้นๆ ผลงานวิจัยของอาจารย์ที่มีคุณภาพสามารถตอบปัญหาสังคมและสร้างนวัตกรรมของชาติได้ สถาบันอุดมศึกษาก็จะได้รับเงินทุนสนับสนุนเพิ่มมากขึ้นและเป็นแรงจูงใจในการทำวิจัยของอาจารย์ต่อไป อย่างไรก็ตาม ประเด็นสำคัญที่ควรคำนึงถึงคือ จริยธรรมในการทำวิจัย

- 3.1 สถาบันควรจัดสรรเงินทุนส่วนหนึ่งสำหรับอาจารย์นักวิจัยใหม่ เพื่อไม่ให้เกิดความเหลื่อมล้ำในการขอทุนระหว่างโครงการวิจัยของอาจารย์นักวิจัยอาวุโส และอาจารย์นักวิจัยรุ่นใหม่
4. การจัดบริการในการพัฒนาคณาจารย์ที่มีความหลากหลาย ได้แก่
 - 4.1 การฝึกอบรมในการทำวิจัยตามระดับความรู้ความสามารถของการวิจัยที่แตกต่างกัน
 - 4.2 การตั้งศูนย์กลางการให้ความรู้ทางการวิจัย การให้คำปรึกษาและเอกสารตำรา จัดให้มีโครงการที่เลี้ยง/ที่ปรึกษา และสร้างแกนนำในการทำวิจัย
 - 4.3 สถาบันอุดมศึกษาควรกำกับติดตามคณาจารย์อย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการ ควรสนับสนุนความร่วมมือในการทำวิจัยและสร้างเครือข่ายนักวิจัยทั้งภายในและระหว่างภาควิชา มีการสนับสนุนอาจารย์ที่เลี้ยงและหัวหน้าโครงการวิจัยด้วยรูปแบบที่หลากหลาย อาทิ ค่าตอบแทน การประกาศเกียรติคุณ และการกำหนดให้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของภาระงาน
5. สถาบันอุดมศึกษาควรเสริมสร้างบรรยากาศทางวิชาการ มีการจัดอาศรม (forum) เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากการเสนอผลงานวิจัยของอาจารย์
6. ควรมีรูปแบบของการวิจัยที่หลากหลาย อาทิ การวิจัยแบบดั้งเดิม การวิจัยเชิงประจักษ์ การวิจัยในชั้นเรียน การวิจัยที่เน้นการสร้างนวัตกรรม โดยเฉพาะในสาขาศิลปะหรือดนตรี
7. แนวทางการเผยแพร่ผลงานวิจัย ควรจัดดำเนินการโดยคณะที่มีการจัดเตรียมเงินทุนสำหรับคณาจารย์ในการนำเสนองานวิจัยในที่ประชุมระดับชาติและระดับนานาชาติ
8. ควรมีหน่วยงานซึ่งมีกลไกในการติดต่อกับผู้สนับสนุนทุนหรือผู้ที่นำผลการวิจัยไปใช้ หน่วยงานเหล่านี้ควรมีบทบาทสำคัญในการนำผลงานวิจัยไปใช้ตามความต้องการของตลาด
9. การสนับสนุนกิจกรรมการวิจัย ควรตอบสนองความต้องการที่หลากหลายของคณาจารย์แต่ละท่าน อาทิ อาจารย์นักวิจัยใหม่จำเป็นต้องได้รับการพัฒนาทักษะด้านการวิจัย ซึ่งแตกต่างจากอาจารย์ นักวิจัยอาวุโส
10. สถาบันอุดมศึกษาควรให้ความสำคัญกับการวิจัย ซึ่งทำให้เกิดกระบวนการขัดเกลาทางสังคมตั้งแต่ระดับปริญญาตรีจนถึงระดับบัณฑิตศึกษา อาทิ สถาบันอุดมศึกษาควรส่งเสริมการเรียนการสอน ที่เน้นการวิจัยเป็นฐาน เน้นจริยธรรม สถาบันอุดมศึกษาควรมีเป้าหมายที่ชัดเจน การให้รางวัลและประกาศเกียรติคุณแก่คณาจารย์ที่ผลิตผลงานวิจัยที่มีคุณภาพ

การอภิปรายผลการวิจัย

การอภิปรายผลการวิจัย มีรายละเอียดตามประเด็นต่อไปนี้

1. สภาพการวิจัยของคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สภาพการวิจัยของคณะครุศาสตร์ อภิปรายผลในแต่ละด้าน ดังนี้

ด้านนโยบายการวิจัย ภาพรวมเกี่ยวกับนโยบายการวิจัยของคณะครุศาสตร์ ได้มาจากการวิเคราะห์เอกสาร อันได้แก่ รายงานประจำปีจากการสัมภาษณ์ผู้บริหารระดับคณะ ได้แก่ คณบดี ตั้งแต่ 2523 ถึงปัจจุบัน และรองคณบดีที่รับผิดชอบดูแลการวิจัยของคณะครุศาสตร์ นับแต่ปี 2532 ถึงปัจจุบันและจากการสนทนากลุ่มย่อย เมื่อวันที่ 29 สิงหาคม 2545 เวลา 9.00-12.00 น. สรุปได้ว่า นโยบายการวิจัยคณะครุศาสตร์ในแต่ละสมัยการบริหารของคณบดีมีความสอดคล้องกันหลายประเด็น แม้ว่าจะมีแนวคิดเกี่ยวกับวิธีการดำเนินงานเพื่อบรรลุเป้าหมายที่แตกต่างกันบ้าง รายละเอียดอภิปรายได้ดังนี้

1. การส่งเสริมการเชื่อมโยงการวิจัยกับพันธกิจด้านอื่นๆ โดยเฉพาะด้านการสอน ในช่วงปี 2533-2527 นอกจากจะมีนโยบายส่งเสริมการวิจัยควบคู่กับการผลิตบัณฑิตระดับบัณฑิตศึกษาแล้ว ในสมัยนี้ยังมีการริเริ่มทำการวิจัยในชั้นเรียน ซึ่งการวิจัยในชั้นเรียนนี้ได้มีความสำคัญยิ่งขึ้นในการบริหารสมัยต่อมา โดยได้มีการจัดกองทุนวิจัยในชั้นเรียน ซึ่งฝ่ายวิจัยมีบทบาทสำคัญในการหาทุนและจัดสรรทุน จนถึงช่วงปีบริหาร 2536-2539 และ 2540-2543 ซึ่งในสมัยนี้ พระราชบัญญัติการศึกษาระบุชัดเจนว่า ครูสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมการเรียนรู้ และเป็นเครื่องมือในการพัฒนาการเรียนการสอน จึงนำมาสู่โครงการวิจัยปฏิบัติการเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนในสมัยบริหาร 2540-2543 ซึ่งเป็นการขยายขอบเขตคำนิยามการวิจัยให้กว้างขึ้น ปัจจุบันในสมัยคณบดีไพฑูริย์ 2 ก็มีนโยบายสนับสนุนการเรียนการสอนโดยใช้การวิจัยเป็นฐาน ซึ่งมีการสนับสนุนนโยบายบริหาร 2544-2547 โดยการรณรงค์จัดการสัมมนาวิชาการในช่วงวันสถาปนาคณะครุศาสตร์ และการจัดสรรทุนแก่คณาจารย์ที่เสนอโครงการจัดการเรียนการสอนโดยใช้การวิจัยเป็นฐาน

2. การส่งเสริมการวิจัยเพื่อสร้างองค์ความรู้ที่เป็นกลุ่มเป็นก้อนเพื่อประโยชน์ในการพัฒนาการศึกษาและสังคม ในการบริหารแต่ละสมัยได้มีมาตรการแตกต่างกันไปเพื่อบรรลุผลตามนโยบายตัวอย่างที่เด่นชัด คือ ในช่วงปีบริหาร 2526-2527 มีนโยบายให้ภาควิชากำหนดทิศทางการวิจัยให้สอดคล้องกับคณะ และมหาวิทยาลัย ในสมัยบริหาร 2532-2535 มีนโยบายส่งเสริมการวิจัยเชิงนโยบายเพื่อแก้ปัญหาทางการศึกษาและสังคม มาตรการที่ใช้เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ของนโยบายนี้ คือ การทำการวิจัยเจาะลึกในประเด็นปัญหาทางการศึกษา สนับสนุนการวิจัยในประเด็นปัญหาทางการศึกษาร่วมสมัย การวิจัยทางนโยบายการศึกษา และพัฒนาศึกษา มีการจัดอาศรมความคิด และศูนย์วิจัยนโยบายทางการศึกษา

ในสมัยบริหาร 2536-2539 มีการกระตุ้น และส่งเสริมให้คณาจารย์ทำงานวิจัยในลักษณะที่เป็นกลุ่มเป็นก้อนมากขึ้น โดยในปี2538 ฝ่ายวิจัยสามารถกระตุ้น และประสานงานให้คณาจารย์ของคณะร่วมกัน ทำงานวิจัยในหัวข้อเดียวกัน ซึ่งได้แก่ โครงการวิจัยกาญจนาภิเษก ในหัวข้อ พัฒนาการด้านการศึกษาไทยในสมัยราชการที่9 แบ่งย่อยได้เป็น 6 โครงการย่อย ได้แก่ การพัฒนาการด้านการศึกษาไทยระหว่างปี พ.ศ. 2489ในระดับปฐมวัย การประถมศึกษา มัธยม อุดมศึกษา รวมทั้งการอาชีวศึกษา การศึกษานอกระบบ นอกจากนี้ยังมี โครงการวิจัยเรื่อง วิธีการเรียนรู้คนกรุงเทพมหานคร

ในสมัยบริหาร 2540-2543 มีการริเริ่มทุนวิจัยสถาบัน โดยหน่วยงานที่รับทุนจะต้องมีการทบทวนองค์ความรู้ในสาขาของตน เพื่อพิจารณาว่าจะวิจัยต่อยอดเพื่อลดช่องว่างขององค์ความรู้ในเรื่องใด ซึ่งส่งผลให้มีการทำงานวิจัยเป็นกลุ่มใหญ่ขึ้น ภายใต้การกำกับของหน่วยงาน อันได้แก่ ภาควิชา หรือ ศูนย์วิจัยต่าง ๆ ผู้บริหารในสมัยนี้ยังแสดงวิสัยทัศน์ว่าต้องการส่งเสริมงานวิจัยประเภทพัฒนามากขึ้น เนื่องจากในสภาพที่เป็นอยู่งานวิจัยเป็นประเภท สำรวจเป็นส่วนใหญ่ นอกจากนี้ในสมัยนี้ได้มีความร่วมมือระหว่าง สคศท ขอบุณ สกว สนับสนุนการวิจัยของอาจารย์คณะครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์ เพื่อมี การทำงานวิจัยร่วมกับครูในสถานศึกษา ทำให้เกิดผลต่อการปฏิรูปโรงเรียนอย่างกว้างขวาง

สมัยบริหาร 2544-2547 มีการพัฒนาระบบฐานข้อมูลภารกิจด้านการวิจัยของคณาจารย์แบบสมบูรณ์ภายใต้ระบบฐานข้อมูลของคณะครุศาสตร์ เพื่อประโยชน์ต่อ การบริหารวางแผนงานวิชาการ งานบริการสังคม และ งานประกันคุณภาพ

3. การส่งเสริมการพัฒนาทักษะความรู้การวิจัยแก่คณาจารย์คณะครุศาสตร์ และครูในสถานศึกษา ทุกสมัยจะมีการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมทักษะด้านนี้ หลายรูปแบบ ตั้งแต่รูปแบบที่เป็นทางการ เช่น การประชุม อบรมสัมมนา การให้คำปรึกษาเป็นรายบุคคล การจัดทำคู่มือสื่อสิ่งพิมพ์ ไปจนถึงรูปแบบที่ไม่เป็นทางการ เช่น การสนับสนุนการทำวิจัยเป็นกลุ่ม การสร้างเครือข่ายนักวิจัยรุ่นใหม่ ระบบที่ปรึกษาชำนาญการ (mentor) เพื่อช่วยในการบริหารโครงการวิจัยสำหรับนักวิจัยรุ่นใหม่ นอกจากนี้ในหลายสมัยส่งเสริมการวิจัยของคณาจารย์โดยแยกตามระดับพื้นฐานความรู้ทักษะทางการวิจัยของอาจารย์ เช่นในสมัยบริหาร 2536-2539 รองคณบดีฝ่ายวิจัย มีการจัด workshop เป็นระยะ ตั้งแต่ การเขียนโครงการ การทำเครื่องมือ ตลอดจน บริการให้คำปรึกษา และมีการให้ทุนอาจารย์ และจัดสรรค่าตอบแทนให้นักวิจัยในการหาที่ปรึกษา ส่วนอาจารย์อาวุโส ซึ่งประสบปัญหามีงานมากจนไม่มีเวลาทำวิจัย ฝ่ายวิจัยในสมัยนี้ก็มีบริการจัดบริการในลักษณะเก็บตัว เพื่อให้อาจารย์เหล่านี้ได้ปลีกเวลาทำวิจัย และมีที่ปรึกษา ซึ่งผลสะท้อนกลับมาไม่เพียงแต่ช่วยให้อาจารย์ทำงานที่ค้างค้างเสร็จ แต่ยังส่งเสริมความสัมพันธ์คณาจารย์ในการทำงานร่วมกัน

4. การให้ความสำคัญกับกิจกรรมการเผยแพร่ผลงานวิจัย จะเห็นได้ว่าทุกสมัยจะมีกิจกรรมเผยแพร่ผลงานวิจัย เช่น ในสมัยบริหาร 2526-2527 พบในรายงานประจำปี 2526 ว่าฝ่ายวิจัยมีนโยบายเผยแพร่ข่าวสาร และ รายงานการวิจัยทางครุศาสตร์ นโยบายในการเผยแพร่ผลงานวิจัยสู่มวลชน ในสมัยบริหาร 2528-2531 ระบุให้ครุศาสตร์เป็นสื่อกลางเผยแพร่ผลงานวิจัยสู่มวลชน

ในสมัยบริหาร 2532-2535 มีการส่งเสริมการเผยแพร่ผลงานวิชาการซึ่งออกมาในรูปแบบ วารสาร ครุศาสตร์ เอกสารครุศาสตร์สนเทศ โครงการส่งเสริมการเผยแพร่ผลงานวิชาการของอาจารย์และนิสิต ไปสู่ระดับนานาชาติ สนับสนุนค่าใช้จ่ายสำหรับการไปเสนองานวิชาการในต่างประเทศ ส่งเสริมให้คณาจารย์ และนิสิตส่งบทความไปตีพิมพ์ในวารสารวิชาการในต่างประเทศ

ในสมัยบริหาร 2536-2539 ได้มีการริเริ่ม โครงการเผยแพร่ผลงานวิจัย เพื่อช่วยทำหน้าที่เป็นสะพาน เชื่อมระหว่างผู้ผลิต และผู้ใช้ผลงานวิจัย นอกจากนี้ฝ่ายวิจัยในสมัยนี้ได้ทำฐานข้อมูลงานวิจัย ที่ได้พัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์ทางการศึกษา และนำมาเผยแพร่ในงานมหกรรมผลงานวิจัยเพื่อครูไทย เป็นต้น

5. การร่วมมือกับต่างประเทศเพื่อส่งเสริมการวิจัย ในสมัยบริหาร 2532-2535 มีนโยบายส่งเสริมการร่วมมือในการทำวิจัยเพื่อพัฒนาการศึกษาและวิชาชีพครู กับสถาบันในและต่างประเทศ โดยเฉพาะในแถบภูมิภาคอาเซียน และอินโดจีน นอกจากนี้ในสมัยนี้ มีการสร้างความร่วมมือกับ Michigan State University ในโครงการ 1989 University Affiliation Program ซึ่งเป็นโครงการความร่วมมือ 3 ปี (1989-1992) เพื่อพัฒนาบุคลากร ทั้งด้านความรู้เกี่ยวกับการวิจัยนโยบายการศึกษา และด้านการจัดตั้งศูนย์วิจัยนโยบายการศึกษา ในการพัฒนาบุคลากรโครงการนี้มีการแลกเปลี่ยนคณาจารย์เพื่อไปสอน และวิจัยในสาขาวิชาที่แต่ละสถาบันต้องการ ส่วนการศึกษาแนวทางการจัดตั้งศูนย์นโยบายทางการศึกษา ได้เชิญผู้เชี่ยวชาญด้านนโยบายการศึกษาจาก Michigan State University มาให้คำแนะนำปรึกษาแก่ศูนย์ โดยมีกิจกรรมการให้คำบรรยาย ให้คำปรึกษาแก่อาจารย์ และการจัดประชุมโต๊ะกลม การอบรมเชิงปฏิบัติการ ต่อมา ในสมัยบริหาร 2540-2543 มีการสร้างความร่วมมือกับ University of Tsukuba ประเทศญี่ปุ่น ในการดำเนิน โครงการวิจัยเรื่อง การศึกษาเปรียบเทียบสภาพ และแนวโน้มการวิจัยทางการศึกษาในประเทศไทย และ ญี่ปุ่น ในสมัยบริหาร 2544-2547 มีการร่วมมือกับผู้เชี่ยวชาญต่างประเทศในการจัดประชุมปฏิบัติการเรื่อง Critical Thinking Instruction และมีการจัดบรรยายพิเศษ โดยวิทยากรจาก University of Alberta ประเทศ Canada ในหัวข้อ Qualitative Approaches to Human Sciences Research เป็นต้น

6. การส่งเสริมการวิจัยให้เป็นสหสาขาวิชา นโยบายสมัยบริหาร 2532-2535 ระบุว่าสนับสนุนการวิจัยในมิติใหม่ๆที่หลากหลาย นอกจากนี้ในสมัยนี้ยังส่งเสริมการวิจัยในลักษณะสหสาขา เห็นได้จากการจัดตั้งศูนย์นโยบายทางการศึกษาเพื่อให้ศูนย์เป็นที่รวมของนักวิชาการในสาขาวิชาต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง

หรือมีความสนใจร่วมกันอันที่จะก่อให้เกิดการพัฒนาทางความรู้ และความคิดในเรื่องนโยบายการศึกษา และวิธีวิทยาการวิจัยนโยบายการศึกษา ในสมัยถัดมา (2536-2539) มีการจัดสรรทุนวิจัยเพื่อสนับสนุน การวิจัยในมิติใหม่ๆ และในแนวที่หลากหลาย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การวิจัยด้านการเรียนการสอน การวิจัยนโยบายทางการศึกษา การวิจัยสหวิทยาการ การวิจัยเพื่อการพัฒนา เพื่อผลิตองค์ความรู้ ทางครุศาสตร์ และ ภูมิปัญญาไทย รวมทั้งใช้เป็นฐานในการเรียนการสอน ปรับปรุงสาระเนื้อหาสาระ เทคนิควิธี และ การพัฒนาผลิตภัณฑ์ และสิ่งประดิษฐ์ทางการศึกษา ในการบริหารยุค 2540-2544 แสดงวิสัยทัศน์ว่า ต้องการส่งเสริมงานวิจัยพัฒนามากขึ้น

สรุปได้ว่า นโยบายการวิจัยคณะครุศาสตร์ในแต่ละสมัยมีประเด็นสอดคล้องร่วมกันดังนี้ ส่งเสริมให้คณาจารย์เชื่อมโยงการวิจัยกับภาระหน้าที่อื่นๆ โดยเฉพาะการสอน กล่าวคือ นำกระบวนการ วิจัยมาใช้ประโยชน์ในการสอน ส่งเสริมการสร้างองค์ความรู้ที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการสอน ส่งเสริมการสร้างองค์ความรู้ที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ในการพัฒนาการศึกษา และสังคม ส่งเสริม กิจกรรมการพัฒนาความรู้และทักษะการวิจัยแก่อาจารย์ การเผยแพร่งานวิจัย นอกจากนี้ยังส่งเสริม ความร่วมมือกับต่างประเทศในการพัฒนาการวิจัยของคณะ ขณะเดียวกันก็สนับสนุนการสร้างองค์ ความรู้หรือภูมิปัญญาไทย นอกจากนี้ในสมัยหลังๆ ยังเน้นการวิจัยที่หลากหลายเป็นสหวิทยาการ หรือสหสาขาวิชามากขึ้น

ด้านการบริหาร จากการสังเคราะห์เอกสาร การสัมภาษณ์ผู้บริหาร ข้อมูลจากแบบสอบถาม ปลายเปิดจากคณาจารย์ 106 คน และ การสนทนากลุ่มย่อย พบว่า บางด้านของการบริหารของ คณะครุศาสตร์เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาวัฒนธรรมการวิจัย ขณะเดียวกัน ผู้บริหารในหลายสมัยได้มีการดำเนินการทางการบริหารหลายด้านเพื่อส่งเสริมการวิจัย และ แก้ปัญหาอุปสรรคต่างๆ ของ การวิจัย ตั้งแต่ ปรับเปลี่ยนด้านภาระงาน โครงสร้าง พัฒนาศักยภาพบุคคล ไปจนถึง การจัดสรร งบประมาณ และทุน สภาพการบริหารและ อุปสรรคในการพัฒนาวัฒนธรรมการวิจัย สรุปได้ดังนี้

1. การบริหารจัดการ และ ระเบียบปฏิบัติ โดยเฉพาะ ด้านการเงิน ระเบียบพัสดุ ที่มีขั้นตอน ที่ยุ่งยาก ทำให้อาจารย์เกิดความไม่สะดวก และ ห้อแท้ที่จะทำวิจัย เพราะต้องผ่านขั้นตอนต่างๆ มากมาย หรือ บางกลุ่มก็จะรับงานวิจัยภายนอกโดยไม่ผ่านคณะ

2. ระบบการกำหนดภาระงาน จากข้อมูลการสัมภาษณ์ ผู้บริหาร การสัมภาษณ์กลุ่ม และ จากแบบสอบถามปลายเปิด พบว่า อุปสรรคประการหนึ่งในการวิจัย คือ อาจารย์มีภาระงานมากทั้ง ด้านการสอน และ งานอื่นๆ เช่น งานบริหาร ธุรการ ตลอดจนให้คำปรึกษานิสิต จนไม่มีเวลาทำวิจัย โดยเฉพาะอาจารย์ในโรงเรียนสาธิตที่มีภาระงานสอน และ ดูแลนักเรียนมาก นอกจากนี้ผู้บริหาร ยังกล่าวถึงปัญหาระบบกำหนดภาระงานในสมัยบริหารก่อนปี 2543 ที่กำหนดว่าอาจารย์ต้องสอน

10 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ ต่อมาในสมัยบริหาร 244-2547 ได้มีความพยายามในการเพิ่มความสำคัญให้กับงานวิจัย โดยการปรับระบบประเมินโดยพิจารณาภาระงานสอนควบคู่กับงานวิจัย แต่งานวิจัยทดแทนงานสอนได้แต่ไม่เกินครึ่งหนึ่งของภาระงานเต็มเวลา

อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาจากประกาศคณะครุศาสตร์ เรื่อง การกำหนดภาระงานของอาจารย์ พ.ศ. 2539 ระบุว่า "อาจารย์ต้องมีภาระงานสอนไม่น้อยกว่า 80% และมีภาระด้านการวิจัยหรือด้านวิชาการ 20% ของภาระงานเต็มเวลา กรณีมีความจำเป็น อาจารย์ที่มีภาระงานสอน 100% ของภาระงานเต็มเวลา สามารถไม่ทำงานวิจัย หรืองานวิชาการเป็นการชั่วคราวได้ตามที่หัวหน้าภาคหรือรองคณบดีปฏิบัติหน้าที่อาจารย์ใหญ่ และคณบดีเห็นสมควร" ในขณะที่ภารกิจงานวิจัยแทนภาระงานสอนได้ไม่เกิน 50% ของภาระงานเต็มเวลา" แสดงว่าคณะพยายามเน้นการวิจัยมากขึ้น ในขณะที่ภาควิชามีการวางแผนด้านการสอนเป็นรายปี แต่ไม่ค่อยมีการวางแผนด้านการวิจัยเป็นรายปี ทำให้เห็นว่า งานวิจัยเป็นงานส่วนบุคคลมากกว่า

ประเด็นว่าการทำงานบริหารทำให้ไม่มีเวลาทำวิจัยเป็นประเด็นที่มีการถกเถียงมานาน จากข้อมูลในแบบสอบถาม ซึ่งเปรียบเทียบกลุ่มที่มีความรับผิดชอบทางการบริหารกับผู้ไม่มีความรับผิดชอบทางการบริหาร พบว่าผู้มีความรับผิดชอบทางการบริหารทำงานวิจัยมากกว่า แต่กลุ่มนี้จะเป็นกลุ่มที่ใช้เวลาในการบริหาร 1-5 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ ในปี 2544 ได้มีการปรับกำหนดภาระงานขั้นต่ำของอาจารย์อีกครั้ง ซึ่งสะท้อนให้เห็นชัดเจนว่า งานวิจัยเป็นภารกิจที่ต้องทำ โดยกำหนดว่า อาจารย์จะต้องมีงานวิจัยเดี่ยว หรือวิจัยร่วมพิมพ์เผยแพร่ไม่น้อยกว่า 1 เรื่อง ภายในระยะเวลา 3 ปี หรือมีตำราหรือหนังสือหรือผลงานวิชาการอื่นไม่น้อยกว่า 1 เล่มในระยะเวลา 3 ปี

3. โครงสร้างการบริหารงานวิจัย คณบดีในหลายสมัยได้มีการปรับโครงสร้างเพื่อส่งเสริมการวิจัย การปรับโครงสร้างเหล่านี้ยังสะท้อน ปรัชญา ความเชื่อ ของคณบดีในแต่ละสมัย เริ่มตั้งแต่การก่อตั้งรองคณบดีฝ่ายวิจัยในสมัย พ.ศ. 2526-2527 ประการที่ทำให้มีการส่งเสริมการทำวิจัยอย่างเป็นระบบมากขึ้น ในสมัยต่อมา เมื่อปี 2540 ได้รวมฝ่ายวิจัย และ ฝ่ายวิชาการ เป็น ฝ่ายวิชาการและการวิจัย จากการสัมภาษณ์รองฝ่ายวิชาการและการวิจัยในสมัยนี้ ได้พบว่า คณบดีในสมัยนี้ต้องการขยายขอบเขตของการสร้างองค์ความรู้ กล่าวคือครอบคลุม งานวิจัย เขียนตำรา และ ผลิตภัณฑ์นวัตกรรมต่างๆ ในหลายสมัยการบริหารงานได้มีการสร้างศูนย์วิจัยซึ่งสะท้อนประเด็นทางการศึกษาที่คณบดีแต่ละสมัยให้ความสำคัญ เช่นในสมัยบริหาร 2532-2535 มีการจัดตั้ง อคาครมความคิด และศูนย์นโยบายทางการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับนโยบาย ที่ส่งเสริมการวิจัยเชิงนโยบายที่มีลักษณะเป็นสหสาขาวิชา และ ศูนย์วิจัยทางการเรียนการสอน ซึ่งเป็นการสนับสนุนจุดเน้นในสมัยนี้ที่เน้นการวิจัยในชั้นเรียน

ความพยายามในการส่งเสริมการวิจัยในลักษณะสหสาขาวิชา สืบเนื่องจากการบริหารในคณบดีในสมัยปัจจุบันที่มีแผนในการบูรรวมภาค โดยเชื่อว่าส่วนหนึ่งของประโยชน์ในการบูรรวมภาค

คือจะมีส่วนส่งเสริมการวิจัยกลุ่มในลักษณะสหสาขาวิชาในหัวข้อหลัก ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อวงการศึกษาศึกษา และสังคม แทนที่จะมีการวิจัยในหัวข้อย่อยที่กระจัดกระจายอยู่ที่เป็นอยู่ โดยหัวข้อหลักๆ ดังกล่าว ได้แก่ คุรุศึกษา การเรียนการสอน การบริหารจัดการ และ ด้านที่เจาะลึกในศาสตร์ทางการศึกษาเช่น การวิจัย ประเมินผล และ จิตวิทยา หน่วยที่รับผิดชอบด้านการวิจัยของแต่ละกลุ่มภาควิชาจะเรียกว่า unit cell ซึ่งเชื่อว่าจะเป็นโครงสร้างที่มีความยืดหยุ่นมากกว่า ศูนย์วิจัยต่างๆ ส่วนศูนย์วิจัยหลายศูนย์ในระดับคณะถูกปิดลง

4. ด้านเงินทุนวิจัยสนับสนุนวิจัยเพียงพอจากหลายแหล่งตั้งแต่ ทุนภายในคณะ ทุนนอกคณะ อันได้แก่ ทุนจากงบประมาณแผ่นดิน กับเงินบริจาค ในหลายสมัยได้มีการให้ทุนเป็นเครื่องมือในการส่งเสริมการวิจัยไปในทิศทางหรือจุดเน้น ของนโยบายในการวิจัยในสมัยนั้น เช่น ในปี 2532-2535 มีการจัดตั้งกองทุนวิจัยในชั้นเรียน โดยเริ่มต้นประมาณทุนละ 200,000-300,000 บาท หรือ ในปี 2540-2543 ที่มีการให้ทุนหน่วยงานเพื่อส่งเสริมให้งานวิจัยมีลักษณะเป็นกลุ่มเพื่อให้ได้ผลวิจัยที่ได้องค์ความรู้เป็นกลุ่มเป็นก้อนที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ในวงกว้าง

5. ด้านการพัฒนาทรัพยากรบุคคล ผลการวิจัยพบว่า ในทุกสมัยมีกิจกรรมพัฒนาคณาจารย์ด้านการวิจัยอย่างสม่ำเสมอ ในหลากหลายรูปแบบ ตั้งแต่การจัดการอบรมอย่างเป็นทางการ มีบริการให้คำปรึกษาจนถึง การสนับสนุนการทำวิจัยเป็นทีม ระบบที่ปรึกษาชำนาญการ ระหว่างอาจารย์ที่มีความเชี่ยวชาญสูงกับผู้ที่มีประสบการณ์ทางการวิจัยน้อยหรือเครือข่ายนักวิจัยรุ่นใหม่ จุดเด่นการพัฒนาอาจารย์ในหลายสมัยคือ การจัดระบบสนับสนุนอาจารย์ด้านการวิจัยตามระดับความชำนาญในการวิจัย เช่น ในสมัยบริหาร 2532-2535 และในสมัยบริหาร 2536-2539 มีการจัดการกิจกรรมฝึกอบรมอย่างครบวงจรตามขั้นตอนการวิจัย โดยรองคณบดีฝ่ายวิจัยสามารถสมัยบริหาร 2532-2535 เล่าว่า กลุ่มเป้าหมายของกิจกรรมนี้ ได้แก่ นักวิจัยที่มีประสบการณ์ น้อย สำหรับนักวิจัยที่มีประสบการณ์มาก แต่มีภารกิจมากจนไม่มีเวลาทำวิจัย ในสมัยบริหาร 2536-2539 มีการจัดกิจกรรมในลักษณะเก็บตัว (retreat) เพื่อให้อาจารย์เหล่านี้ได้ปลีกเวลาทำวิจัย และมีที่ปรึกษา ซึ่งผลที่ได้ไม่เพียงแต่ช่วยให้อาจารย์ทำงานที่ค้างค้างเสร็จ แต่ยังส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างคณาจารย์ในการทำงานร่วมกันดังกล่าวมาแล้วข้างต้น

ด้านการจัดสรรทรัพยากรเพื่อการวิจัย จากผลการวิจัยพบว่า ทุนส่งเสริมงานวิชาการและวิจัยแต่ละปี ไม่เปลี่ยนแปลงขึ้นลงมากนัก คือ อยู่ระหว่างร้อยละ 0.19-0.30 ของเงินงบประมาณรายจ่ายแต่ละปี (งบประมาณที่ใช้ในการวิจัยของประเทศทั้งหมดประมาณ 0.19% ของ GDP) และเมื่อพิจารณาทุนส่งเสริมงานวิชาการและวิจัยในแต่ละสมัยพบว่า ไม่แตกต่างกันมาก คือ ประมาณสองล้านบาท ถึงสามล้านบาท อย่างไรก็ตาม เป็นที่น่าสังเกตว่า แม้ในช่วงเศรษฐกิจตกต่ำ ทุนส่งเสริม

วิชาการและวิจัยมิได้ถดถอยลงไปด้วย แสดงว่า วัฒนธรรมการวิจัยของคณะครุศาสตร์ค่อนข้างเข้มแข็ง และมั่นคงอย่างสม่ำเสมอ

โดยสรุปอาจกล่าวได้ว่า ระบบการบริหารบางด้านยังไม่เอื้อต่อการพัฒนาวัฒนธรรมวิจัย เช่น ระเบียบการเงินที่ซับซ้อนยุ่งยาก ระบบภาระงานที่เน้นการสอนเป็นหลัก ขาดการวางแผนการวิจัยของภาควิชาอย่างเป็นระบบ ภาระงานธุรการที่มีจำนวนมาก และระบบโครงสร้างที่ไม่เอื้อต่อการทำวิจัย ลักษณะสหสาขาวิชา อย่างไรก็ตามในการบริหารหลายสมัยได้มีการจัดการเพื่อส่งเสริมการวิจัย ตั้งแต่การปรับระบบการกำหนดภาระงานไปจนถึงการปรับโครงสร้าง ส่วนด้านการจัดสรรงบประมาณให้การวิจัยที่เป็นไปอย่างคงเส้นคงวา แม้ในช่วงเศรษฐกิจตกต่ำ สะท้อนให้เห็นว่า คณะให้ความสำคัญกับการวิจัยอย่างสม่ำเสมอ

สภาพการทำวิจัยของอาจารย์

สภาพการวิจัยจากการสำรวจงานวิจัย พบว่า ในภาพรวม ปริมาณงานวิจัย และผู้วิจัยในแต่ละสมัย มีไม่เกินร้อยละ 50 ของจำนวนงานวิจัย และผู้วิจัยทั้งหมดในรอบ 20 ปี ภาควิชาที่มีจำนวนผู้ทำวิจัยมากที่สุด คือ ภาควิชาวิจัยการศึกษา ส่วนภาควิชาดนตรีมีผู้ทำวิจัยน้อยที่สุด ซึ่งเป็นไปตามศาสตร์ของวิชา ภาควิชาดนตรีเปิดสอนเฉพาะหลักสูตรระดับปริญญาตรีเท่านั้น การเรียนการสอนมีสัดส่วนของวิชาที่ต้องฝึกปฏิบัติค่อนข้างมาก อาจารย์จึงทำวิจัยน้อย ส่วนภาควิชาวิจัยการศึกษามีจำนวนผู้ทำวิจัยมากที่สุด เพราะศาสตร์สาขาวิชา คือ วิจัยทางการวิจัย และยังเปิดสอนในระดับบัณฑิตศึกษา ซึ่งมีความรับผิดชอบเรื่องการทำวิจัยโดยตรง นอกจากนี้ พบว่างานวิจัยส่วนใหญ่เป็นงานวิจัยประเภทสำรวจมากกว่างานวิจัยเชิงพัฒนาที่ฝ่ายบริหารในบางสมัยต้องการเน้นเพื่อให้ได้ผลิตภัณฑ์ทางการศึกษาเพื่อใช้ประโยชน์ ในประเด็นนี้มีผู้บริหารในส่วนน้อยมองต่างมุมว่า คณะควรให้อิสระแก่ผู้วิจัยในการทำวิจัย ในการเลือกเรื่องที่จะทำหรือแม้แต่การรับงานวิจัยภายนอก โดยมีเงื่อนไขว่า นักวิจัยต้องอธิบายได้ว่า งานที่รับทำนั้น เป็นประโยชน์ต่อคณะอย่างไรบ้าง

ความเชื่อ ทศนคติ และค่านิยมด้านการทำวิจัย

ในเรื่องความเชื่อ ทศนคติ และค่านิยมด้านการทำวิจัย พบว่า ร้อยละ 89.04 ในกลุ่มอาจารย์ที่ทำวิจัย ระบุว่างานวิจัยเกี่ยวข้องกับวิชาที่สอนโดยตรง เมื่อเปรียบเทียบทัศนคติระหว่างกลุ่มที่ทำวิจัยและไม่ทำวิจัย พบว่า กลุ่มทำวิจัยมีแนวโน้มที่จะให้ความสำคัญกับการวิจัยเป็นภารกิจที่ควบคู่กับการสอน มองการวิจัยเป็นวิธีเสริมสร้างภูมิปัญญา และประสบการณ์ทางวิชาการ เป็นกลไกสร้างคนให้มีความสามารถทางวิชาการ และผลงานวิจัยของอาจารย์ช่วยแก้ปัญหา ชี้นำสังคม และประเทศ และอาจารย์ควรทำวิจัยเพื่อนำมาใช้ในการพัฒนากระบวนการเรียนการสอนมากกว่ากลุ่มที่ไม่ทำวิจัย ในทางกลับกัน อาจารย์กลุ่มที่ไม่ทำวิจัยมีแนวโน้มที่จะมองว่าการทำวิจัยทำให้เสียเวลา และสูญเปล่า

เพราะนำไปใช้ประโยชน์ได้น้อย และถึงแม้ไม่ทำวิจัยก็สามารถได้รับความก้าวหน้าทางวิชาการเท่ากับอาจารย์ที่ทำวิจัย จากประเด็นความแตกต่างในความเชื่อ ทศนคติ และค่านิยมระหว่างอาจารย์กลุ่มทำวิจัย และกลุ่มไม่ทำวิจัยที่มีจำนวนมากสรุปได้ว่า การปลูกฝังความเชื่อ ทศนคติ และค่านิยมด้านการทำวิจัยมีบทบาทต่อการพัฒนาวัฒนธรรมวิจัยอาจารย์อย่างมาก

เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและอาจารย์เกี่ยวกับวัฒนธรรมการวิจัย พบว่า ขณะที่อาจารย์ส่วนใหญ่มองการวิจัยเป็นภารกิจที่สำคัญที่ต้องทำควบคู่กับการสอน เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาการเรียนการสอน พัฒนาตนเอง และองค์ความรู้ในศาสตร์ของตน อันจะเป็นประโยชน์ต่อสังคม ผู้บริหารบางส่วนยังมองว่าอาจารย์ยังเน้นการสอนมากกว่าการวิจัย และคณะยังขาดวัฒนธรรมการวิจัย อย่างไรก็ตามทั้งกลุ่มอาจารย์ และผู้บริหารมองว่าคณะครุศาสตร์กำลังอยู่ในขั้นตอนสู่สถาบันที่มีวัฒนธรรมวิจัย ซึ่งเป็นกระบวนการที่ต้องใช้เวลา

มีประเด็นความเห็นที่แตกต่างกันบ้างระหว่างกลุ่มผู้บริหารและอาจารย์บางส่วน เช่น การกำหนดให้อาจารย์ต้องทำวิจัย คณะอาจารย์ส่วนน้อยบางส่วนเห็นว่าอาจารย์น่าจะสามารถเลือกทำงานตามความถนัดของตน ทั้งผู้บริหาร และอาจารย์มองว่าการวิจัยของคณะควรเปิดกว้างให้มีความหลากหลายมากขึ้น และเป็นสหสาขาวิชามากขึ้น และเป็นงานที่เป็นประโยชน์อย่างแท้จริง อาจารย์บางส่วนได้แสดงความเป็นห่วงเกี่ยวกับจรรยาบรรณในการทำวิจัยของงานวิจัยบางชิ้น

2. ปัจจัยที่มีผลต่อการเสริมสร้างวัฒนธรรมวิจัยของอาจารย์

จากทัศนะของผู้ทำวิจัย จะพบว่า ปัจจัยที่ส่งเสริมวัฒนธรรมการวิจัยของอาจารย์มากที่สุด ใน 5 อันดับแรก ได้แก่ คณะมีนโยบายสนับสนุนการทำวิจัยของอาจารย์อย่างชัดเจน ใช้ผลงานวิจัยประกอบการพิจารณาเลื่อนตำแหน่งทางวิชาการ สนับสนุนการเผยแพร่ผลงานวิจัยในวารสารวิชาการของคณะ จัดประชุมวิชาการระดับชาติและนานาชาติเพื่อเปิดโอกาสเผยแพร่งานวิจัยในที่ประชุมระดับนานาชาติ คณะส่งเสริมให้อาจารย์มีโอกาสเผยแพร่งานวิจัยในที่ประชุมระดับชาติและนานาชาติ

จากทัศนะของผู้ที่ไม่ทำวิจัย จะพบว่า ปัจจัยที่ส่งเสริมวัฒนธรรมการวิจัยของอาจารย์มากที่สุด ใน 5 อันดับแรก ได้แก่ คณะมีนโยบายสนับสนุนการทำวิจัยของอาจารย์อย่างชัดเจน คณะจัดผู้เชี่ยวชาญเพื่อเป็นที่ปรึกษาโครงการวิจัยแก่อาจารย์ สนับสนุนการเผยแพร่ผลงานวิจัยในวารสารวิชาการของคณะ คณะมีนโยบายสนับสนุนการทำงานวิจัยของอาจารย์ มีการให้รางวัล และประกาศเกียรติคุณแก่ผู้มีผลงานดีเด่น

นอกจากนี้ เมื่อพิจารณาจากการคำนวณค่าความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ พบว่า ปัจจัยการจัดประชุมเชิงวิชาการระดับชาติและนานาชาติ เพื่อเปิดโอกาสให้มีการเสนอผลงานเป็นปัจจัยเสริมสร้างวัฒนธรรมวิจัยของอาจารย์ที่ทำวิจัยมากกว่าของผู้ไม่ทำวิจัย

3. แนวทางในการพัฒนาวัฒนธรรมวิจัยของอาจารย์

จากผลการวิจัยการนำเสนอแนวทางในการพัฒนาวัฒนธรรมวิจัยของอาจารย์ จะอภิปรายได้ตามประเด็นต่อไปนี้

การสร้างทัศนคติและค่านิยมในการทำวิจัยของอาจารย์

จากความคิดเห็นของอาจารย์ว่า ควรมีการสร้างทัศนคติให้มากขึ้นและเป็นค่านิยมทางบวก โดยเฉพาะอาจารย์รุ่นก่อนที่ไม่ถนัดวิจัยและอาจารย์รุ่นใหม่ที่มีประสบการณ์น้อย ในกรณีนี้ควรจะให้การสนับสนุนที่เป็นรูปธรรมและเป็นระบบมากขึ้น ได้แก่ การให้ความรู้ ความช่วยเหลือ การเผยแพร่ ยกย่อง การสนับสนุนเป็นค่าตอบแทน งบประมาณ ทุนวิจัย การให้ความดีความชอบ เชื้อการจัดเวลา ตามภาระการเรียนการสอน การวิจัย การบริหาร และการบริการให้เหมาะสม รวมทั้งจัดเป็นภาระงานที่ชัดเจน และที่สำคัญคือ การสร้างบรรยากาศทางวิชาการ และการวิจัยอย่างต่อเนื่อง ได้แก่ การส่งเสริมการทำงานเป็นทีม มีการสร้างความร่วมมือระหว่างอาจารย์อาวุโสกับนักวิจัยรุ่นใหม่ จัดที่ปรึกษาผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน และพี่เลี้ยงตามสาขาวิชา การจัดประชุม สัมมนา แสวงหาทางวิชาการ อบรมเชิงปฏิบัติการ จัดกิจกรรมความคิดเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ นอกจากนี้ ควรมีการรณรงค์การทำวิจัยในทุกหน่วยงาน มีการสร้างขวัญกำลังใจ กระตุ้นให้เกิดความสนใจในการทำวิจัยโดยเริ่มจากการวิจัยขนาดเล็กก่อน มีการชี้ให้เห็นประโยชน์ของงานวิจัยทั้งทางตรงและทางอ้อม คือ การใช้ประโยชน์ต่อการเรียน การสอน การปรับตำแหน่งวิชาการ โดยนำเสนอข่าวอาจารย์ของคณะที่ได้รับการยอมรับจากสังคม จากการทำผลงานวิจัยที่เป็นประโยชน์ต่อวิชาที่สอนและสังคม ซึ่งให้เห็นตัวอย่างนักวิจัยที่ดี และยกย่องให้เป็นปูชนียบุคคล

อย่างไรก็ดี มีประเด็นที่ควรพิจารณาอย่างยิ่ง คือ ต้องเปลี่ยนทัศนคติและค่านิยมของผู้บริหารก่อน เมื่อผู้บริหารมีทัศนคติและค่านิยมที่ถูกต้องจะเป็นปัจจัยสำคัญในการปลูกฝังและสร้างทัศนคติและค่านิยมในการทำวิจัยของอาจารย์ได้ง่าย โดยจากข้อเสนอแนะจากการประชุมกลุ่มที่น่าสนใจคือ ประการแรกควรจัดกลุ่มอาจารย์ที่เป็นกลุ่มทำวิจัยและกลุ่มไม่ทำวิจัย เพื่อวางเป้าหมายและแนวทางการพัฒนาอาจารย์แต่ละกลุ่มให้ชัดเจน กำหนดเป้าหมายเป็นจำนวนชิ้นงานวิจัยที่คณะต้องการให้อาจารย์ผลิต ขณะเดียวกันควรสร้างกลไกกำกับให้ปฏิบัติได้ตามเป้าหมาย และที่สำคัญควรมีการประเมินและติดตามผลงาน และเสนอในรายงานผลงานประจำปีเป็นรายภาควิชา

ส่วนในมุมมองของคณะบริหารงานวิจัยคิดว่าได้ดำเนินการทุกเรื่องแล้ว แต่ยังไม่ได้ผลเท่าที่ควร เพราะไม่มีเวลาพบปะพูดคุยกับกลุ่มวิจัย จึงได้เสนอว่าควรจัดเวลาเฉพาะ จึงได้มีการสร้างเกณฑ์สำหรับอาจารย์ใหม่ นอกจากนี้ ยังมีประเด็นที่ควรพิจารณาก็คือ คณาจารย์มักมีความเห็นว่าเป็นคนทำงานวิจัยเห็นแก่ตัว มักจะไม่ยอมทำงานส่วนรวมของคณะ ในกรณีนี้ควรต้องปรับปรุงให้ทำงานส่วนรวมก่อนและแบ่งบางส่วนไปทำงานวิจัย

การส่งเสริมความรู้และความสามารถทางการวิจัยแก่คณาจารย์

จากผลการวิจัยเห็นว่าควรมีการส่งเสริมความรู้ความสามารถทางการวิจัยแก่คณาจารย์ ส่งเสริมโดยเฉพาะอาจารย์ใหม่และอาจารย์รุ่นเก่าที่ไม่ถนัดวิจัย เพื่อให้สามารถเสริมความรู้ใหม่และ ทบทวนความรู้เดิม โดยอาจจัดในรูปแบบดังนี้

- มีศูนย์กลางให้ความรู้ทางการวิจัย การให้คำปรึกษา และเอกสารตำรา จัดให้มีโครงการ ที่เลี้ยง/ที่ปรึกษา และสร้างแกนนำในการทำงานวิจัย ส่งเสริมการทำงานเป็นทีมระหว่างอาจารย์อาวุโส และอาจารย์ใหม่ และส่งเสริมการวิจัยเป็นสหสาขาวิชา รวมทั้งทำให้เกิดการเรียนรู้และแบ่งปันประสบการณ์ ในการวิจัย

- จัดประชุมเสนอผลงาน อบรม สัมมนาเชิงปฏิบัติการ เสวนาวิชาการ ประชุมสังสรรค์เชิง วิชาการ เป็นระยะอย่างต่อเนื่อง สม่ำเสมอ โดยอาจจัดตลอดปี หรือช่วงปิดเทอม ปีละ 2 ครั้ง ทั้งนี้ หัวข้อในการอบรมมีเนื้อหาที่เกี่ยวข้องคือ พื้นฐานการวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย เทคนิคการวิจัยใหม่ๆ หรือกำลังอยู่ในความสนใจ

นอกจากนี้ ยังมีประเด็นที่น่าสนใจอีก คือ เสนอให้มีการจัดการะงานเพื่อส่งเสริมการวิจัย โดยอาจลดภาระงานในช่วงแรกของการวิจัย คณะควรสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการลงทะเบียนอบรมเพื่อ เพิ่มพูนความรู้ความสามารถ และเพิ่มหัวข้อ เผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับการวิจัยในประชาคมครุศาสตร์ ตลอดจนดูแลการทำงานด้านวิจัยของคณะให้เอื้อต่ออาจารย์ที่อยู่ในความรับผิดชอบ

การส่งเสริมสนับสนุนจากผู้บังคับบัญชาและคณะ

จากผลการวิจัยมีประเด็นสำคัญในการส่งเสริมจากฝ่ายบริหารโดยควรนับการวิจัยเป็นภาระ งาน ให้ความสำคัญกับการวิจัยเทียบเท่ากับงานอื่น ลดภาระงานสอน งานบริหาร และงานธุรการ เพื่อให้ อาจารย์สามารถทำวิจัยได้มากขึ้น โดยคณะจัดสรรภาระงานและให้ความดีความชอบด้วยเกณฑ์ พิจารณาที่เหมาะสม ตลอดจนการสนับสนุนงบประมาณในการจัดหาผู้ช่วยวิจัยเพื่อช่วยงาน นอกจากนี้ เห็นว่า ควรสนับสนุนการวิจัยสถาบันเพื่อใช้ประโยชน์ในการบริหารงานของคณะ และคณะควรมี นโยบายและบริหารจัดการให้เกิดขึ้นได้จริงในทางปฏิบัติ คณะควรจัดทำนโยบายเพื่อมอบหมายให้ งานวิจัยเป็นภาระงานที่ต้องทำ รวมทั้งจัดรูปแบบการเผยแพร่ผลงานที่หลากหลาย จัดโครงการ สนับสนุนเพื่อการเป็นนักวิจัยใหม่ ให้รางวัลกับงานวิจัย จัดกระบวนการขอทุนให้กระชับและรวดเร็ว มี เกณฑ์การจัดสรรทุนวิจัยที่ยืดหยุ่น

การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการทำวิจัยของอาจารย์

ในเรื่องนี้ อาจารย์ส่วนใหญ่เสนอให้จัดห้องที่เหมาะสม เพื่อเป็นสถานที่ทำงานวิจัยและค้นคว้า เอกสาร โดยมีสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่ดี มีเครื่องมือและอุปกรณ์ที่จำเป็น ได้แก่ คอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ต และเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง (hard copy) ทั้งนี้ ควรจัดให้มีหน่วยงานบริการการวิจัย/คลินิกวิจัย จัดระบบการบริหารงานของภาควิชา รวมทั้ง จัดให้ฝ่ายวิชาการและฝ่ายวิจัยมีปฏิสัมพันธ์ แลกเปลี่ยนความคิดเห็นทางวิชาการกับภาควิชา และจัดให้มี forum แลกเปลี่ยนเรียนรู้จากการเสนอ ผลงานวิจัยของอาจารย์ร่วมด้วย นอกจากนี้ได้เสนอให้เพิ่มงบประมาณในการซื้อหนังสือและวารสาร พัฒนาประสิทธิภาพระบบเครือข่าย และอนุญาตให้ใช้ที่ทำงานนอกเวลาราชการ

การจัดปัจจัยที่ส่งเสริมวัฒนธรรมวิจัยของอาจารย์

จากผลการวิจัยปัจจัยที่ส่งเสริมวัฒนธรรมวิจัยของอาจารย์ โดยจากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ ให้ความเห็นว่า ควรมีผู้นำการเปลี่ยนแปลง (change agent) เพื่อระดมความคิดและคณะให้การสนับสนุนการดำเนินงานตามแนวคิด จัดโครงการให้มีเพื่อนร่วมงานที่เป็นกัลยาณมิตร ที่ปรึกษา งานวิจัยที่เต็มใจช่วยเหลือโดยเสมอภาคกับทุกคน มีเมตตาและเอื้ออาทร ผู้ช่วยวิจัย และบุคลากร สนับสนุน เช่น เจ้าหน้าที่พิมพ์ดีด และคณะควรส่งเสริมให้เกิดบรรยากาศวิชาการและกระตุ้นให้อาจารย์มีส่วนร่วมมากขึ้น สร้างบรรยากาศความร่วมมือแลกเปลี่ยนระหว่างภาคโดยกระตุ้นผ่านหัวหน้าภาค รวมทั้งการสนับสนุนสถานที่ เงินทุน การกำหนดนโยบายที่ชัดเจน การทำฐานข้อมูลงานวิจัย ระดับบุคคล/ภาค เพื่อแสดงสถิติการทำวิจัยของอาจารย์ และการเอื้อปัจจัยด้านเวลาด้วย

การส่งเสริมการเผยแพร่และนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลการวิจัยมีข้อเสนอแนะจากคณาจารย์ส่วนใหญ่ต้องการให้คณะดำเนินการเพื่อส่งเสริมการเผยแพร่และนำผลการวิจัยไปใช้โดยหาทุนเผยแพร่เอกสาร เขียนผลงานและงานวิจัย ทำสรุปผลวิจัย บทคัดย่อ เพื่อแจกจ่าย จัดบอร์ด และกำหนดแหล่งที่สามารถติดต่อขอเอกสารได้ จัดรูปแบบเผยแพร่ที่หลากหลาย ได้แก่ เว็บไซต์ วารสาร บทคัดย่อรวมเล่ม จัดเวทีประชุมรณรงค์เป้าหมายที่เหมาะสม งานวิจัย และจัดเวทีวิพากษ์งานวิจัย ส่งเสริมในทุกระดับทั้งคณะ มหาวิทยาลัย ระดับชาติและนานาชาติ จัดประชุมวิชาการ และการประกวดผลงานวิจัย จัดทีมช่วยเหลือแปลรายงานเป็นภาษาอังกฤษสำหรับลงพิมพ์วารสารต่างประเทศ ทั้งนี้ คณะควรสนับสนุนค่าใช้จ่ายการติดต่อประสานงานในการแปลรายงาน จัดงบประมาณให้อาจารย์เสนอผลงานวิชาการระดับนานาชาติ และกำหนดให้ฝ่ายวิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อให้ประโยชน์ในการเรียนการสอนด้วย

บทสรุป

วัฒนธรรมวิจัย หมายถึง รูปแบบวิถีการดำเนินงานการวิจัยในสถาบันอุดมศึกษา ที่มีความเชื่อทัศนคติ สมมติฐานและค่านิยมร่วมกัน ยึดถือแน่วแน่ในการติดต่อสัมพันธ์ภายใน เพื่อให้เกิดการปฏิบัติ งานวิจัยร่วมกัน ให้บรรลุความคาดหวังด้านการวิจัย ซึ่งเป็นหนึ่งในภารกิจหลักของสถาบันอุดมศึกษา แม้ว่าคณะครุศาสตร์มีนโยบายส่งเสริมให้เกิดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการทำวิจัย มีการสนับสนุนให้บุคลากรของคณะครุศาสตร์ ได้นำวิธีการวิจัยเข้ามาสู่กระบวนการเรียนรู้ทุกระดับ แต่ภาพรวมของปริมาณงานวิจัยและผู้วิจัยในการบริหารแต่ละสมัยมีไม่เกินร้อยละ 50 ของจำนวนงานวิจัย และผู้วิจัยทั้งหมดในรอบ 20 ปี งานวิจัยส่วนใหญ่เป็นงานวิจัยปฏิบัติการ เป็นงานเดี่ยว สำหรับจุดอ่อนของการดำเนินงานด้านการวิจัย พบว่า การบริหารจัดการและระเบียบปฏิบัติด้านการเงินมีความยุ่งยากและขั้นตอนมาก การทำวิจัย ส่วนใหญ่ยังเป็นส่วนบุคคล เรื่องที่ทำวิจัยมักเป็นไปตามเรื่องที่ตนสนใจหรือเป็นไปตามที่เจ้าของทุนต้องการ จึงทำให้บางครั้งไม่ได้นำไปใช้ประโยชน์หรือแก้ปัญหาสังคมได้อย่างแท้จริง อย่างไรก็ตาม จุดแข็งของการดำเนินงานด้านการวิจัย พบว่า คณะครุศาสตร์มีกลุ่มคณาจารย์ที่มีหัวใจนักปราชญ์ คณาจารย์กลุ่มนี้เป็นพี่เลี้ยงที่เชี่ยวชาญให้กับนักวิจัยมือใหม่ ผู้บริหารคณะครุศาสตร์ทุกยุคสมัยให้ความสำคัญและมีนโยบายสนับสนุนด้านวิจัยอย่างชัดเจน คณะมีทุนอุดหนุนและงบประมาณด้านวิจัยอย่างเพียงพอ รวมทั้งมีการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาความรู้ประสบการณ์ และทักษะด้านการทำวิจัยอย่างสม่ำเสมอ

ปัจจัยที่สร้างเสริมวัฒนธรรมวิจัยของอาจารย์ระหว่างกลุ่มที่ทำวิจัยและกลุ่มที่ไม่ทำวิจัย อาทิ คณะมีนโยบายสนับสนุนการทำวิจัยของอาจารย์อย่างชัดเจน มีการให้รางวัลและประกาศเกียรติคุณแก่ผู้มีผลงานวิจัยดีเด่น รวมทั้งการส่งเสริมให้อาจารย์มีโอกาสเผยแพร่ผลงานวิจัย แนวทางการพัฒนาวัฒนธรรมวิจัยมีหลากหลายวิธี นับตั้งแต่การปลูกฝังและสร้างทัศนคติในการทำวิจัยของอาจารย์จนถึงลงมือ ปฏิบัติการในการบริหารจัดการ เพื่อเอื้ออำนวยความสะดวกต่อการทำงานวิจัยของอาจารย์ ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการปลูกฝังและสร้างทัศนคติในการทำวิจัยของอาจารย์

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. "แนวทางพัฒนาคณาจารย์ด้านการวิจัย" รายงานของคณะกรรมการ

พิจารณาการพัฒนาคณาจารย์ด้านการวิจัย. ฝ่ายจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กุมภาพันธ์, 2524.

คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติฉบับที่ 8

(พ.ศ. 2540-2544). กรุงเทพฯ: 2540.

คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. สรุปสาระสำคัญของแผนพัฒนาเศรษฐกิจ

และสังคมแห่งชาติฉบับที่ 8. กรุงเทพฯ: 2539. (อัดสำเนา)

คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. สรุปสาระสำคัญของแผนพัฒนาเศรษฐกิจ

และสังคมแห่งชาติฉบับที่ 9. กรุงเทพฯ: 2545. (อัดสำเนา)

จิรพันธ์ อรรถจินดา. แฉอาจารย์มหาวิทยาลัยรัฐเมินทำวิจัย. ไทยรัฐ (2 มีนาคม 2542): 16.

ทัศนีย์ ธรานนท์. ปัจจัยบางประการที่มีความสัมพันธ์กับการวิจัยของอาจารย์สาขา

สังคมศาสตร์ ในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ ในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์

มหาบัณฑิต สาขาพัฒนาสังคม บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2541.

ทวี เลิศปัญญาวิทย์. มทส. รุกงานวิจัย1 อาจารย์1 ผลงาน. กรุงเทพธุรกิจ. (6 มีนาคม 2544): 12.

ทับทิม นิลวรรณ. ความต้องการและปัญหาการทำวิจัยของคณาจารย์ในกลุ่มสาขา

สังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2538.

ผดุงชาติ สุวรรณวงศ์และไพฑูรย์ สีนลาร์ตน์. ทิศทางการปฏิรูปอุดมศึกษาจากผลการประชุม

ระดับโลก. เอกสารประกอบการสัมมนาวิชาการสู่เส้นทางการปฏิรูปอุดมศึกษาไทย

ครั้งที่ 4 เรื่อง ศตวรรษใหม่อุดมศึกษาไทย: บทเรียนจากการปฏิรูปอุดมศึกษานานาชาติ.

กรุงเทพมหานคร, 2542.

วิจารณ์ พานิช. "มหาวิทยาลัยกับงานวิจัย : การปรับเปลี่ยนเพื่อภารกิจสร้างสรรค์ปัญญา."

กรุงเทพธุรกิจ. 2 พฤษภาคม 2539.

วิจารณ์ พานิช. "มหาวิทยาลัย: การพัฒนาการวิจัยในมหาวิทยาลัย." จุฬาวัดวิจัย. ปีที่ 16 ฉบับที่ 2

กุมภาพันธ์ 2539.

วิจารณ์ พานิช. "กลยุทธ์ความสำเร็จในการวิจัย:แบบฉบับของ ศ.นพ.วิจารณ์ พานิช."

จุฬารวิจัย. ปีที่ 18, ฉบับที่ 4 เมษายน 2542.

วิจารณ์ พานิช. สภาพล้าหลังของมหาวิทยาลัยไทยด้านการวิจัย. กรุงเทพมหานคร.

(19 กรกฎาคม 2543): 3.

ศรีสุพรรณ ภิรมย์ทอง. ปัญหาและความต้องการในการทำงานวิจัยของอาจารย์และ

ผู้ช่วยวิชาการ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต

สาขาการอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2540.

สุกัญญา โฉวใโลกุล. กลยุทธ์การพัฒนาด้านธรรมวิจัยของอาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษา.

วารสารเศรษฐศาสตร์. ปีที่ 29, ฉบับที่ 3 (สิงหาคม 2539).

สุกัญญา โฉวใโลกุล. องค์ความรู้และนวัตกรรม : นโยบายด้านการวิจัยและการพัฒนาการวิจัย

ระดับอุดมศึกษาในประเทศออสเตรเลีย. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.

กรุงเทพมหานคร พิมพ์ดีการพิมพ์, 2543.

สุชาดา ปภพจน์. ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการผลิตผลงานวิจัยของอาจารย์

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. วารสารศรีนครินทรวิโรฒวิจัยและพัฒนา.

ปีที่ 9, ฉบับที่ 3 (สิงหาคม 2539).)

สุนทรชาติ เขียวพิเชฐ. การวิเคราะห์วัฒนธรรมอาจารย์สถาบันอุดมศึกษาไทย. วิทยานิพนธ์

ปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต ภาควิชาอุดมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2539.

ภาษาอังกฤษ

Bland, C.P. & Ruffin, M.t. Characteristics of a productive research environment: literature Review, Academic Medicine. 67(6), 1992.

Fostering a research culture [online]. 2000. Available from:

<http://www.irdu.nus.sg/NSTB/nstb.culture.html>. [2000, June 27]

Gazzaniga, MS. How to change the university. Science. 1998: 237 - 282.

Pratt, M., Margaritis, D. and Coy, D. Developing a Research Culture in a University Faculty.

Journal of higher education policy and management. Vol.21, No.1, 1999

Williams, A. Dobson, P.& Walters,M. Changing culture : New organizational approaches.

London : Institute of Personnel Management, 1993.

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ก.

แบบสอบถามความคิดเห็นของอาจารย์ เรื่อง การพัฒนาวัฒนธรรมวิจัยของอาจารย์

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แบบสอบถามความคิดเห็นอาจารย์
เรื่อง การพัฒนาวัฒนธรรมวิจัยของอาจารย์
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตอนที่ 1 สถานภาพส่วนตัว

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง □ หน้าข้อความที่ตรงกับสภาพความเป็นจริง
ของท่านมากที่สุด

1. เพศ

ชาย

หญิง

2. วุฒิการศึกษาสูงสุด

ปริญญาตรี

ปริญญาโท

ปริญญาเอก

อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

3. ตำแหน่งทางวิชาการในปัจจุบัน

อาจารย์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์

รองศาสตราจารย์

ศาสตราจารย์

4. ประสบการณ์ทำงาน

1-2 ปี

3-4 ปี

5-10 ปี

11-15 ปี

16-20 ปี

มากกว่า 20 ปีขึ้นไป

5. ความรับผิดชอบด้านการบริหาร

ไม่มี

มี และใช้เวลาในการบริหารงานประมาณ.....ชั่วโมง / สัปดาห์

ตอนที่ 2 ข้อมูลด้านสภาพการวิจัยของอาจารย์

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง □ หน้าข้อความที่ตรงกับสภาพการทำวิจัยของท่าน

1. ประสบการณ์ด้านการวิจัยที่นอกเหนือจากการทำวิทยานิพนธ์
ในระยะเวลา 10 ปีที่ผ่านมา (2535 -2545)
 - ไม่ได้ทำวิจัย (กรุณาข้ามไปตอบข้อ 9)
 - ทำวิจัย จำนวน
 - 1 - 2 เรื่อง
 - 3 - 5 เรื่อง
 - มากกว่า 5 เรื่อง

2. ประเภทของงานวิจัยที่ท่านทำ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
 - วิจัยพื้นฐาน (Basic Research) จำนวน เรื่อง
 - วิจัยประยุกต์ (Applied Research) จำนวน เรื่อง
 - วิจัยและพัฒนา (R & D) จำนวน เรื่อง
 - วิจัยปฏิบัติการ (Action Research) จำนวน เรื่อง
 - อื่น ๆ (โปรดระบุ) จำนวน เรื่อง

3. ลักษณะการทำงานวิจัยของท่าน (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
 - ทำคนเดียว จำนวน.....เรื่อง
 - ทำเป็นกลุ่มในสาขาวิชาเดียวกัน จำนวน.....เรื่อง
 - ทำเป็นกลุ่มในสาขาวิชาที่แตกต่างกัน จำนวน.....เรื่อง
 - กลุ่มสาขา (โปรดระบุ).....
- อื่น ๆ (โปรดระบุ) จำนวน.....เรื่อง

4. เวลาที่ใช้ในการทำวิจัยแต่ละโครงการ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
 - น้อยกว่า 1 ปี จำนวน.....เรื่อง
 - 1 - 2 ปี จำนวน.....เรื่อง
 - มากกว่า 2 ปี จำนวน.....เรื่อง

5. ประเภทของทุนที่ใช้ในการวิจัย (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ทุนส่วนตัว จำนวน.....เรื่อง
- จำนวนเงินทุน ไม่เกิน 10,000 บาท 10,001 – 20,000 บาท
 20,001 – 30,000 บาท มากกว่า 30,000 บาท
- ทุนอุดหนุนจากคณะกรรมการ จำนวน.....เรื่อง
- จำนวนเงินทุน ไม่เกิน 10,000 บาท 10,001 – 20,000 บาท
 20,001 – 30,000 บาท มากกว่า 30,000 บาท
- ทุนงบประมาณแผ่นดิน จำนวน.....เรื่อง
- จำนวนเงินทุน ไม่เกิน 10,000 บาท 10,001 – 30,000 บาท
 30,001 – 50,000 บาท 50,001 – 100,000 บาท
 100,001 – 500,000 บาท มากกว่า 500,000 บาท
- ทุนอุดหนุนจากหน่วยงานอื่น ๆ (โปรดระบุ) จำนวน.....เรื่อง
- จำนวนเงินทุน ไม่เกิน 10,000 บาท 10,001 – 30,000 บาท
 30,001 – 50,000 บาท 50,001 – 100,000 บาท
 100,001 – 500,000 บาท มากกว่า 500,000 บาท

6. ความเกี่ยวข้องระหว่างงานวิจัยกับสาขาวิชาที่สอนหรือภาควิชาที่สังกัด

- เกี่ยวข้องโดยตรง
- เกี่ยวข้องบางส่วน

7. รูปแบบการเผยแพร่ผลงานวิจัยของท่าน (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- เสนอผลงานในที่ประชุมวิชาการ
- พิมพ์ในวารสารวิชาการไทย
- พิมพ์ในวารสารวิชาการต่างประเทศ
- ไม่เคยมีการเผยแพร่
- อื่น ๆ (โปรดระบุ)

8. ประสบการณ์ในการอบรมเพื่อเพิ่มทักษะการวิจัย

- ไม่มี
- มี และทักษะการวิจัย คือ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
 - การเขียนโครงการวิจัย จัดโดย.....
 - การออกแบบการวิจัย จัดโดย.....
 - เครื่องมือในการวิจัย จัดโดย.....
 - การเขียนรายงานการวิจัย จัดโดย.....
 - สถิติที่ใช้ในการวิจัย จัดโดย.....
 - อื่นๆ (โปรดระบุ)

9. เหตุผลที่ท่านไม่คิดจะทำวิจัย

(โปรดเรียงตามลำดับความสำคัญ โดยใส่ตัวเลขไว้หน้า และ 1 หมายถึง สำคัญมากที่สุด)

- ไม่ชอบทำวิจัย
- ไม่มีเวลา
- มิใช่ภารกิจที่อาจารย์ทุกคนจะต้องทำ
- ขาดความรู้และประสบการณ์ด้านวิจัย
- ไม่มีทุนวิจัย
- ผลตอบแทนน้อยเกินไป
- ไม่ได้รับการสนับสนุนจากคณะ / สถาบัน
- อื่น ๆ (โปรดระบุ)

10. ในอนาคตอันใกล้ท่านคิดจะทำงานวิจัย

เหตุผลที่ท่านต้องการทำงานวิจัย

(โปรดเรียงตามลำดับความสำคัญ โดยใส่ตัวเลขไว้หน้า และ 1 หมายถึง สำคัญมากที่สุด)

- เป็นหน้าที่ของอาจารย์มหาวิทยาลัย
- ต้องการความรู้และประสบการณ์ด้านวิจัย
- ความก้าวหน้าทางตำแหน่งวิชาการ
- ชอบทำวิจัย
- เพื่อประโยชน์ด้านการสอนและปฏิบัติงานอื่น ๆ
- อื่น ๆ ระบุ

11. ท่านคิดอย่างไรกับคำว่า "วัฒนธรรมวิจัยของอาจารย์"

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

12. ท่านคิดอย่างไรกับคำกล่าวที่ว่า "อาจารย์มหาวิทยาลัยต้องทำวิจัย"

.....

.....

.....

.....

.....

สถาบันวิทยบริการ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตอนที่ 3 ความเชื่อ ทศนคติ และค่านิยมด้านการทำวิจัย

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน

ต่อความเชื่อ ทศนคติ และค่านิยมด้านการทำวิจัย

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด ←		↔	→ น้อยที่สุด	
	5	4	3	2	1
1. งานวิจัยเป็นภารกิจที่สำคัญที่สุดของอาจารย์					
2. งานวิจัยเป็นภารกิจสำคัญควบคู่กับการสอน					
3. ความเป็นเลิศทางวิชาการของสถาบันขึ้นอยู่กับการทำวิจัยของอาจารย์					
4. ชื่อเสียงและเกียรติคุณของอาจารย์อยู่ที่ผลงานวิจัย					
5. การทำวิจัยเป็นการสร้างนวัตกรรมเพื่อพัฒนาศาสตร์และสังคม					
6. การทำวิจัยเป็นวิธีที่เสริมสร้างภูมิปัญญาและประสบการณ์ทางวิชาการให้แก่อาจารย์					
7. อาจารย์ควรทำวิจัยเพื่อนำมาใช้ในการพัฒนากระบวนการเรียนการสอน					
8. เป้าหมายหลักของการทำวิจัยอยู่ที่ประโยชน์ทางวิชาการมากกว่าเงินตอบแทนที่ได้รับ					
9. การทำวิจัยทำให้เสียเวลาและสูญเปล่า เพราะนำไปใช้ประโยชน์ได้น้อย					
10. ผลงานวิจัยของอาจารย์ช่วยแก้ปัญหา ชี้นำสังคม และพัฒนาประเทศ					
11. งานวิจัยก่อให้เกิดความก้าวหน้าน้อยกว่างานด้านบริหาร					
12. ชื่อเสียงของมหาวิทยาลัยอยู่ที่ผลงานวิจัยของอาจารย์					
13. ถึงแม้ไม่ทำวิจัยก็สามารถได้รับความก้าวหน้าทางวิชาชีพเท่ากับอาจารย์ที่ทำวิจัย					
14. กระบวนการวิจัยเป็นกลไกสร้างคนให้มีความสามารถทางวิชาการ					

ตอนที่ 4 ปัจจัยที่เสริมสร้างวัฒนธรรมวิจัยของอาจารย์

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน

ต่อปัจจัยที่สำคัญในการเสริมสร้างวัฒนธรรมวิจัยของอาจารย์

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	← →			น้อยที่สุด
	5	4	3	2	1
1. คณะมีนโยบายสนับสนุนการทำวิจัยของอาจารย์อย่างชัดเจน					
2. คณะมีนโยบายสนับสนุนการร่วมกันทำงานวิจัยของอาจารย์					
3. คณะจัดผู้เชี่ยวชาญเพื่อเป็นที่ปรึกษาโครงการวิจัยแก่อาจารย์					
4. คณะมีการจัดฝึกอบรมระเบียบวิธีวิจัยให้กับอาจารย์ของคณะอย่างสม่ำเสมอ					
5. คณะส่งเสริมให้อาจารย์มีโอกาสเผยแพร่ผลงานวิจัยในที่ประชุมระดับชาติและนานาชาติ					
6. คณะมีนโยบายลดภาระงานสอนเพื่อเอื้อในการทำวิจัย					
7. ผู้บริหารนำผลการวิจัยไปใช้ประกอบการตัดสินใจในการบริหารงานระดับคณะ					
8. การจัดสรรงบประมาณสนับสนุนการวิจัยของคณะมีจำนวนเพียงพอ					
9. มีคณะกรรมการประสานงานด้านการวิจัยระหว่างคณะและหน่วยงานภายนอก					
10. คณะเผยแพร่แหล่งทุนวิจัยสำหรับอาจารย์ได้อย่างทั่วถึง					
11. การอำนวยความสะดวกในการใช้อุปกรณ์เครื่องมือต่าง ๆ ในการทำวิจัย					
12. การแสวงหาเงินทุนเพื่อการวิจัยจากแหล่งทุนภายนอก หรือหน่วยงานในต่างประเทศ					
13. มีการจัดสรรเวลาเอื้อต่อการทำวิจัยของอาจารย์					
14. คณะให้ออกสาไปศึกษาค้นคว้า และเก็บข้อมูลวิจัยโดยไม่นับเป็นวันลา					

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด ←			→ น้อยที่สุด	
	5	4	3	2	1
15. ใช้ผลงานวิจัยประกอบการพิจารณาเลื่อนตำแหน่งทางวิชาการ					
16. มีการให้รางวัลและประกาศเกียรติคุณแก่ผู้มีผลงานวิจัยดีเด่น					
17. สนับสนุนการเผยแพร่ผลงานวิจัยในวารสารวิชาการของคณะ					
18. สนับสนุนเงินทุนในการเสนอผลงานวิจัยในการประชุมทางวิชาการระดับชาติและนานาชาติ					
19. จัดประชุมวิชาการระดับชาติและนานาชาติเพื่อเปิดโอกาสให้มีการเสนอผลงาน					
20. สนับสนุนการเสนอผลการวิจัยต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อนำไปประยุกต์ใช้					
21. มีการเผยแพร่ผลงานวิจัยที่มีประโยชน์ต่อสังคมโดยผ่านสื่อต่างๆ					

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

4. การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการทำวิจัยของอาจารย์

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

5. การจัดปัจจัยที่ส่งเสริมวัฒนธรรมวิจัยของอาจารย์

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

6. การส่งเสริมการเผยแพร่และนำผลการวิจัยไปใช้

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ข.

เอกสารนำเสนอโครงการวิจัยในการประชุมนานาชาติ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

The Proceedings of the 8th International Conference

Globalization and Localization Enmeshed: Searching for a Balance in Education

Editors

Chawalert Lertchalolarn
Paitoon Sinlarat
Normsri Cate

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Faculty of Education, Chulalongkorn University
Beijing Normal University,
Hong Kong Institute of Education,
Kyoto University of Education
SEAMEO RIHED
The University of Melbourne,
The University of Sydney,
Vietnam National University

Developing a Research Culture in a University Faculty: A Case Study of Faculty of Education, Chulalongkorn University

Assist. Prof. Sukanya Kovilaikool, Ph.D.
Assist. Prof. Suwatana Suwanketnikom, Ph.D.
Apipa Prachyapruit, Ph.D.
Faculty of Education, Chulalongkorn University
Bangkok, Thailand

Abstract

Defining a research culture (attitude, belief, value) as the faculty members' way of living in conducting research, this study aims at achieving the following purposes:

- 1. Explore the state of conducting research at the Faculty of Education, Chulalongkorn University, including policy, administration, resource allocation, amount of research, and ways of conducting research.*

- 2. Analyze factors impinging upon research activities of faculty members; and*

- 3. Propose ways to improve the research culture of this Faculty.*

In terms of research methodology, this study is a descriptive research. Data were collected through document and aggregate data analysis, questionnaire, in-depth interview, and focus group discussion.

Findings are as follows:

- 1. In terms of the state of conducting research, while the Faculty attempts to provide a conducive research-oriented environment, less than 50% of them do research. Most of the researches are action research, done individually or among a small group of faculty members. The Faculty also confronts other problems, such as complicated financial procedures, lack of coherence and relevance among its research products, etc. However, the Faculty has a potential for becoming an institution with the research culture as it possesses many strengths, such as talent scholars who can serve as mentors, administrators who are committed to the research culture, adequate financial support, consistently organized research training.*

- 2. This study also reports factors that enhance the research culture from the perspectives of research oriented and non-research oriented faculty members. Important factors for boosting the research culture include clear policy, reward system, and opportunities for publicizing research findings.*

- 3. Finally, many approaches for improving the research culture are recommended ranging from changing the attitude of faculty members to administrative action.*

Introduction

One of the most important missions of the institution of higher learning is cultivation and dissemination of new knowledge through its research function. Research contributes to the advancement of knowledge that can benefit the society as well as stimulate faculty members to

keep abreast in their field (Chulalongkorn University, 2521). According to Gazzaniga (1998), the main function of university involves intellectual work, particularly in the current knowledge society, which calls for a new way of life –“a new intellectual life”. Similarly, Wijarn Panich(2538) perceives higher education as “a brain system” or the source of intellect for the nation. In sum, research activity is a crucial mission for higher education because it is a source of innovation and a mechanism for knowledge cultivation and dissemination for the benefit of the society. Institutions of higher learning have to build its internal strength through research instead of depending on external sources of knowledge.

As a source of accumulated intellect, institutions of higher learning should provide a working environment that facilitates academic inquiry (Carnegie Commission on Higher Education, 1983). According to Appleby (1973), research should be considered as equally important as teaching. Both are equally intellectually demanding. Likewise, Sangat Uttaranan (2520) agrees that faculty work should involve in at least two responsibilities: teaching and research.

Importantly, faculty members' motivation to do research should derive internally from their intellectual curiosity rather than from their expectation for external incentives/ compensation. A research culture has crucial influence on faculty members' belief systems toward research activity. In this study, a research culture is defined as the faculty members' ways of life in conducting research. It involves shared beliefs, assumptions, attitudes, values toward research activities. These shared beliefs, assumptions, attitudes and values are so strongly held among constituents that they reflect in how they communicate and foster research collaboration toward the institutional ideal. A research culture greatly influences faculty members' behavior. Institutional development in virtually every aspect of academic life need an appropriate research culture to support changes essential for faculty research productivity. The ideal and value that faculty members should held are ones of a lifelong inquiry. However, a large number of faculty members still perceive teaching or knowledge dissemination as their only main responsibility. Research is only perceived as a personal work. At the same time, the existing Research Culture in Thai academe is mainly that of knowledge consuming. Instead, Thai academe should move toward becoming a creator of knowledge (Wijarn Panich,2539). In order to do so, universities should adapt their culture to emphasize more on the quality of research. There should be a mechanism to assess and control research quality by peers in the same discipline or academic circle. This mechanism should be operated under the merit system. In sum, to boost research activities in higher education, universities should adapt and develop an appropriate research culture that facilitates research activities.

Faculty of Education, Chulalongkorn University is an institution that produces teachers and academics in the field of education. It has Chulalongkorn University Demonstration School as its teaching laboratory. Faculty members in the Faculty of Education have responsibilities not only to contribute to the advancement of knowledge through research, but also to teach and conduct a classroom research for improvement of their teaching. Therefore, building an appropriate research culture among faculty members of the Faculty of Education is crucial for the purpose of developing a body of knowledge in education and enhancing instruction.

Purposes of the study

1. To explore the state of conducting research at the Faculty of Education, Chulalongkorn University, including policy, administration, resource allocation, amount of research, and ways of conducting research.
2. To analyze factors impinging upon research activities of faculty members; and
3. To propose ways to improve the research culture of this Faculty.

Significant terms

A research culture: The faculty members' ways of life in conducting research. It involves shared beliefs, attitudes, assumptions, and values toward research activities.

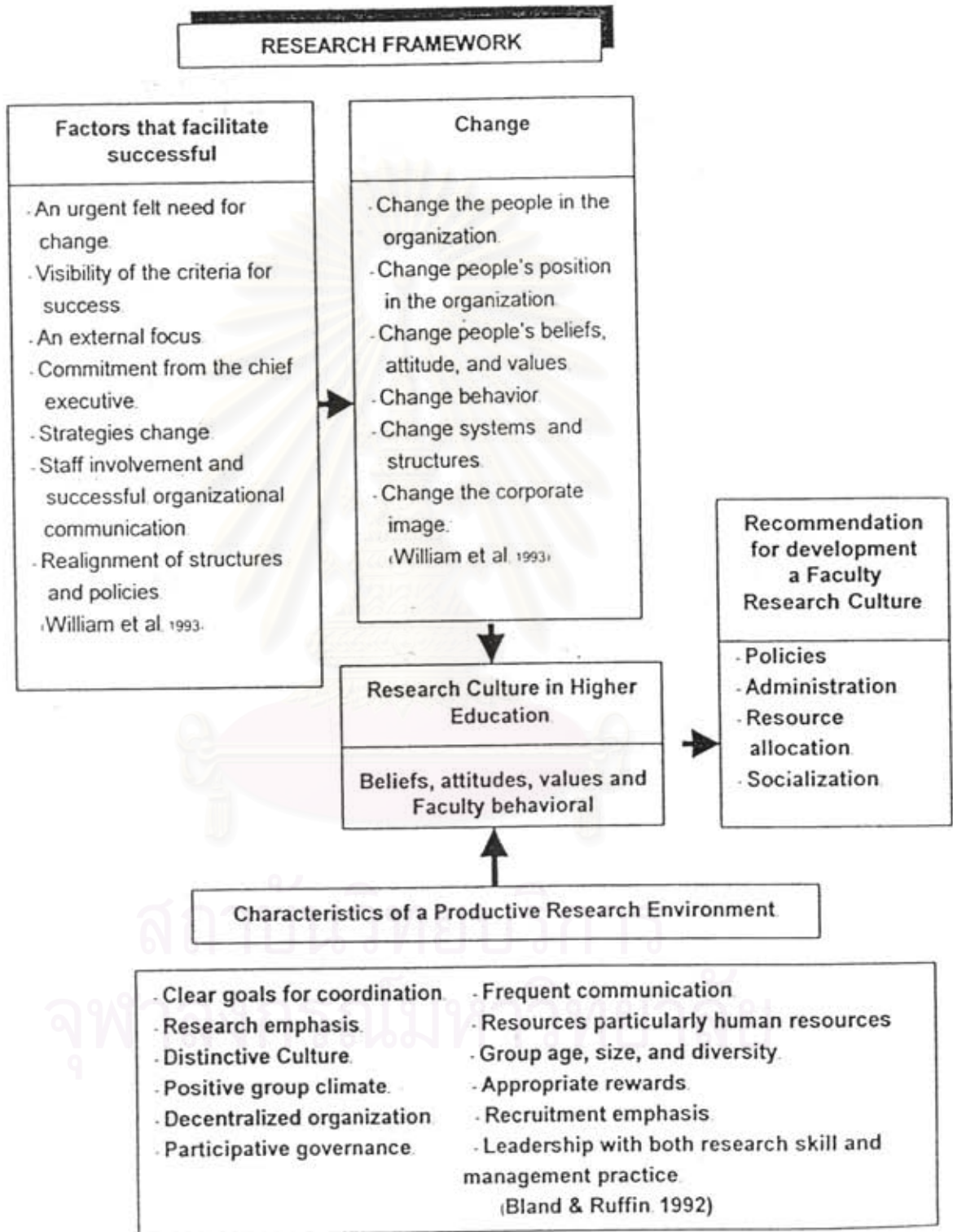
Faculty members of the Faculty of Education: Full-time faculty members in the departments within the Faculty of Education, Chulalongkorn University Demonstration School (primary and secondary schools)

Research framework and related literature

The assumption underlying this research is as follows. To understand a research culture, one needs to study organizational culture including beliefs, attitudes, and values pertaining to research activities of that organization. Research culture exists and reflects in the institutional policy, administration, resource allocation, and research approaches and products.

To improve the institutional research culture, various changes need to be in place such as changes in the personnel, beliefs, attitudes, values, behaviors, structures, systems, and institutional images. Factors that enable successful change include: an urgent felt need for change, visibility of the criteria for success, external focus, commitment from the chief executive, strategic change, staff involvement and successful organizational communication, and realignment of structures and policies (William et al., 1993). Administration, the most important mechanism for change, is as crucial as organizational environment, including clear goals for coordination; research emphasis; distinctive culture; positive group climate; decentralized organization; participative governance; frequent communication; administrative resources, particularly human resources; group age, size, and diversity; appropriate rewards; recruitment emphasis; and leadership with both research skill and management practice (Bland & Ruffin, 1992).

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Research Methodology

This study is a descriptive research. Data are gathered from 5 main sources: document analysis, interview with current and former administrators, aggregate data, and survey of 106 faculty members at the Faculty of Education, Chulalongkorn University, and focus group.

Method	Data sources	Instrument	Data analysis
Document study	Annual Reports of the Faculty of Education, Chulalongkorn University (2523-2544) -Research database of the Faculty of Education	Document survey forms	-Content analysis of the annual reports to find key themes of the institutional policy on research -statistic analysis of the research database
In-depth interview	Dean of the Faculty of Education (2523-27, 2531-35, 2535-39, 2539-43, 2543-47) Associate Dean of Research Affairs (2531-35, 2535-39, 2539-43, 2543-47)	Semi-structured interview protocol	Content analysis to find out about their perception of the current state of conducting research at the Faculty of Education as well as strategy to develop a research culture
Survey	106 faculty members at the Faculty of Education	Questionnaires on faculty's current state of conducting research, belief system toward research activities, and factors that contribute to faculty research productivity.	Statistic analysis
Focus group	7 experts	Handout of the raw data, gathered from document study, in-depth interview, and survey	Content analysis on expert opinions on how to develop a Research Culture in the Faculty of Education

Research Result

Findings of this study can be divided into three parts:

I. Current state of conducting research at the Faculty of Education, Chulalongkorn University

This study defines research culture as the faculty members' way of life in conducting research. Its critical components include shared beliefs, attitudes, and values that faculty members held toward research activities. It also reflects in the institutional policies, administration, resource allocation, and faculty behaviors in conducting research.

Faculty members' behaviors in conducting research reflect in the volumes of research and the numbers of researchers of each department during each reign of the deanship, types of research, ways in which faculty conduct research (group versus individual), frequency in

conducting research, and sources of research funding. Additionally, faculty members' shared values, beliefs, and attitude toward research is collected from closed and open-ended questionnaires, semi-structured interview, and focus group

What follows are components that reflect research culture of the Faculty of Education, Chulalongkorn University.

Policy

Based on the document analysis, some consistent themes in the institutional research policy across the reigns of the deanship emerge:

The Faculty encourages faculty members to link research activities to other work responsibilities, especially teaching, and to conduct research that have substantive impacts on development of education and society as a whole.

It supports faculty development interventions to improve faculty members' skills and knowledge in research as well as activities that promote research dissemination. The institutions also seek to collaborate with other countries to promote research activities of the Faculty of Education while encouraging faculty members to cultivate Thai wisdom through research. Recently, the Faculty of Education attempts to promote variation in types of faculty research as well as multidisciplinary research

Administration and Resource allocation

Some aspects of the current administrative system impede development of a research culture: complicated financial procedures, workload system that emphasize teaching more than research; lack of a systematic planning for research activities at the department level, excessive administrative chores, organizational structure that is not conducive for multidisciplinary research. Despite the above mentioned shortcomings, the Faculty of Education took many administrative actions to promote research activities ranging from adjustment of the faculty workload system to restructure departments within the Faculty of Education. In addition, it is worth noticing that even at the time of financial crisis, the allocation of budget does not vary much (approximately 0.19-0.30 of the annual budget).

Faculty members' behaviors in conducting research

Faculty members' behaviors in conducting research reflect in the way in which they conduct research as well as the number of research products of each department during each reign of the deanship. Data are collected from document analysis, aggregate data, questionnaires, interview and focus group.

From the aggregated data, this study found that in general the number of research and researchers during each reign of the deanship is less than fifty percent of the total number of researchers and research across two decades. Most of the research are action research and conducted individually. The source of funding most frequently found is from the budget of the Faculty of Education.

According to a survey of one hundred and six faculty members, seventy six are those with some experiences in conducting research (71.70%) and thirty of them have never conducted any research at all (28.31%). There are more female than male respondents. Correspondingly, there are more female than male researchers. In terms of educational background, most faculty members who are active in research are those with a master's degree (51.31%), followed by doctoral degree(44.74%) and bachelor's degree(2.63%).

In terms of academic rank, most of them are instructor(39.47%), followed by assistant professors(31.58%), associate professors(27.63%), and full professors(1.32%).

In terms of years of work experiences, the largest number of active researchers are those with more than 20 years of work experiences(57.55%). More active researchers(63.16%) than non-active researchers(36.84%) have some administrative responsibilities. However, most of these active researchers with some administrative responsibilities are those who spend approximately 5-10 hours a week on administrative work(37.21%).

In terms of prior research experiences, sixty percent of faculty members who are active researchers conduct 1-2 pieces of research within 10 years, in addition to their dissertation. Additionally among the active researchers, there is a greater number of faculty members who used to attend research training than those who did not.

In term of the state of conducting research of this Faculty, according to the questionnaires, the largest number of research is basic research (34.19%), while the second to the smallest number is action research(15.38%). Most of the respondents did individual research(43.09%), followed by group research within the department(37.40%), and group research across departments(17.07%). Most of their research are 1-2 pieces a year. When considering time frame and the budget, it was found that most researcher conduct 1piece of research a year, regardless of research type. In terms of amount of research money received, most research are funded from personal budget and the budget of the Faculty of Education is latter conducted within less than 10,000 bahts budget. While research funded by the government annual budget and grants and from other sources amount to 100,000-500,000 Most of research are disseminated through publication in the Thai Journal

Faculty members' attitude toward research activities and the institutional research culture

Most faculty members who are active researchers reported that research directly relates to teaching (80.04%). There are some differences in opinions between the group of active and non-active researchers at a significant level of 0.05. The means of opinion of active researchers is more than those of the non-active group of the following points. it is found that more faculty members in the former group consider research as a responsibility that has to be done concurrently with teaching than do the latter group. They tend to perceive teaching as a mean to revitalize their knowledge and a mechanism to build one's academic capacity. Research product helps solve problem of the society and the nation, and that faculty should do research to improve their teaching. On the contrary, those who are not active researchers tend to perceive research activity as a waste of time. In sum, cultivating appropriate shared belief, values, and attitude toward research activity is important for building a research culture.

In comparing the perception of administrators and faculty members concerning the research culture of the Faculty of Education, there is a discrepancy in the points of view of both groups. While most faculty members perceive research to be an important responsibility that they should do concurrently with teaching, some administrators still perceive that most faculty members emphasize more on teaching than research and that the Faculty of Education still lack research culture. Additionally, while many administrators advocate identifying research as a required workload, a small number of faculty members express their view that faculty members should be able to choose to work in the area which is in their command or mastery.

Despite some differences in opinions, both groups agree that the Faculty of Education is moving toward becoming an organization with research culture. Both groups are aware that this change process takes time. Additionally, both groups agree that types of research done in this Faculty should be more diverse and multidisciplinary, multiprofessional, and multi institutional. Last but not least, faculty research should have substantive impacts that benefit the society at large. Another concern raised by a small number of faculty members but worth considering is about faculty research ethic.

The strengths and limitations of research activities, culture and environment at the Faculty of Education, Chulalongkorn University can be summarized as follows:

Limitation

This Faculty confronts some limitations that impede development of research culture:

- Complicated financial procedures
- Lack of time for research and work overload
- Lack of research experiences among some groups of faculty members
- Only a small number of active researchers existed

- Prevalent attitude toward research as a personal or additional work to teaching, the latter being the main work responsibility

Strengths

Despite the aforesaid limitations mentioned, this Faculty has many strengths that should enable development of a research culture as follows: talent scholars who can serve as mentors, administrators who are committed to the research culture, adequate financial support, and frequently and consistently organized research training.

II. Analysis of factors that enhance development of the research culture of the Faculty of Education Chulalongkorn University

The first five factors that enhance research culture, most frequently mentioned by the group of active researchers include:

1. A clear institutional policy that support research
2. Research expert team available to consultation.
3. Support research dissemination through academic journals of the Faculty of

Education

4. Organize international conferences on campus
5. Provide opportunities for faculty members to disseminate their research findings in the national and international conference, off-campus.

The first five factors that enhance Faculty Research Culture, most frequently mentioned by the group of faculty members who are not active in research include:

1. A clear institutional policy that support research
2. Research expert team available for consultation.
3. Support research dissemination through academic journals of the Faculty of

Education

4. Promote research collaboration
5. Reward for high quality research

Comparing points of view of both groups, it was found that both agree on four factors that enhance research culture, including:

1. A clear institutional policy that support research
2. Support research dissemination through academic journals of the Faculty of
3. Reward for high quality research
4. Take into account research productivity for promotion

Education

- When calculating F-test, the only significant difference between those who are active and not active in research is on the Faculty organizes international conferences for faculty member to disseminate their research findings. More faculty members who are active in research identify this point than those who are not active in research.

III. Recommendations for developing the research culture of the Faculty of Education

1. Institutional policy that emphasizes research should be clearly and pervasively communicate from the college as well as the department to faculty members.
2. To reinforce the stated institutional policy that emphasize research, others administrative action should be in place:
 - 2.1 Faculty workload assignment, promotion and reward system should provide option for faculty members to increase weight given to research loads. At the same time, institution might consider reduce faculty workload in other areas, aiming at more research undertaking

- 2.2 The existing relatively sufficient fund allocated for research should not be reduced.
 - 2.3 The newly restructured college and department should enable collaboration across sub-disciplines, such as matrix structure—multidisciplinary, multiprofessional, and multiinstitutional. Resource allocation and faculty reward system should be aligned with the new structure. Research Centers should have a flexible structure and exist in response to external needs for services.
 - 2.4 Each department should have a systematic planning of the research agenda of the department, similar to that of teaching.
3. In terms of financing for research, the institution should build partnership with private sectors to enhance research activities. Private sectors do not only bring additional source of funding but also influence the direction of faculty research to be more relevant to the demands of the market. However, the institution needs to consider various attached ethical issues, such as secrecy in publicizing research findings.
- 3.1 An appropriate proportion of funding should be allocated to support new researchers, in order to reduce the gap of opportunity between the experienced and less experienced researchers.
4. Various faculty development services in research should continue to be provided as follows.
- 4.1 Regular training on research should continue to be offered for different groups of faculty members based on their levels of competence in research.
 - 4.2 Consulting Service Center on research should be in place once more. Additional financial or workload incentive should be given to those who serve as consultants in these units.
 - 4.3 Institution should promote the development of informal and formal mentoring throughout the colleges. The institution should encourage collaborative research and network of researchers within as well as across departments. Various forms of incentive should be provided for those who serve as mentors or heads of research network, such as monetary incentive, honorary incentive, or even optional workload count.
5. The institution should foster working climate that enables collegial exchange, ranging from informal forum to formal colloquia.
6. Diverse and broader forms of scholarly work should be welcome. In doing so, less conventional research should be equally recognized as traditional ones (empirical research). Classroom research should be equally recognized as research in the fields of specialization. With a broader definition of research, various innovative products of some disciplines, such as arts or music will be equally counted as research.
7. More channels for dissemination of faculty research product should be in place, such as organizing conference at the college levels, providing funding for faculty to present their research in the national and international conferences.
8. There should be an office that serves as a bridging mechanism that contact with grant providers or prospective customers of the research product. This unit should also serve the brokering functions that provide various kinds of logistic supports or paper works. This office might have an important role in publicizing research products of the colleges to prospective customers and keep the colleges informed about external market demand. To publicize faculty research to prospective customers, the databases of faculty research product and the area of expertise of faculty in the colleges should be in place.
9. Support for faculty research activity should respond to different needs of faculty

members at different stages of career development. For example, novice researchers might need support in improving research skills or start up grant for their research project, while more experienced researchers might need logistic support in dealing with external research contract.

10. To convey the institutional emphasis on research, institution might focus the socialization process, ranging from undergraduate and graduate training, the faculty recruitment to various other ceremonial/symbolic actions. For example, institutions might encourage research-based instruction as well as include unit of instruction on research ethics across curriculum. Institution should clearly inform prospective faculty to an institutional expectation for research at the time of recruitment. Honorary award should be given to faculty members who produce high quality research.

Summary

Defining a research culture (attitude, belief, value) as the faculty members' way of living in conducting research. The current state of conducting research can be described as follows: while the Faculty attempts to provide a conducive research-oriented environment, less than 50% of them do research. Most of the researches are action research, done individually or among a small group of faculty members. The Faculty also confronts other problems, such as complicated financial procedures, lack of coherence and relevance among its research products, etc. However, the Faculty has a potential for becoming an institution with the research culture as it possesses many strengths, such as talent scholars who can serve as mentors, administrators who are committed to the research culture, adequate financial support, consistently organized research training.

This study also reports factors that enhance the research culture from the perspectives of research oriented and non-research oriented faculty members. Important factors for boosting the research culture include clear policy, reward system, and opportunities for publicizing research findings. Finally, many approaches for improving the research culture are recommended ranging from changing the attitude of faculty members to administrative action.

References

- Appleby, E.J. "Role of Teaching in Higher Education: Its Decline and Revival" *Liberal Education*, 59: 449-63, December, 1973.
- Gazzaniga, M.S. How to change the university. *Science*, 1998.
- Pratt, M., Margaritis, D. and Coy, D. "Developing a Research Culture in a University Faculty" *Journal of Higher Education Policy and Management*. Vol. 21, No. 1, 1999.
- Williams, A., Dobson, P. & Walters, M. *Changing Culture: new organisational approaches*. London: Institute of Personnel management, 1993.
- Bland, C.P. & Ruffin, M.T. Characteristics of a productive research environment: literature review, *Academic Medicine*, 67(6), 1992.